LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

VĮ VALSTYBINIS MIŠKOTVARKOS INSTITUTAS



VĮ ŠAKIŲ MIŠKŲ URĖDIJOS

VIDINĖS MIŠKOTVARKOS PROJEKTO SUDEDAMOJI DALIS

REKREACINIO SUTVARKYMO PROJEKTAS

KAUNAS, 2014

Pramonės pr. 11a, 51327 Kaunas
Telefonai: (8-37) 49 02 54, 49 02 35
Faksas: 49 02 33

VĮ ŠAKIŲ M.U.
VALSTYBINĖS REIKŠMĖS MIŠKŲ
REKREACINIO SUTVARKYMO
P R O J E K T A S

Direktorius Alfredas Galaunė

Kraštotvarkos skyriaus vedėja Viliūnė Naureckaitė

VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas
2014

TURINYS

ĮVADAS	3
1. DARBO TEISINIAI PAGRINDAI IR METODAI	5
2. BENDRA TERITORIJOS APŽVALGA	9
2.1 Rekreacijos ir turizmo teritorinės erdvinės struktūros karkasas	9
2.2 Svarbiausios lankytinos vietovės	15
2. 3 Teritorinių rekreacinių kompleksų charakteristika	17
2.4. Kultūros ir gamtos vertybių apžvalga	18
3. ESAMO REKREACINIO POTENCIALO ANALIZĖ	21
3.1 Kraštovaizdžio rekreacinis potencialas	21
3.2 Turistinės trasos ir maršrutai	26
3.3 Miškų urėdijos rekreacinės veiklos analizė	27
3.4 Rekreacijos objektai urėdijos teritorijoje	28
4. PROJEKTUOJAMA REKREACIJOS TERITORINĖ SISTEMA	37
4.1 Projektuojami objektai	38
4.2 Kraštovaizdžio tvarkymo darbai	42
4.3 Rekreacinės infrastruktūros aptarnavimas	75
4.4 Rekreacinės infrastruktūros kapitalinis remontas ir atnaujinimas	76
Literatūros sąrašas	77
PRIEDAI	79
1 PRIEDAS. Objektai įrašyti į kultūros vertybių registrą ir valstybės saugomi gamtos paveldo objektai	81
2 PRIEDAS. Kiti krašto pažintiniu požiūriu svarbūs objektai	83
3 PRIEDAS. Teritorijų planavimo dokumentuose numatyti rekreacinės infrastruktūros objektai	91
4 PRIEDAS. Esami rekreacijos objektai	95
5 PRIEDAS. Žemėlapiai.	99

ĮVADAS

Lietuvos Respublikos bendrajame plane miškininkystės plėtra numatoma atsižvelgiant į pagrindinius Lietuvos miškų politikos tikslus. Šiems tikslams, šalia kitų, priskiriami:

- daugiatikslės ir miško išteklius tausojančios miškų ūkio veiklos užtikrinimas suderinant ekonomines, socialines ir ekologines miškų funkcijas;
- biologinės įvairovės miškuose išsaugojimas;
- miškų rekreacinio potencialo didinimas.

Pagal Lietuvos Respublikos bendrąjį planą VĮ Šakių miškų urėdijos teritorijos didžioji teritorijos dalis patenka į mažo rekreacinio potencialo Šakių – Marijampolės rekreacinį arealą. Rytinė dalis – į Kazlų Rūdos – Lekėčių gana mažo rekreacinio potencialo arealą. Panemunių teritorija pakliūva į Kauno – Jurbarko labai aukšto rekreacinio potencialo rekreacinę teritoriją. Labai maža miškų urėdijos teritorijos dalis prie Kudirkos Naumiesčio pakliūva į Vilkaviškio – Vištyčio didelio rekreacinio potencialo arealą.

Beveik visi Lietuvos miškai, nepaisant didelės jų ekologinės ir socialinės svarbos, yra naudojami medienai gauti ir turi didžiulės ekonominės reikšmės. Tačiau visuose miškuose būtina užtikrinti ir kitų – socialinių bei ekologinių – funkcijų vykdymą. Pagal šiuos veiksnius Bendrajame plane išskirta 40 rekreacinių išteklių arealų, kurių ribas daugiausiai lemia rekreacinis gamtinės ir kultūrinės aplinkos turtingumas. Rekreacinio turizmo plėtros galimybės numatytos pagal arealų patrauklumo kategorijas ir rekreacinės plėtros potencialą.

Bendrasis prioritetas šalies, kartu ir VĮ Šakių miškų urėdijos teritorijos rekreacinėje sistemoje, teiktinas teritorijos pažintinio turizmo ir bendrojo poilsio gamtoje, tarp jų kaimiškoje, plėtrai.

Ypatingas valstybės dėmesys skirtinas pažintinio turizmo, apimančio tiek gamtinį, tiek kultūrinį krašto pažinimo aspektus, plėtrai šalyje, nes būtent ši rekreacijos forma vaidina svarbiausią vaidmenį tiek ugdant gimtojo krašto sampratą bei meilę šalies viduje, tiek reprezentuojant Lietuvą tarptautiniu mastu. Pažintinio turizmo sistema numatyta plėtoti turint tikslą atskleisti visų gamtinių bei kultūrinių Lietuvos regionų savitumus. Turi būti tvarkomi ir rodomi pažintinę vertę turintys gamtiniai bei kultūriniai objektai, jų grupės bei kompleksai, reiškiniai:

1. Lietuvos valstybingumo istorijos, kovos už savarankiškos valstybės išsaugojimą bei atkūrimą etapai, vietovės, paminklai ir kt.;

2. būdingi ir unikalūs gamtiniai bei kultūriniai kraštovaizdžio kompleksai;

3. saugomo gamtos ir kultūros paveldo apsaugos bei tvarkymo būdai.

Atsižvelgiant į Nacionalinės turizmo plėtros programos nuostatas, Bendrajame plane

akcentuojamas būtinumas gerokai išplėsti planavimo (projektavimo) darbus, įgyvendinti konkrečias rekreacinės infrastruktūros formavimo priemones, panaudoti kultūros paveldą rekreacijos plėtrai. Remiantis šiomis nuostatomis vykdomi miškų pritaikymo žmonių poilsiui planavimo darbai Respublikos miškų urėdijų, tame tarpe VĮ Šakių miškų urėdijos, valdomuose patikėjimo teise valstybinės reikšmės miškuose.

Atsakingas vykdytojas: Kraštotvarkos skyriaus vyresnysis specialistas Jonas Lučka

1. DARBO TEISINIAI PAGRINDAI IR METODAI

Šiuo metu parengta nemažai turizmo galimybių studijų, tačiau jose mažai dėmesio skiriama valstybinės reikšmės miškų panaudojimui rekreacijos reikmėms. Šis VĮ Šakių m. u. rekreacinio sutvarkymo projektas leis geriau panaudoti urėdijos valstybinės reikšmės miškus rekreacijai, integruojantis į Marijampolės apskrities turizmo infrastruktūros plėtrą.

Rekreacijos vystymui miškų urėdijos teritorijoje didžiausią įtaką turi dokumentai:

1. LR teritorijos bendrasis planas, patvirtintas LRS nutarimu „Dėl Lietuvos. respublikos teritorijos bendrojo plano“, 2002 m. spalio 29 d. Nr. IX-1154;
2. LR Nacionalinė Turizmo plėtros 2010 - 2013 metų programa (patvirtinta LR Vyriausybės 2010 m. liepos 14 d nutarimo 1051 redakcija);
3. Ilgalaikė Lietuvos ūkio (ekonomikos) plėtotės iki 2015 metų strategija;
4. 2002-2015 metų LR valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programa;
5. Nacionalinių dviračių trasų specialusis planas (2005);
6. Nacionalinė miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programa (Patvirtinta LR Vyriausybės 2012 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 569);
7. Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas (patvirtintas 2009-02-23);
8. Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas patvirtintas ūkio ministro 2009 m. vasario 23 d. įsakymu Nr. 4-68;
9. Marijampolės regiono plėtros planas 2014-2020 metams (patvirtintas 2012 lapkričio mėn13 d.)
10. Šakių rajono savivaldybės plėtros 2011-2017 metų strateginis planas
11. Miškų įstatymas;
12. Saugomų teritorijų įstatymas;
13. Turizmo įstatymas;
14. Teritorijų planavimo įstatymas;
15. Žemės įstatymas;
16. Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos;
17. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl rekreacinių objektų rengimo ir priežiūros“ 2003.09.25, Nr.1B-169;
18. Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai (patvirtinti Aplinkos ministro įsakymu Nr. D1-35, 2004.01.20);
19. Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų rengimo taisyklės (patvirtintos LR

ūkio ministro ir aplinkos ministro įsakymais 2004.06.17, Nr. 4-246 (D1-341));

20. Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos raštas „Dėl pažintinių takų ir rekreacinės infrastruktūros pasų rengimo (2004-02-06, Nr. V37.7-100);
21. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl aplinkosauginių ir rekreacinių objektų tvarkymo“ (2004.06.01, Nr. 1B-130);
22. Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos įsakymas „Dėl informacinių stendų įrengimo“ (2004.05.05, Nr.1B-108).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 metais patvirtintoje „Nacionalinėje miškų ūkio sektoriaus plėtros 2012–2020 metų programoje“ numatoma skatinti rekreacinių miško funkcijų plėtrą, rekreacinės infrastruktūros objektų miškuose įrengimą ir tvarkymą bei sudaryti prielaidas kultūros paveldo objektų ir jų paminklinės aplinkos išsaugojimui miškuose.

Labai svarbūs rekreacijos vystymui yra du dar 2004 m. priimti poįstatyminiai aktai: 2004 m. sausio 20 d. Aplinkos ministro įsakymu patvirtinti „Rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatai“ ir 2004 m. birželio 17 d. LR ūkio ministro ir aplinkos ministro įsakymais patvirtintos „Turizmo ir rekreacijos schemų ir planų (projektų) rengimo taisyklės“. Šie dokumentai išsprendė daugumą lig tol buvusių neaiškių rekreacijos planavimo, projektavimo ir praktinio jos įgyvendinimo valstybinės reikšmės miškuose klausimų. Gana reikšmingi Generalinio miškų urėdo ir Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos direktorės išleisti poįstatyminiai aktai, konkretizuojantys urėdijų bei valstybinių parkų veiklą šioje srityje, finansavimo klausimus, rekreacinių objektų apskaitą ir ypač reguliuojantys tarpusavio santykius plėtojant rekreacinę veiklą tarp urėdijų ir valstybinių parkų tarnybų. Sėkmingai rekreacijos plėtrai užtikrinti 2005 m. Generalinės urėdijos užsakymu parengta Rekreacinės infrastruktūros plėtros ir tvarkymo valstybiniuose miškuose programa, patvirtinta generalinio miškų urėdo 2006 m. kovo 30 d. įsakymu Nr. 1B-77 iki pastarojo meto ekonominės krizės buvo sėkmingai vykdoma.

Generalinio miškų urėdo 2006 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. 1B-31 „Dėl rekreacijos intensyvumo lygmenų nustatymo miškų urėdijų miškai suskirstyti į keturis rekreacijos intensyvumo lygmenis.

VĮ Šakių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškai priskirti vidutinio rekreacijos intensyvumo (III - jam) lygmeniui.

Po 2010 m. rugsėjo mėnesio 8 d. škvalo išleisto 2010 m. rugpjūčio 30 d. generalinio miškų urėdo įsakymo Nr. 1B-270 nurodymai dėl medžių prie rekreacinių objektų galinčių kelti pavojų lankytojų saugumui pašalinimo bei nurodymas pastatyti informacinius ženklus, įspėjančius apie galimus pavojus, esant gūsingam vėjui, žaibui ir pan., bei nurodančius veiksmus ar priemones šiems

pavojams išvengti (palapinių statymą, automobilių parkavimą, laužų kūrimą ir t.t.), išlieka aktualūs ir sutvarkius 2010 metų stichijos veiklos pasekmes.

Atsižvelgiant ir į pastarojo meto realijas (tikintis, kad ekonominė situacija ir toliau gerės) bei siekiant valstybinės reikšmės miškus kuo geriau pritaikyti poilsiautojų lankymuisi bei kontroliuoti lankytojų srautus, valstybinės reikšmės miškams parengtas VĮ Šakių m. u. valstybinės reikšmės miškų rekreacinio sutvarkymo projektas. Jis yra sudėtinė VĮ Šakių miškų urėdijos miškotvarkos projekto dalis. Suprojektuoti darbai bei rekreaciniai objektai yra rekomendacinio pobūdžio ir esamomis sąlygomis urėdijai vykdyti nėra privalomi.

Šiame projekte visi duomenys sugrupuoti pagal girininkijas. Suvestiniai duomenys pateikti apie esamus ir projektuojamus rekreacinius objektus, projektuojamus kraštovaizdžio formavimo kirtimus. Panemunių regioninio parko teritorijoje kraštovaizdžio formavimo kirtimai projektuoti atsižvelgiant į Panemunių regioninio parko direkcijos rekomendacijas. Duomenys apie kultūros paveldo objektus buvo renkami pasinaudojant Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos „Kultūros vertybių registru“ viešai paskelbtu internete, bei jos pateiktais GIS sluoksniais. Kai kurie objektai į projekto lenteles įtraukti kaip įdomūs krašto pažintiniu požiūriu. Duomenys apie šiuos objektus gauti iš vietos miškininkų. Kultūros bei gamtos paveldo objektai esantys toliau nuo valstybinės reikšmės miškų valdomų miškų urėdijos tiek lentelėje, tiek ir planinėje medžiagoje, neįtraukti bei nepavaizduoti.

Objektų įrašytų į kultūros vertybių registrą ir valstybės saugomų gamtos paveldo objektų lentelėje pateikta grafa „MC, registro Nr.“ leidžia Interneto pagalba lengvai susirasti oficialią informaciją apie kultūros paveldo objektus. Informacija apie kultūros vertybes esančias registre yra tinklapyje „Kultūros vertybių registras“. MC - tai objekto identifikavimo kodas. Projekte papildomai pateikiami ne tik valstybės saugomi gamtos bei į kultūros vertybių registrą įrašyti paveldo objektai, bet ir kai kurie kiti objektai, vertingi krašto pažintiniu požiūriu.

Nustatant konkrečią dalies lankytinų kraštovaizdžio objektų buvimo vietą miškuose naudota miškotvarkos kartografinė medžiaga M1:10.000, o taip pat spalvotos aerofotonuotraukos. Tačiau pagrindas tiek gamtos tiek ir kultūros paveldo objektų lokalizacijai buvo oficialūs gisiniai sluoksniai. Kai kurių objektų lokalizacija buvo tikslinama ir vietovėje. Kultūros ir gamtos paveldo objektai, esantys urėdijos valstybinės reikšmės miškuose, yra pažymėti ir kitoje miškotvarkos medžiagoje (planšetuose, taksoraščiuose). Didžiausias dėmesys buvo kreipiamas į valstybinės reikšmės miškuose esančius objektus.

Valstybinės reikšmės miškuose esami rekreaciniai objektai bei projektuojamų objektų vietos buvo apžiūrėtos natūroje kartu su girininkais. Projektuojamų objektų vietos parinktos nuodugniai jas aptarus su girininkais bei VĮ Šakių miškų urėdijos vadovais. Surinkti duomenys apie esamus bei projektuojamus rekreacinius objektus ir kraštovaizdžio formavimo kirtimus valstybinės reikšmės miškuose pateikti lentelėse. Visa tai pažymėta ir kartografinėje medžiagoje – VĮ Šakių miškų urėdijos

valstybinės reikšmės miškų rekreacinio planavimo schemoje M 1:50 000.

Rekreacinė infrastruktūra projektuojama tik urėdijos valdomuose patikėjimo teise valstybinės reikšmės miškuose. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai projektuoti daugiausiai rekreacinės paskirties miškuose bei apie esamus ar projektuojamus rekreacinius objektus.

Pagaminta projektinė dokumentacija

1. VĮ Šakių m.u. valstybinės reikšmės miškų rekreacinio sutvarkymo projekto aiškinamasis raštas.

2. VĮ Šakių miškų urėdijos rekreacinio planavimo schema M 1:50 000.

Daugumoje atvejų suprojektuotų kraštovaizdžio formavimo kirtimų grafiniam pavaizdavimui neužteko mastelio M 1:50 000, tad jų schemos M 1:10 000 arba M 1:5 000 su aplinkine situacija pagamintos A4 formate ir pateiktos 5 priede.

2. BENDRA TERITORIJOS APŽVALGA

2.1. Rekreacijos ir turizmo teritorinės erdvinės struktūros karkasas

Regiono, kuriame išsidėsčiusi VĮ Šakių miškų urėdija, rekreacijos ir turizmo teritorinės erdvinės struktūros karkasą sudaro:

Svarbiausios rekreacinės vietovė:

- Panemunių regioninis parkas.

Pagrindinė vandens rekreacijos vietovė:

- Nemuno upė.

Kultūros objektų sankaupos arealai:

- Panemunių,
- Kudirkos Naumiesčio.

Svarbiausi turistiniai traktai ir koridoriai:

- Nemuno vandens kelias,
- „Piligrimų kelias“,
- „Suvalkijos žiedas“.

Urėdijos teritorija driekiasi Panemunių regioninio parko, regioninės bei vietinės reikšmės automobilių, dviračių bei pėsčiųjų turizmo keliai.

Svarbiausių regiono turizmo ir rekreacijos vietovių veiklos kryptys:

- bendrasis turizmas,
- pažintinė rekreacija.

Regione yra arba bus įrengiami:

- pėsčiųjų turizmo takai,
- dviračių turizmo tematiniai takai panaudojant esamus vietinius ir rajoninius kelius,

- autoturizmo keliai.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane VĮ Šakių miškų urėdijos teritorijos šiaurinė dalis pagal Nemuną yra Kauno – Jurbarko labai didelio rekreacinio potencialo, rytinė dalis Kazlų Rūdos – Lekėčių gana mažo, o didžioji dalis – mažo rekreacinio potencialo Marijampolės – Šakių rekreacinių arealų teritorijose. Nedidelė urėdijos teritorijos dalis patenka į didelio rekreacinio potencialo Vilkaviškio – Vištyčio rekreacinį arealą. Labai didelio ir didelio potencialo rekreaciniai arealai sudaro nacionalinės svarbos rekreacines sistemas, vidutinio potencialo rekreaciniai arealai – regioninės reikšmės, o gana mažo ir mažo – lokalinės svarbos rekreacines sistemas. Rekreacinių teritorijų tvarkymo nuostatoms įgyvendinti tarp kitų prioritetų numatoma stiprinti ir Kauno–Jurbarko bei Vilkaviškio – Vištyčio nacionalinės svarbos rekreacinius arealus tarp jų ir regioninių parkų teritorijose, atnaujinant esamus poilsio namus ir sukuriant kempingų tinklą, plėtojant poilsio kaime bei pramogų paslaugas.

Marijampolės apskrities teritorijos bendrajame plane išskirti sekantys rekreaciniai resursiniai arealai:

- Gelgaudiškio –Plokščių,
- Kriūkų,
- Sudargo,
- Voverių – Sutkų,
- Lekėčių – Jankų,
- Slavikų,
- Kudirkos Naumiesčio,
- Šakių,
- Griškabūdžio.

Gelgaudiškio – Plokščių, Kriūkų ir Sudargo rekreaciniai arealai patenka į Nemuno žemupio rekreacinę sritį. Didžiausias (didelis) rekreacinis potencialas išskiriamas Gelgaudiškio – Plokščių resursiniame areale. Didesnis nei vidutinis rekreacinis potencialas – Sudargo, Kriūkų ir Kudirkos Naumiesčio, vidutinis – Slavikų ir Šakių, mažesnio nei vidutinio – Voverių – Sutkų ir Lekėčių – Jankų, mažo – Griškabūdžio resursiniuose arealuose. Didžiojoje teritorijos dalyje vyrauja pažintinės rekreacijos vystymo kryptis. Tik Lekėčių – Jankų resursiniame areale prioritetas teikiamas verslinei rekreacijai.

Svarbiausios regioninę svarbą turinčios poilsio vietovės:

- Gelgaudiškio,
- Totorviečių,
- Kataučyznos.

Svarbiausias turizmo centras yra Šakiai. Perspektyvoje numatomi turizmo centrai Kudirkos Naumiestis, Gelgaudiškis, Sudargas ir Kriūkai. Gelgaudiškis perspektyvoje kurortinė vietovė.

Pagrindinių turistinių vietovių vyraujančios specializacijos rūšys yra bendrasis ir pažintinis turizmas bei poilsis gamtoje.

Šakių rajono savivaldybės bendrajame plane Šakiai nurodomi kaip rajono pagrindinis lokalinis centras, o Kudirkos Naumiestis kaip naujas plėtojamas rajono lygmens aptarnavimo centras, formuojamas mažo miesto pagrindu, šiuo metu dar palyginti silpnas, tačiau turintis plėtros potencialą.

Žemesnio lygmens centrai:

- Gelgaudiškis – esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinės funkcijos yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, verslo paslaugų centras, infrastruktūros ir pramonės plėtros centras. Planuojamas stacionarus Nemuno upės uostas padidins Gelgaudiškio miesto plėtros potencialą.
- Griškabūdis – esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinės funkcijos yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, verslo paslaugų centras, infrastruktūros ir pramonės plėtros centras, kaimo plėtros centras.
- Lukšiai - esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinės funkcijos yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, verslo paslaugų centras.
- Lekėčiai - esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinės funkcijos yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, verslo paslaugų centras.
- Kriūkai – esamas seniūnijos centras, kurio prioritetinė funkcija yra viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų centras, tačiau planuojamas atnaujinti.

Viešosios turizmo infrastruktūros ir paslaugų monofunkciniai centrai:

- Kiduliai,
- Sintautai,
- Panoviai,
- Plokščiai,
- Mikytai.

Nemaža Šakių rajono savivaldybės teritorijos dalis patenka į nacionalinės svarbos Kauno – Jurbarko rekreacinę sistemą.

Tačiau intensyvios rekreacijos plėtrą Šakių rajono šiaurinėje dalyje (ties Nemunu) riboja gamtinės ašys su išvystytu saugomų teritorijų tinklu.

Šakių rajone rekreacinės plėtros teritorijos formuojamos šalia esamų vandens telkinių (tvenkinių, upių ir upelių), kultūros paveldo objektų bei kitų turistinės traukos objektų. Rekreacijos plėtra numatyta šiose Šakių rajono zonose:

- teritorija aplink Totorviečių bei Sintautų tvenkinius prie Sintautų gyvenvietės;
- teritorija aplink Valiulių tvenkinį, esantį prie Šakių miesto;
- teritorija aplink Nopaičio (Miknaičių) tvenkinį prie Būblelių gyvenvietės.

Teritorijose šalia Totorviečių ir Sintautų bei Valiulių tvenkinius plėtotina intensyvi rekreacija su laisvalaikio bei pramogų paslaugų pakraipa (kaimo turizmo sodybomis, paplūdimiais, kempingais, stovyklavietėmis, poilsiavietėmis, vasaros renginių teritorijomis, trumpalaikio bei ilgalaikio poilsio pastatų kompleksais. Teritorijoje aplink Nopaičio (Miknaičių) tvenkinį plėtotina mišraus pobūdžio rekreacinių ir gyvenamųjų vietovių plėtra.

Turizmo plėtros zonomis laikomos tos teritorijos, kurios sutampa su pagrindinėmis turistų srautų kryptimis ir apima teritorijas 2 – 3 km į abi puses nuo rajoninių kelių Kudirkos Naumiestis – Slavikai, Lukšiai – Kriūkai, Šakiai – Slavikai, Kiduliai – Gelgaudiškis – Gerdžiūnai, Lukšiai – Griškabūdis (Nr. 3802, 3804, 3806, 3807, 3811). Turizmo plėtros zonose žemės naudojimo prioritetas atiduodamas turizmo (viešo maitinimo, apgyvendinimo, informacijos ir kt.) paslaugas teikiantiems subjektams kurtis, viešajai turizmo ir pakelės infrastruktūrai plėtoti.

Taip pat turizmo plėtros zonoms yra priskirtos teritorijos palei Nemuno, Jotijos, Siesarties, Novos, Aukspirtos, Šešupės upes. Šiose teritorijose pagrindinė turizmo vystymo kryptis – kaimo ir vandens turizmas. Aplink minėtas upes (išskyrus Nemuną) formuojamos mažųjų upių turizmo plėtros zonos, į kurias įtraukiamos taip pat ir saugomos teritorijos, kuriose vystoma ribota turizmo veikla (Aukspirtos ir Novos hidrografiniai draustiniai, Šešupės kraštovaizdžio draustinis). Šioms turizmo plėtros zonoms taip pat suteikiama kaimo ir vandens turizmo plėtros pakraipa, jų kryptys kai kur sutampa su pagrindinėmis turistų srautų kryptimis ir nurodo teritorijas, kuriose plėtotinos turizmo paslaugos bei infrastruktūra.

Vandens turizmo plėtros zonose reikėtų vystyti vandens turizmo infrastruktūrą, įrengiant vandens turistų poilsio aikšteles, išlipimo vietas baidarininkams, poilsiavietes, stovyklavietes, informacinius ženklus bei stendus, įkuriant baidarių nuomos punktus, išvalant upės vagas nuo išvartų. Be to, šiose teritorijose skatinti bendras turizmo paslaugas teikiančių objektų kūrimąsi (apgyvendinimo (tame tarpe ir kaimo turizmo sodybos), maitinimo įstaigos ir pan.).

Minėtose Šakių rajono turizmo plėtros zonose yra susitelkę didžiausią turistinį interesą turintys kultūros paveldo bei gamtos objektai, todėl šiose teritorijose palankiausia yra plėtoti pažintinį, rekreacinį bei pramoginį turizmą. Labiausiai planuojamoje teritorijoje plėtotinas pažintinis turizmas. Tam tikslui vystomos apgyvendinimo, maitinimo, ekskursijų organizavimo paslaugos, plėtojama informacijos apie kultūrinius ir gamtinius objektus sistema. Gamtiniai bei kultūros paveldo

objektai sutvarkomi bei pritaikomi turizmui. Vystant rekreacinį turizmą plėtojamos apgyvendinimo (tame tarpe ir kaimo turizmo sodybų), maitinimo paslaugos, poilsio organizavimas, poilsiui skirto inventoriaus nuoma. Tuo tarpu vystant pramoginį turizmą taip pat plėtojamos apgyvendinimo (tame tarpe ir kaimo turizmo sodybų), maitinimo, pramogų organizavimo paslaugos, pramogoms skirto inventoriaus nuoma bei kitos paslaugos.

Atsižvelgiant į šiuo metu esamą potencialą, plėtojamą susisiekimo bei inžinerinę infrastruktūrą, svarbiausiais rajono turizmo centrais pretenduoja tapti Lukšiai (Zyplių dvaras), Gelgaudiškio ir Kudirkos Naumiesčio miestai. Viešąsias turizmo paslaugas ir infrastruktūrą siūloma intensyviai plėtoti Šakių mieste ir kitose gyvenvietėse, patenkančiose į turizmo plėtros zonas, arba esančiose greta svarbiausių turistinių trasų: Griškabūdyje, Ilguvoje, Kiduliuose, Kriūkuose, Lekėčiuose, Mikytuose, Panoviuose, Plokščiuose, Sintautuose, Slavikuose, Sudarge.

Plane numatoma:

- Vystant Lukšius (Zyplių dvarą), kaip vieną iš rajono turizmo centrų, remiantis „Zyplių dvaro sodybos pritaikymas turizmui“ projektu, siūloma rekonstruoti Zyplių dvarą ir pritaikyti jį turizmo poreikiams bei amatų centrui. Rekomenduojama centriniuose rūmuose ir pagalbiniuose pastatuose įrengti medžio, metalo, keramikos, akmens apdirbimo ir kitas dirbtuves, nuolat eksponuoti senųjų Zanavykų krašto amatų ekspozicijas, įrengti apgyvendinimo patalpas turistams, patalpas gaminių eksponavimui. Pritaikyti Zyplių dvarą įvairių mokymų, praktinių užsiėmimų rengimui, pristatymų, plenerų, konferencijų, švenčių bei kitų kultūrinių renginių organizavimui.
- Suformuoti Kidulių, kaip turistinio miestelio koncepciją ir numatyti konkrečią jos įgyvendinimo programą. Parengti Kidulių dvaro ir parko detalųjį planą, objektą restauruoti, pritaikyti turizmo poreikiams. Dvare siūloma įrengti viešbutį bei kitus turizmo, o taip pat ir pramogų infrastruktūros objektus. Rekomenduojama dvaro bei parko teritoriją orientuoti į pažintinių, rekreacinių bei pramoginių poreikių tenkinimą.
- Restauruoti Gelgaudiškio ir Ilguvos dvarus, pritaikant juos pažintiniam, rekreaciniam bei pramoginiam turizmui.
- Suformuoti Sudargo žiemos turizmo plėtros koncepciją ir skatinti jos įgyvendinimą (slidinėjimo trasų ir žiemos turistų poilsiavietės ir kitos infrastruktūros įrengimas).
- Suformuoti Kriūkų, kaip istorinio – turistinio bei kurortinio miestelio koncepciją ir numatyti konkrečią jos įgyvendinimo programą.
- Plėtojant turizmą Plokščiuose siūloma atstatyti Plokščių dvarą, įkuriant jame lankytojų centrą turistams.
- Renovuoti ir pilnai įrengti Pavilkijo autokroso trasą su atitinkama infrastruktūra.

Be bendrųjų tranzitinių turistų judėjimo kelių, t.y. turizmo plėtros zonų, daugeliu atveju atitinkančių svarbiausias autotransporto judėjimo kryptis, pažintinio turizmo sistemą Šakių rajone sudaro prioritetinių nacionalinės svarbos specializuoto pažintinio turizmo trasų sistema. Į Šakių rajono teritoriją patenka šie LR teritorijos bendrojo plano rekomenduojami turistiniai maršrutai:

- nacionalinis reprezentacinio kultūrinio turizmo maršrutas „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“;
- regioniniai gamtinio ir kultūrinio pobūdžio valstybinių parkų žiedai: „Suvalkijos parkų žiedas“ ir „Vidurio Lietuvos parkų žiedas“.

Taip pat rajono teritorijoje plėtojamos dviračių, vandens, pėsčiųjų turizmo bei autoturizmo trasos.

Šakių rajono teritoriją kerta plėtojamas tarptautinis dviračių turizmo maršrutas Goldapas – Krasnoznamenskas – Ilguva (maršruto atkarpa Šakių rajone yra ši: Sudargas – Gelgaudiškis – Ilguva) bei regioninės dviračių turizmo trasos: „Nemuno dviračių žiedas“ (maršruto atkarpa Šakių rajone: Pavilkijys – Kriūkai – Ilguva – Plokščiai – Gelgaudiškis – Kiduliai) ir „Suvalkijos dviračių žiedas“ (maršruto atkarpa Šakių rajone: Kudirkos Naumiestis – Sintautai – Panoviai – Sudargas – Kiduliai – Gelgaudiškis – Šakiai – Lukšiai – Griškabūdis). Šiose teritorijose ir toliau plėtoti dviračių turizmo infrastruktūrą, įrengiant prasilenkimo aikšteles, stovyklavietes, poilsiavietes, atokvėpio aikšteles. Be to, reikia galutinai baigti „Suvalkijos dviračių žiedo“ dalies palei panemunę (Gelgaudiškis – Kiduliai) trasos įrengimo darbus. Taip pat suprojektuoti ir įrengti dviračių taką Šakiai – Zyplių dvaras per Lukšius.

Vystant vandens turizmą Šakių rajone, didžiausią dėmesį siūloma skirti vandens turizmo infrastruktūros kūrimui palei Šešupės upę. Plėtoti siūlomus maršrutus Šešupės upe: Pilviškiai – Kudirkos Naumiestis ir Kudirkos Naumiestis – Bosų kaimas (Sudargo seniūnija). Taip pat vystyti vandens turizmo infrastruktūrą teritorijose prie Nemuno, Jotijos, Siesarties, Novos, Aukspirtos upių, įrengiant vandens turistų poilsio aikšteles, išlipimo vietas baidarininkams, poilsiavietes, stovyklavietes, informacinius ženklus bei stendus, įkuriant baidarių nuomos punktus.

Prie Sintautų, Totorviečių, Voverių, Valiulių, Nopaičio (Miknaičių), Lukšių, Ritinių tvenkinių plėtoti vandens turizmo ir poilsio infrastruktūrą (tvenkinių išvalymas, poilsiavietės, stovyklavietės, paplūdimiai, valčių ir baidarių nuomos punktai ir pan.)

Vystyti esamas pėsčiųjų turizmo trasas: Gelgaudiškio dvaro miško – parko pažintinį taką, Panemunių regioninio parko pėsčiųjų takus, pėsčiųjų taką, einantį pro buvusias partizanų kovų vietas Lekėčių apylinkėse, Plokščių pažintinį taką. Be to, pažintinius pėsčiųjų takus siūloma įrengti Šešupės kraštovaizdžio draustinyje, Novos kraštovaizdžio draustinyje, Aukspirtos hidrografiniame draustinyje, Jotijos hidrografiniame draustinyje, Baltkojų pedologiniame draustinyje, Liekės kraštovaizdžio draustinyje. Vystyti siūlomą autoturizmo tarptautinio maršruto „Automobiliu po

Šešupės euroregioną“ atkarpą Šakių rajone: Kiduliai – Šakiai – Lukšiai – Griškabūdis. Taip pat formuoti naujus specializuotus pėsčiųjų bei automobilių turizmo maršrutus.

Turizmo ir rekreacijos infrastruktūros išvystymui numatomi mažųjų laivų uostas Kriūkuose ir stacionarus Nemuno upės uostas Gelgaudiškyje, modernizuojama esama Nemuno upės perkėla Pavilkijys – Vilkija bei mobili Plokščių prieplauka, numatomi mažųjų lėktuvų nusileidimo takai prie Nemuno Gelgaudiškyje ir Kriūkuose.

Siekiant formuoti Šakių rajono kaip turistinio regiono įvaizdį būtina išplėtoti rajono turizmo informacinę infrastruktūrą. Taip pat siūloma parengti Šakių rajono turizmo plėtros galimybių studiją, vykdyti rajono turizmo išteklių ir paslaugų rinkodarą ir marketingą. Siūloma įkurti rajono turizmo plėtros fondą.

Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane VĮ Šakių miškų urėdijos teritorijoje numatomas ekstremalaus sporto vystymas Jadagonyse, o panemune praeina autoturizmo ir dviračių turizmo trasos.

Į Suvalkijos (Sūduvos) krašto rekreacijos ir turizmo struktūros karkasą neabejotinai įsijungia ir VĮ Šakių miškų urėdijos miškai su urėdijos teritorine rekreacine sistema, kurią sudaro esamų ir būsimų stovyklaviečių, apžvalgos aikštelių ir trumpalaikių poilsio vietų, pažintinių, mokomųjų, rekreacinių pėsčiųjų ir dviratininkų takų bei trasų visuma.

Ši sistema grafiškai išreikšta rekreacinio planavimo schemoje (pagrindinis brėžinys).

2.2 Svarbiausios lankomos vietovės

VĮ Šakių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų teritorijoje svarbiausi lankomi objektai yra Gelgaudiškio dvaro parkas Šakių girininkijoje bei Novaraisčio ornitologinis draustinis Šilagirio girininkijoje.

Ar ne intensyviausiai lankomas rekreacinis objektas miškuose – Gamtos ir miškininkystės informacinis centras – muziejus Lekėčių girininkijoje (ne valstybinės reikšmės miške).

Vienas iš labiausiai lankomų objektų Šakių rajone – Zyplių dvaras.



1 pav. Gelgaudiškio dvaro parke Šakių girininkijoje (foto E. Astiko)



2 pav. Novaraisčio ornitologinis draustinis Šilagirio girininkijoje

2.3 Teritorinių kompleksų charakteristika

VĮ Šakių miškų urėdijos teritorija įeina į Marijampolės ir Kauno apskritis. Didžioji teritorijos dalis yra Marijampolės apskrities Šakių rajono savivaldybėje. Tik nedidelė miškų teritorijos dalis yra Kazlų Rūdos savivaldybėje. Gana nemažas teritorijos plotas miškų urėdijos rytinėje dalyje yra Kauno apskrities Kauno rajone.

Bendras VĮ Šakių miškų urėdijos ***miškų teritorijos plotas 38.760 ha.***

Miškų urėdijos valdomi **valstybinės reikšmės miškai** užima **25.766 ha,** iš jų **miško žemė – 25.089 ha.**

Rekreacinės teritorijos – tai specialiai išskirtos ir sutvarkytos (arba numatytos sutvarkyti) natūralios arba dirbtinės gamtinės teritorijos poilsiui ir turizmui, atitinkančios socialinius, psichologinius ir biologinius poilsiautojų poreikius.

Tokioms rekreacinėms teritorijoms, patenkančioms į VĮ Šakių miškų urėdijos teritoriją, tačiau valdomoms ne tik miškų urėdijos, bet ir kitų naudotojų priskirta **miškų teritorija** yra **339 ha,** kas sudaro ***0,9*** **%** visų urėdijos miškų ploto. **Miško žemė** užima **339 ha**, tame tarpe **medynai** – **320 ha (*0,8*** **%** viso medynų ploto). Tame tarpe, iš 25.766 ha VĮ Šakių miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų, rekreacinės paskirties miškų teritorija yra **190 ha (0,7 %** visų miškų ploto), miško žemė užima taip pat beveik **190 ha**, medynai – **178 ha** (**0,7 %** viso medynų ploto).

Saugomos gamtinės teritorijos. Saugomos teritorijos – tai sausumos ir vandens plotai bei kraštovaizdžio objektai, dėl savo vertės turintys specialų valstybės nustatytą aplinkos apsaugos ir naudojimo režimą. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų tikslas – išsaugoti ne tik gamtinius, bet ir kultūros paveldo kompleksus bei objektus, kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, biologinę įvairovę ir genetinį fondą, garantuoti gamtos išteklių atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintinei rekreacijai, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos ir kultūros paveldo apsaugą. Kompleksinės paskirties saugomose teritorijose sujungiamos išsaugančios, apsaugančios, rekreacinės ir ūkinės zonos pagal bendrą apsaugos, tvarkymo ir naudojimo programą. Šiai kategorijai priskiriami ir valstybiniai parkai. VĮ Šakių miškų urėdijoje žymi dalis rekreacinių ir bei pažintinio turizmo resursų koncentruojasi Panemunių regioniniame parke.

Toliau pateikiame saugomas teritorijas visoje VĮ Šakių miškų urėdijoje, kurių miškai yra ar gali būti panaudojami daugiausiai pažintinės rekreacijos tikslams.

Konservacinės apsaugos prioriteto (išsaugančios) teritorijos.

Valstybiniai draustiniai:

- Jotijos hidrografinis draustinis,

- Aukspirtos hidrografinis draustinis,
- Šešupės kraštovaizdžio draustinis,
- Novos hidrografinis draustinis,
- Baltkojų pedologinis draustinis,
- Novaraisčio ornitologinis draustinis,
- Liekės kraštovaizdžio draustinis.

Kompleksinės saugomos teritorijos.

Valstybiniai parkai:

- Panemunių regioninis parkas.

Detalesnė informacija apie saugomas teritorijas pateikiama „VĮ Šakių miškų urėdijos gamtosauginių priemonių plane“.

2.4. Kultūros ir gamtos vertybių apžvalga

Miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų teritorijoje valstybės saugomų kultūros ir gamtos vertybių sąrašą pateikiame 1 priede (sąvadas 1 lentelėje). Į šią lentelę įtraukėme ir gamtos paveldo objektus saugomus savivaldybių sprendimais. 2 priede pateikiame kitus krašto pažintiniu požiūriu vertingus objektus esančius valstybinės reikšmės miškuose ar greta jų (sąvadas 2 lentelėje).

Kaip matome iš 1 lentelės valstybinės reikšmės miškuose yra 18 valstybės saugomų paveldo objektų – 6 kultūros paveldo objektai ir 12 gamtos paveldo objektai. Daugiausiai paveldo objektų yra Šakių (11 vnt.) ir Lekėčių (3 vnt.) girininkijose, o visai nėra Baltkojų ir Kidulių girininkijose. Po 1 kultūros paveldo objektą yra Plokščių ir Sutkų girininkijose. Šilagirio ir Klevinių girininkijose yra po 1 gamtos paveldo objektas. Įtraukti į registrą plotiniai kultūros paveldo objektai esantys valstybinės reikšmės miškuose grafiškai pavaizduoti 5 priede.

Svarbiausi kultūros paveldo objektai valstybinės reikšmės miškuose yra Gelgaudiškio dvaro sodybos dalis (miško parkas) Šakių girininkijos 101 ir 102 kvartaluose bei Plokščių piliakalnis Plokščių girininkijos 60 kvartale.

Svarbiausi gamtos paveldo objektai - Lekėčių šaltinis (Lekėčių g-ja 11 kvartalas) ir Obeliškių II-sis ąžuolas (Šakių girininkijos 111 kvartalas).

Kiti pažintiniu požiūriu vertingi objektai – tai vietinės reikšmės objektai susiję su šio krašto praeitimi, miškininkystės paveldo objektai, įspūdingi medžiai. Šioje lentelėje įtraukėme ir svarbiausius valstybės saugomus paveldo objektus esančius šalia valstybinės reikšmės miškų.

1 lentelė

Objektai įrašyti į kultūros vertybių registrą ir valstybės saugomi gamtos paveldo objektai pagal girininkijas

Eil. Nr.	Girininkija	Kultūros paveldo objektai	Gamtos paveldo objektai	Viso
1	Baltkojų	-	-	-
2	Kidulių	-	-	-
3	Klevinių	-	1	1
4	Lekėčių	2	1	3
5	Plokščių	1	-	1
6	Sutkų	1	-	1
7	Šakių	2	9	11
8	Šilagirio	-	1	1
	Iš viso:	**6**	**12**	**18**



3 pav. Žydų žudynių vieta ir kapas Kidulių g-jos 7 kv.



4 pav. Lekėčių šaltinis Lekėčių g-jos 11 kv.

Kitų pažintiniu požiūriu vertingų objektų yra daugiausiai Lekėčių (25 vnt.), Kidulių (17 vnt.) ir Sutkų (16 vnt.) girininkijose. Valstybinės reikšmės miškuose šių objektų daugiausiai yra Sutkų (6 vnt.), Klevinių (5 vnt.) ir Kidulių (5 vnt.) girininkijose – jų žymi dalis susijusi su pokario Lietuvos partizanų kovomis.

Šioje projektinėje dalyje kultūros paveldo objektų raiška pateikiama tik rekreaciniu požiūriu, įprasminant kaip lankytinus kraštovaizdžio objektus rekreacinėje urėdijos sistemoje, tačiau ji

nesprendžia kitų ūkinių priemonių klausimų (išskyrus kraštovaizdžio formavimo kirtimus). Miškų tvarkymo, naudojimo ir atkūrimo planavimas aplamai, taip pat ir paveldosaugos požiūriu, yra miškotvarkos projekto vadovo kompetencija.

2 lentelė

Kiti pažintiniu požiūriu vertingi objektai valstybinės reikšmės miškuose ir šalia jų pagal girininkijas

Eil. Nr.	Girininkija	Gamtiniai objektai	Kiti objektai	Iš viso
1	Baltkojų	-	5 (3)	5 (3)
2	Kidulių	1 (1)	16 (4)	17 (5)
3	Klevinių	2 (1)	7 (4)	9 (5)
4	Lekėčių	3 (1)	22 (2)	25 (3)
5	Plokščių	2 (1)	6	8 (1)
6	Sutkų	1 (1)	15 (5)	16 (6)
7	Šakių	6 (1)	3 (2)	9 (3)
8	Šilagirio	-	2 (1)	2 (1)
	Iš viso:	**15 (6)**	**76 (21)**	**91 (27)**

Pastaba: (....) – tame tarpe valstybinės reikšmės miškuose



5 pav. Pokario Lietuvos partizanų žuvimo vieta Lekėčių g-jos 15 kv.



6 pav. Šakių miškininkų ąžuolynas Šakių g-jos 30,32 kv.

Kultūros paveldo objektų, vietovių teritorijose, jų apsaugos zonose veikla vykdoma vadovaujantis Nekilnojamo kultūros paveldo apsaugos įstatymu bei kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Vykdant kraštovaizdžio formavimo priemones bei kitus ūkinius darbus šiose teritorijose, juos derinti su Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Marijampolės teritoriniu padaliniu.

3. ESAMO REKREACINIO POTENCIALO ANALIZĖ

3.1 Kraštovaizdžio rekreacinis potencialas

Svarbiausi gamtiniai kraštovaizdžio komponentai, nuo kurių priklauso vietos rekreacinės galimybės, kraštovaizdžio grožis ir patrauklumas, yra vandenys ir miškai. Labai svarbus kraštovaizdžio komponentas yra išraiškingas, kalvotas reljefas – vienas svarbiausių komponentų, lemiančių kraštovaizdžio vaizdingumą. Reljefas kaip būtina rekreacinės veiklos sąlyga populiariausioms rekreacinės veiklos formoms nėra būtinas, bet teikia tam tikrų privalumų.

Gamtinį rekreacinį potencialą sudaro lankytini gamtos objektai bei vietų, tinkamų populiariausioms poilsio formoms – poilsiui prie vandens maudantis ir kaitinantis saulėje, kiekis ir jų kokybė, tinkamumas.

Kraštovaizdžio rekreacinį potencialą sudaro vietovės kraštovaizdžio, jo gamtinių ir kultūrinių komponentų bei objektų patrauklumas, tinkamumas rekreacinei veiklai, skatinantis lankytojus atvykti į gamtą, pamatyti regiono įžymybes, pailsėti, papramogauti, turistinėms kelionėms.

Galima sakyti, kad didžiausias rekreacinis potencialas VĮ Šakių miškų urėdijos teritorijoje yra susitelkęs miškų urėdijos šiaurinėje dalyje Panemunių regioniniame parke bei panemunėse. Esama gamtinė aplinka su čia esančiomis gamtinėmis, istorinio bei kultūrinio paveldo vertybėmis sukuria palankias prielaidas rekreacijos plėtrai šioje urėdijos teritorijos dalyje. Šioje urėdijos dalyje ir yra labiausiai susitelkę poilsiautojų srautai. Todėl reikalingas labai racionalus ir apgalvotas poilsio gamtoje bei pažintinio turizmo išteklių panaudojimas.

Miškai. VĮ Šakių miškų urėdijos miškai susitelkę urėdijos rytinėje ir šiaurinėje dalyse. Rytinėje dalyje urėdija apima dalį Kazlų Rūdos miškų masyvo. Be Kazlų Rūdos miškų masyvo kiti didžiausi miškai yra: Sudargo miškas, Baltkojų miškas, Pankliškės miškas, Didžioji giria.

Rekreaciniu požiūriu miškai buvo vertinti pagal metodiką, panaudotą valstybinių parkų planavimo schemose ir labiausiai pasiteisinusią panašaus pobūdžio miškotvarkos darbuose. Pagrindinis dėmesys šioje metodikoje buvo skirtas nustatyti miškų patogumą poilsiavimui. Kadangi miškų patogumą lankymui ir stovyklavimui apsprendžia medynų rūšinė sudėtis ir drėgmės režimas, tai remiantis atitinkamais kriterijais – augavietės tipu, būdinga miško bendrija, amžiaus klase ir bonitetu – išskirti rekreaciniai tipai, atitinkantys geras (A, B tipai), vidutines (C, D tipai), blogas (E, F) sąlygas:

Geros sąlygos:

sausi brandūs ir pribręstantys pušynai	A_1
sausi pusamžiai pušynai	A_2
sausi pušynai su gausia eglių priemaiša	A_3
labai sausi brandūs pušynai	B_1
labai sausi pusamžiai pušynai	B_2
per sausi pušynai	B_3

Vidutinės sąlygos:

sausi maumedynai, beržynai ir eglynai	C_1
sausi mišrūs ir lapuočių medynai	C_2
drėgnoki pušynai	C_3
pušų jaunuolynai	D_1
eglių, maumedžių ir lapuočių jaunuolynai	D_2
miško kultūros	D_3

Blogos sąlygos:

drėgnoki mišrūs ir lapuočių miškai	E
drėgni ir pelkiniai miškai	F
drėgnos ir pelkinės pievos	H

Papildomai atsižvelgta į miškų vaizdingumą ir verslinės rekreacijos formų (grybavimo, uogavimo ir kt.) galimybes juose.

Paskaičiavus pagal šią metodiką, gauti duomenys valstybinės reikšmės miškams yra pateikti 3 lentelėje:

3 lentelė

Miškų rekreacinio potencialo įvertinimas

Eil. Nr.	Girininkija	Miško žemės plotas							
		Geros sąlygos		Vidutinės sąlygos		Blogos sąlygos		Viso	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	Baltkojų	7,3	0,2	207,2	7,0	2761,9	92,8	2976,4	100
2	Kidulių	306,8	10,2	1070,6	35,5	1641,9	54,3	3019,3	100
3	Klevinių	802,3	22,2	986,8	27,3	1826,4	50,5	3615,5	100
4	Lekėčių	1256,7	38,5	1045,2	32,1	960,3	29,4	3262,2	100
5	Plokščių	12,7	0,4	207,6	7,2	2647	92,4	2867,3	100
6	Sutkų	326,5	10,1	443,3	13,7	2457,2	76,2	3227,0	100
7	Šakių	28,0	0,9	247,2	7,5	3013,8	91,6	3289,0	100
8	Šilagirio	843,6	29,8	667,9	23,6	1320,5	46,6	2832,0	100
	Iš viso:	**3583,9**	14,3	**4875,8**	19,4	16629	66,3	25088,7	**100**

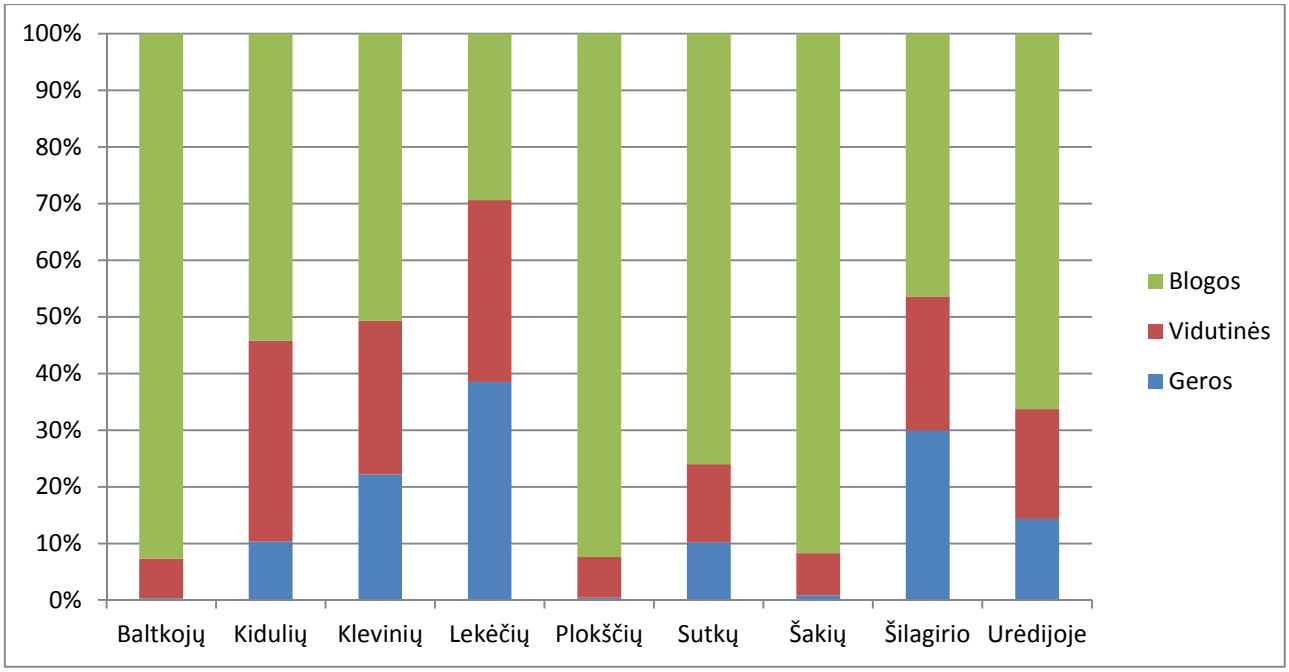

4 pav. Miškų rekreacinis potencialas VĮ Šakių miškų urėdijoje

Visumoje valstybinės reikšmės miškuose valdomuose Šakiu miškų urėdijos **geros ir vidutinės** poilsiavimo sąlygos užima apie trečdalį miško žemės, kas sudaro apie **8460 ha (34%). Dviejuose trečdaliuose teritorijos poilsiavimui sąlygos yra blogos** (apie **66 %** miško žemės ploto).

Kaip matome iš 3 lentelės geriausios sąlygos poilsiavimui miškuose yra, **Lekėčių** ir **Šilagirio girininkijose**, kur atitinkamai **71 % ir 54 %** miško žemės užima miškai su geromis ir

vidutinėmis sąlygomis poilsiauti. Nuo šių girininkijų ne ką teatsilieka ir Klevinių bei Kidulių girininkijos, kuriose miškai su geromis ir vidutinėmis sąlygomis poilsiavimui užima atitinkamai 50% ir 46 % miško žemės ploto.

Mažiausiai tinkami poilsiavimui miškai yra Baltkojų, Plokščių ir Šakių girininkijose, kur blogos sąlygos poilsiavimui atitinkamai užima 93 %, 92 % ir 92 % miško žemės ploto.

Vyraujančios rekreacijos rūšys miškų urėdijos miškuose yra medžioklė, grybavimas bei uogavimas.

4 lentelė

Miškų rekreacinio potencialo įvertinimas Panemunių regioniniame parke

Eil. Nr.	Girininkija	Miško žemės plotas							
		Geros sąlygos		Vidutinės sąlygos		Blogos sąlygos		Viso	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	Lekėčių	0	0	30,5	99,3	0,2	0,6	30,7	100
2	Plokščių	10,8	3,0	166,8	46,3	193,4	53,7	360,2	100
3	Sutkų	69,5	45,8	77,4	51,1	74,2	48,9	151,6	100
4	Šakių	20,0	6,2	197,2	61,1	125,5	38,9	322,7	100
	Iš viso:	**100,3**	**11,7**	**471,9**	**55,0**	**385,9**	**45,0**	**857,8**	**100**

4 lentelėje paskaičiuotas valstybinės reikšmės miškų tinkamumas rekreacijai VĮ Šakių miškų urėdijos teritorijos dalyje įeinančioje į Panemunių regioninį parką. Kaip matome dviejuose trečdaliuose šių miškų ploto (67 %) sąlygos rekreacijai yra geros arba vidutinės.

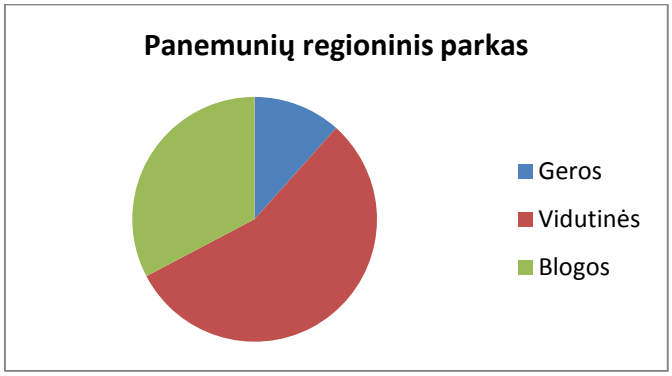

5 pav. Poilsiavimo sąlygos valstybinės reikšmės miškuose Panemunių regioniniame parke

5 lentelė

Rekreacinės paskirties miškai

Eil. Nr.	Girininkija	Miško grupių ir pogrupių pavadinimai	Miškų plotas, ha	Kvartalai (sklypai) priskirti miškų pogrupiui
1	Kidulių	Miško parkai	23,8	1
2	Lekėčių	Rekreaciniai miško sklypai	8,9	21(1-3),29(5-7,14)
3	Sutkų (70,1 ha)	Miško parkai	69,5	1(1-8,15,17-33,36,38-48,51,52),2(1-4,9-12)
		Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	0,6	1(49,50)
4	Šakių (84,1 ha)	Miško parkai	80,2	101,323(3,5,6,8,14,-16,,18,19,21,24)
		Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	3,9	323(2,4,9,10,12,13,17,22,23)
Iš viso:		Miško parkai	173,5	
		Rekreaciniai miško sklypai	8,9	
		Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	4,5	
Iš viso miškų urėdijoje:			**186,9**	

Pastaba: Į bendrą plotą neįskaityti technologinės paskirties (kvartalinių, kelių, griovių ir kt.) objektų plotai

6 lentelė

Rekreacinės paskirties miškai Panemunių regioniniame parke

Eil. Nr.	Girininkija	Miško grupių ir pogrupių pavadinimai	Miškų plotas, ha	Kvartalai (sklypai) priskirti miškų pogrupiui
1	Sutkų	Miško parkai	69,5	1(1—8,15,17-33,36,38-48,51,52),2(1-4,9-12)
		Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	0,6	1(49,50)
2	Šakių	Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	3,9	323(2,4,9,10,12,13,17,22,23)
		Miško parkai	80,2	101,323(3,5,6,8,14-16,18-21,24)
Iš viso:		Valstybinių parkų rekreacinių zonų miškai	4,5	
		Miško parkai	149,7	
Iš viso miškų urėdijoje:			**154,2**	

Pastaba: Į bendrą plotą neįskaityti technologinės paskirties (kvartalinių, kelių, griovių ir kt.) objektų plotai

VĮ Šakių miškų urėdijos ***valstybinės reikšmės miškuose*** yra išskirta **187 *ha*** rekreacinės paskirties miškų (pagal 5 lentelę). Rekreacinės paskirties miškų yra ir kitų valdytojų žemėje – ***miškų urėdijoje bendra šių miškų teritorija iš viso – 339 ha .***

Rekreacinės paskirties valstybinės reikšmės miškų daugiausiai yra Šakių (84 ha) ir Sutkų (70 ha) girininkijose, visi jie išsidėstę panemuniais. Valstybinės reikšmės miškuose daugiausiai yra miško parkų - 174 ha. Rekreaciniai miško sklypai užima 9 ha, o miško parkai užima tik 4 ha.

7 lentelėje pateikiame VĮ Šakių miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškuose rekreacinės paskirties miškus tik Panemunių regioniniame parke.

3.2 Turistinės trasos ir maršrutai

Miškų urėdijos teritorijoje turistinė infrastruktūra išvystyta netolygiai, intensyvus turistų judėjimas vyksta pagal Nemuną bei pagrindiniais keliais. Duomenys apie turistines trasas ir maršrutus urėdijos teritorijoje yra pateikiami 3 priede, o grafiškai yra pavaizduoti VĮ Šakių m.u. valstybinės reikšmės miškų rekreacinio planavimo schemoje M 1:50 000**.**

LR Bendrajame plane per urėdijos teritoriją pateikiama nacionalinė trasa „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ bei regioninė trasa „Suvalkijos parkų žiedas“. Šios trasos toliau detalizuojamos Marijampolės apskrities bei šakių rajono teritorijų bendruosiuose planuose.

Marijampolės apskrities bendrajame plane siūloma perspektyvinė regioninė turizmo trasų sistema (automobilių, dviračių ir vandens), skirta apskrities gamtos ir kultūros savitumui parodyti. Šiame bendrajame plane taip pat pateikiamos tiek nacionalinės tiek ir regioninės trasos.

Nacionalinės trasos:

- Autoturizmo maršrutas „Pietvakarių Lietuva“ (atkarpoje Marijampolė – Šakiai – Tauragė),
- Pietinis Nemuno dviračių kelias (pagal PHARE projektą numatytos reprezentacinės pažintinės dviračių turizmo trasos – „Nemuno dviračių kelias“ pietinė atkarpa: Mikytai–Kriūkai–Ilguva–Plokščiai–Gelgaudiškis–Kiduliai–Sudargas),
- Nemuno vandens kelias (nacionalinės ir tarptautinės svarbos),
- Autoturizmo maršrutas „Piligrimų Lietuva“ (atkarpoje Vilkaviškis–Šakiai–Kaunas).

Regioninės trasos:

- „Suvalkijos dviračių žiedas“ (atkarpa Vilkaviškis–Kudirkos Naumiestis–Panoviai–Sudargas–Kiduliai–Gelgaudiškis–Plokščiai–Šakiai–Lukšiai–Griškabūdis–Višakio Rūda),

- Suvalkijos autoturizmo žiedas“ (atkarpoje Kudirkos Naumiestis–Šakiai–Sudargas–Gelgaudiškis–Plokščiai–Mikytai–Lekėčiai–Jankai–Kazlų Rūda),
- Šešupės vandens kelias (tarptautinė trasa).

Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano projekte trasos:

- Kalvarija – Vilkaviškis – Kazlų Rūda – Kriūkai,
- Kaunas – Kačerginė – Gelgaudiškis – Sudargas.

Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane numatyti konkretizuoti svarbiausi turistų judėjimo keliai perkelti į Marijampolės apskrities bendrąjį planą.

Miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškus kerta ar eina greta jų dauguma aukščiau išvardintų turistinių trasų, teritorijoje yra 3 pažintiniai pėsčiųjų takai:

- Lekėčių girininkijos pažintinis takas skirtas Lekėčių 500 metų jubiliejui (4,2 km),
- Plokščių pažintinis takas (apie 3,5 km , bet tik dalis tako yra valstybinės reikšmės miškų teritorijoje),
- Gelgaudiškio pažintinis pėsčiųjų takas (apie 2,5 km).

3.3 Miškų urėdijos rekreacinės veiklos analizė

Miškų urėdija vykdydama rekreacinę veiklą aktyviai bendradarbiauja su Panemunių regioninio parko direkcija, Šakių rajono savivaldybe, seniūnijomis bei Lietuvos ornitologų draugija.

Rekreacinių darbų finansavimas

VĮ Šakių miškų urėdijos išlaidos rekreacinėms reikmėms pateikiamos sekančioje lentelėje:

Metai	Išlaidos tūkst.. Lt	Pastabos
2010	29,5	
2011	31,5	
2012	70,1	
2013	37,5	
2014	33,9	
2015	33	Planuojama
2016	33	Planuojama
2017	33	Planuojama

Pajamų iš rekreacinės veiklos negaunama.

3.4 Rekreacijos objektai miškų urėdijos teritorijoje

Miškų urėdijos teritorijos esamą rekreacijos teritorinę sistemą sudaro įžymios lankytinos vietos ir objektai miške ir šalia jo, turistiniai keliai, takai bei trasos, poilsio vietos, sujungtos tarpusavyje turistiniais lankymo maršrutais, o taip pat su aplinkine apgyvendinimo ir autokelių sistema.

3 priede pateikiami duomenys apie esamus ir projektuojamus rekreacinės infrastruktūros objektus esančius miškų urėdijos užimamoje teritorijoje pateiktus kituose teritorijų planavimo dokumentuose. 6 lentelėje pateikiamas urėdijai priklausančių rekreacinių objektų sąvadas, o duomenys apie šiuos objektus pateikti 4 priede. Iš šios lentelės matome, kad urėdijos valstybinės reikšmės miškuose yra **40** įvairių **rekreacinių objektų.**

Be to dar 3 rekreacinės infrastruktūros objektai priklausantys miškų urėdijai yra ne valstybinės reikšmės miškų žemėje – tai 2 atokvėpio vietos (Lekėčių ir Plokščių girininkijose) bei miško informacinis centras (Lekėčių girininkijoje).

1000 ha valstybinės reikšmės miško žemės tenka apie 1,6 rekreacinės infrastruktūros objektai.

Daugiausiai rekreacinių objektų valstybinės reikšmės miškuose yra Sutkų (9 vnt.) ir Šilagirio (6 vnt.) girininkijose. Klevinių ir Šakių girininkijose yra po 5, o Baltkojų, Kidulių, Lekėčių ir Plokščių girininkijose po 4 rekreacinius objektus.

6 lentelė

Esamų miško rekreacinių objektų sąvadas

Eil. Nr.	Girininkija	Informaciniai centrai	Atokvėpio vietos	Poilsiavietės	Takai	Regykla	Transporto stovėjimo aikštelės	Viso
1	Baltkojų	-	3	1	-	-	-	4
2	Kidulių	-	1	3	-	-	-	4
3	Klevinių	-	1	4	-	-	-	5
4	Lekėčių	(1)	1 (1)	1	1	-	-	4 (2)
5	Plokščių	-	1 (1)	2	1	-	-	4 (1)
6	Sutkų	-	7	2	-	-	-	9
7	Šakių	-	1	2	1	-	1	5
8	Šilagirio	-	5	-	-	1	-	6
	Iš viso:	**(1)**	**20**	**15**	**3**	**1**	**1**	**40 (3)**

Pastabos: (..) –miškų urėdijai priklausantys rekreaciniai objektai esantys ne valstybinės reikšmės miškų žemėje.

Iš 6 ir 8 lentelių matome, kad daugiausiai yra atokvėpio vietų – 20 vnt. bei poilsiaviečių – 15. Įrengti 3 pažintiniai takai (Plokščių tako tik dalis valstybinės reikšmės miške), 1 automobilių stovėjimo aikštelė ir 1 regykla (apžvalgos bokštas).

Dauguma rekreacinių objektų tvarkingi, prižiūrėti, estetiškai patrauklūs, išdėstyti lankytojams patogiose vietose.

Kaip matome iš 8 lentelės ir 4 priedo, valstybinės reikšmės miškuose Panemunių regioninio parko teritorijoje yra dar 4 atokvėpio vietos nepriklausančios miškų urėdijai (3 priklauso seniūnijai ir 1 privati) bei 1 priklausanti miškų urėdijai bet ne valstybinės reikšmės miškuose.

7 lentelė

Esami miško rekreaciniai objektai
Panemunių regioninio parko teritorijoje

Eil. Nr.	Girininkija	Informaciniai centrai	Atokvėpio vietos	Poilsiavietės	Takai	Regykla	Transporto stovėjimo aikštelės	Viso
5	Plokščių	-	(1)	-	1	-	-	1 (1)
6	Sutkų	-	[4]	1	-	-	-	1 [4]
7	Šakių	-	-	-	1	-	-	1
	Iš viso:	**-**	**(1) [4]**	**1**	**2**	**-**	**-**	**3 (1) [4]**

Pastabos: (..) – miškų urėdijai priklausantys rekreaciniai objektai esantys ne valstybinės reikšmės miškų žemėje,
[..] – rekreaciniai objektai nepriklausantys miškų urėdijai, bet esantys valstybinės reikšmės miškų žemėje.

8 lentelė

Esami rekreacijos objektai ir informacinės priemonės
girininkijų valstybinės reikšmės miškuose

Eil. Nr.	Pavadinimas	Girininkija	Kv. Nr.	Skl. Nr.	Pastabos
Atokvėpio vietos					
1	Atokvėpio vieta	Baltkojų	30	18	
2	Atokvėpio vieta	Baltkojų	31	35	
3	Atokvėpio vieta	Baltkojų	136	23	
4	Atokvėpio vieta	Kidulių	163	20	

Eil. Nr.	Pavadinimas	Girininkija	Kv. Nr.	Skl. Nr.	Pastabos
5	Atokvėpio vieta	Klevinių	37	26	
6	Atokvėpio vieta	Lekėčių	43	29	Šaltinis pritaikytas lankymui
7	Atokvėpio vieta	Plokščių	2	18	
8	Atokvėpio vieta	Sutkų	38	20	
9	Atokvėpio vieta	Sutkų	52	17	
10	Atokvėpio vieta	Sutkų	75	1	
11	Atokvėpio vieta	Sutkų	144	6	
12	Atokvėpio vieta	Sutkų	146	11	
13	Atokvėpio vieta	Sutkų	254	13	
14	Atokvėpio vieta	Sutkų	309	28	
15	Atokvėpio vieta	Šakių	141	5	
16	Atokvėpio vieta	Šilagirio	6	44	
17	Atokvėpio vieta	Šilagirio	10	10	
18	Atokvėpio vieta	Šilagirio	28	42	
19	Atokvėpio vieta	Šilagirio	31	16	
20	Atokvėpio vieta	Šilagirio	45	12	
Poilsiavietės					
1	Poilsiavietė	Baltkojų	22	20	
2	Poilsiavietė	Kidulių	1	13,14, 18	
3	Poilsiavietė	Kidulių	39	4	
4	Poilsiavietė	Kidulių	167	8	
5	Poilsiavietė „Saulutė“	Klevinių	2	33	
6	Poilsiavietė „Medžiotojų užeiga“	Klevinių	67, 74	44; 21	
7	Poilsiavietė „Angliukas“	Klevinių	68, 75	35; 19	
8	Poilsiavietė „Musmirė“	Klevinių	154	6	
9	Poilsiavietė “Prie Gintaro“	Lekėčių	37	69	
10	Didžiosios girios poilsiavietė	Plokščių	49	9	
11	Poilsiavietė	Plokščių	148	37	

Eil. Nr.	Pavadinimas	Girininkija	Kv. Nr.	Skl. Nr.	Pastabos
12	Baraviškių poilsiavietė	Sutkų	1	19	
13	Poilsiavietė	Sutkų	51	11	
14	Šilo poilsiavietė	Šakių	7	31	
15	Ąžuolyno poilsiavietė	Šakių	30	19	
Regyklos					
1	Apžvalgos bokštas	Šilagirio	54	2	
Transporto stovėjimo aikštelės					
1	Automobilių stovėjimo aikštelė	Šakių	21	18	
Takai					
1	Lekėčių girininkijos pažintinis takas skirtas Lekėčių 500 metų jubiliejui	Lekėčių	11,17, 19,21, 29		Tako ilgis apie 4,2 km
2	Plokščių pažintinis takas	Plokščių	60, 333, 334	3,4,6;	VRM tik kv.60
3	Gelgaudiškio pažintinis pėsčiųjų takas	Šakių	101, 102		Tako ilgis apie 2,5 km



6 pav. Poilsiavietės pavėsinė Baltkojų girininkijoje 22 kv.



7 pav. Atokvėpio vieta Baltkojų girininkijoje 136 kv.

Baltkojų girininkijos miškuose yra 1 poilsiavietė ir 3 atokvėpio vietos. Poilsiavietė įrengta Baltkojų miško pakraštyje prie pietine palauke einančio kelio. Ši poilsiavietė yra girininkijos lankomiausias rekreacinis objektas. Poilsiavietėje yra didelė pavėsinė su miško baldais, tualetas,

laužavietė, šiukšlių konteineris. Visose 3 atokvėpio vietose yra įrengta pavėsinės su miško baldais. Viena atokvėpio vieta įrengta Žalgirio miške (kv.136), dvi – Baltkojų miške (30 ir 31 kvartaluose).

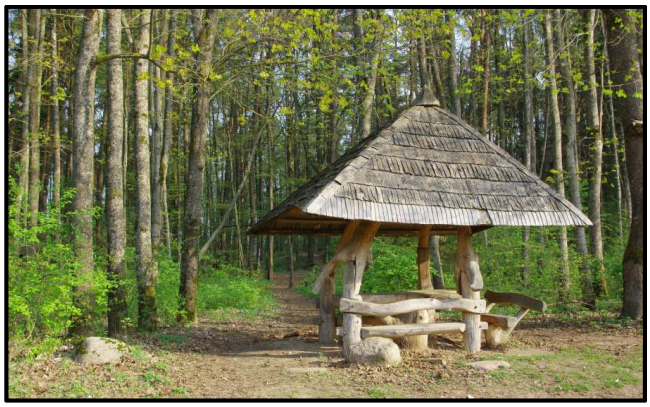

8 pav. Poilsiavietėje Kidulių g-jos 1 kv.



9 pav. Atokvėpio vieta Kidulių g-je 163 kv.

Kidulių girininkija. Miškuose įrengta 3 poilsiavietės ir 1 atokvėpio vieta. Visuose šiuose objektuose yra pavėsinės su miško baldais. Lankomiausia ir su gausiausia įranga poilsiavietė įrengta Švarcgirio miške 1 kvartale. Be pavėsinės čia yra automobiliams sustoti aikštelė, supynės, laužavietė, tualetas, miško baldai. Iš poilsiavietės atsiveria vaizdas į Nemuno slėnį (matosi tiltas per Nemuną, Jurbarkas). Tačiau šios poilsiavietės plėtrą bei aplinkinių medynų geresnį pritaikymą poilsiavimui riboja tai, jog ji yra saugomos kertinės miško buveinės teritorijoje. Poilsiavietė Sudargo miške įrengta 39 kvartale. Joje yra pavėsinė su miško baldais, laužavietė, šiukšliadėžė, informacinis stendas. Vieta patogi, lankoma. Taip pat patogioje vietoje prie kelio Kiduliai - Slavikai ir intensyviai lankoma poilsiavietė Liaušių miške 167 kvartale – įrengta pavėsinė su miško baldais, tualetas, šiukšliadėžė, laužavietė, suolas prie laužavietės miško baldų komplektas, tvorelė. Atokvėpio vieta – Šilininkų miške 163 kvartale.



10 pav. Poilsiavietė „Medžiotojų užeiga“ Klevinių g-jos 67/74 kv.



11 pav. Poilsiavietė „Musmirė“ Klevinių g-jos 154 kv.



12 pav. Gamtos ir miškininkystės istorijos informacinis centras Lekėčių g-je

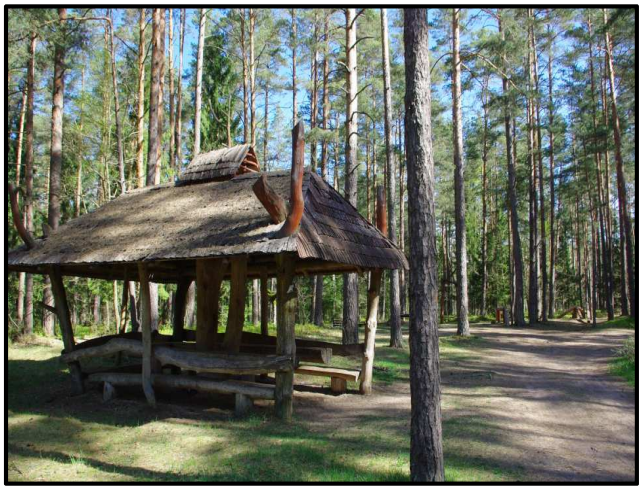

13 pav. Poilsiavietė „Prie Gintaro“ Lekėčių g-jos kv. 37

Klevinių girininkijoje įrengtos 4 poilsiavietės ir 1 atokvėpio vieta. Poilsiavietės „Medžiotojų užeiga“ ir „Angliukas“ įrengtos Zyplių miške, Šermukšlio miške 37 kvartale – atokvėpio vieta, poilsiavietė „Saulutė“ – Agurkiškės miške, poilsiavietė „Musmirė“ – Gerdžių miške. Poilsiavietėje „Saulutė“ pavėsinė įrengta iš apvalių rąstelių, viduje miško baldai, greta stoginė su suolu, šiukšliadėžė. Yra tualetas. Patogioje vietoje prie kelio, lankoma. Poilsiavietė „Medžiotojų užeiga“ (per ją eina kvartalinė linija tarp 67 ir 74 kvartalų) naudojama medžiotojų bei kitų miško lankytojų. Joje 2 pavėsinės su miško baldais, dekoratyvinė skulptūra, šiukšliadėžė, tualetas. Labai patogi ir lankoma vieta. Labai originali poilsiavietė „Musmirė“ – pavėsinė šiuo metu kapitaliai atremontuota (154 kvartale). Tai 3 grybo formos pavėsinės vienoje grupėje. Poilsiavietė „Angliukas“ taip pat kertama kvartalinės linijos (68/75 kvartalų) – joje pavėsinė su miško baldais, laužavietė, šiukšliadėžė, tualetas.

Lekėčių girininkijoje dauguma rekreacinių objektų yra Rūdšilio miške. Labai svarbus miškų urėdijos rekreacinis objektas – Gamtos ir miškininkystės istorijos informacinis centras yra įsikūręs Lekėčių girininkijos pastate. Centre pristatoma apie 600 įvairių gamtos ir miškininkystės istorijos eksponatų. Centre esančioje salėje demonstruojami filmai apie Novaraisčio ornitologinį draustinį "Naujam gyvenimui prikeltas", bei apie VĮ Šakių miškų urėdijos darbus ir juos dirbančius žmones - "Nukirsto medžio kaina". Filmų kūrėjas žinomas gamtininkas V. Jankevičius už filmą "Naujam gyvenimui prikeltas" 2006 metais apdovanotas Petro Abukevičiaus premija. Centras gausiai lankomas ne tik svečių bet ir moksleivių, kuriems čia pravedamos pamokos gamtosaugine tema. Informacinis centras lankytojams atviras kasdien.

Šioje girininkijoje dar yra 2 atokvėpio vietos, poilsiavietė ir Lekėčių girininkijos pažintinis takas skirtas Lekėčių 500 metų jubiliejui (11,17,18,21,29 kvartaluose). Tako ilgis apie 4,2 km. Take yra siaurojo geležinkelio vieta, Lekėčių šaltinis (gamtos paveldo objektas), partizanų kapai, suolai

poilsiui ir kita įranga. Dalyje tako medinė lentų danga, nulipimui prie šaltinio laiptai. Pradėtas įrenginėti 2006 m.

Labai intensyviai lankoma poilsiavietė „Prie Gintaro“ (įrengta 37 kvartale) bei atokvėpio vieta (43 kvartale nuo seno lankomas šaltinis) įrengta Prakeiktinės miške. Poilsiavietė yra prie plento Šakiai – Kaunas. Atokvėpio vieta 137 kvartale yra privačioje žemėje – ją reikia perkelti į valstybinių miškų žemėje netoliese buvusio karjeriuko teritoriją.

Plokščių girininkijoje yra 2 poilsiavietės, 2 atokvėpio vietos ir pažintinis takas. (Didžiosios Girios poilsiavietė yra šios girios 49 kvartale, gerai įrengta ir intensyviai lankoma. Šioje poilsiavietėje įrengta pavėsinė su miško baldais, dengta metaliniu stogu ir su kaminu bei suolais aplink ugniakurą laužavietė, šašlykinė, stoginė malkoms, miško baldai, tualetas. Kita poilsiavietė įrengta to paties miško 148 kvartale joje – pavėsinė su miško baldais, laužavietė, tualetas. Viena iš 2 atokvėpio vietų



14 pav. Didžiosios Girios poilsiavietė 49 kv. Plokščių g-je



15 pav. Plokščių pažintinis takas ir gatvė - upelis Plokščių g-jos 60 kv.

įrengta Žalgirio miške 2 kvartale, o kita panemunėje prie Plokščių esančioje seniūnijos tvarkomoje poilsiavietėje kaip jos sudėtinė dalis. Šiai atokvėpio vietai priklauso pavėsinė su miško baldais ir lentinis takas iki vandens skirtas neįgaliesiems. Sezono pabaigoje pavėsinė neišmontuota nukeliama nuo pamato, o takas išmontuojamas ir jie pervežami į girininkijos sodybą, kur saugomi iki kito sezono, o pavasary, sezono pradžioje vėl atvežami į poilsiavietę (taip daroma, kad jų nenuneštų patvinusio Nemuno vandenys). Plokščių pažintinis takas įrengtas didžiąja dalimi ne valstybinės reikšmės miškų žemėje – šios kategorijos žemėje jis eina tik Plokščių piliakalnio teritorijoje (60 kv.). Tako dalis prie piliakalnio ir piliakalnio teritorijoje menkai telankoma ir reikalinga rekonstrukcijos, kraštovaizdžio kirtimais reikia atverti piliakalnį apžvelgimui. Intensyviai lankoma žemutinė tako dalis per kaimą, kur kaimo gatvė eina upeliu.



16 pav. Baraviškių poilsiavietėje Sutkų g-jos 1 kv.



17 pav. Atokvėpio vieta „Skrybėlė“ Sutkų g-jos 309 kv.

Sutkų girininkijoje 2 poilsiavietės ir 7 atokvėpio vietos. Be jų dar yra 4 atokvėpio vietos 1 kvartale Kriūkų Šilelio miške nepriklausančios miškų urėdijai. Didžiausia ir lankomiausia Baraviškių poilsiavietė yra 1 kvartale Kriūkų Šilelio miške, kur yra įrengta pavėsinė su miško baldais, miško baldai, sūpynės, sporto įrenginiai, laužavietė, konteineris šiukšlėms, tualetas. Ši poilsiavietė yra netoli Kriūkų miestelio, prie gero kelio, labai tinkamame poilsiavimui pušyne. Dar viena poilsiavietė yra 51 kvartale Kūdrų miške. Joje įrengta didelė pavėsinė su miško baldais, laužavietė, šiukšlių dėžė. Visose 7 atokvėpio vietose yra įrengtos pavėsinės su miško baldais, prie daugumos iš jų šiukšliadėžės. Atskirai pažymėtina atokvėpio vieta „Skrybėlė“, įrengta 309 kvartale Ilgakumpio miške prie Kauno – Šakių kelio. Joje įrengta originali skrybėlės formos pavėsinė, miško baldai, tualetas. Intensyviai lankoma.





18 ir 19 pav. Ąžuolyno poilsiavietė (30 kv.) ir atokvėpio vieta (141 kv.) Šakių g-je

Šakių girininkija. Įrengta Gelgaudiškio pažintinis pėsčiųjų takas, 2 poilsiavietės, 1 atokvėpio vieta, 1 automobilių stovėjimo aikštelė. Svarbiausias girininkijos rekreacinis objektas miškuose yra Gelgaudiškio pažintinis pėsčiųjų takas Aukštutinio Gelgaudiškio miško 101 ir 102 kvartaluose, kultūros paveldo objekto Gelgaudiškio dvaro buvusio parko teritorijoje (1 pav), kalvotame reljefe netoli Nemuno. Take galima apžiūrėti Gelgaudiškio dvaro rūmus, takų "Žvaigždę", "Asesoriaus kapą", "Velnio kalną", Pakaruoklių kalną, Baronų kapines, sidabrinių klevų alėją, rausvažiedį kaštoną, eilę kitų išskirtinų medžių, šaltinį. Jame įrengta automobilių stovėjimo aikštelė, laužaviečių, atokvėpio vietų, pastatyta skulptūrų, pasivaikščiojimo takai. Tako ilgis apie 2,5 km. Tai ir lankomiausias girininkijos rekreacinis objektas.

Baltiškių miške (21 kvartale), prie kelio Šakiai – Jurbarkas, įrengta automobilių stovėjimo aikštelė – joje šiukšlių konteinerį prižiūri kelininkai. Šiame miške, 30 kvartale, prie Šakių miškininkų ąžuolyno įrengta Ąžuolyno poilsiavietė – įrengta didelė pavėsinė su miško baldais, tualetas, laužavietė, šiukšlių konteineris. Vieta patogi, lankoma. Šilo miške, 7 kvartale, yra intensyviai lankoma poilsiavietė „Šilas“. Įrengta didelė pavėsinė su miško baldais, tualetas, maža stoginė malkoms, laužavietė, supynių buomas, inf. stendas, šiukšlių konteineris. Pankliškės miške 141 kvartale įrengta atokvėpio vieta.

Šilagirio girininkijos miškuose yra 5 atokvėpio vietos ir regykla (apžvalgos bokštas) Novaraisčio ornitologiniame draustinyje. Visose atokvėpio vietose yra pavėsinės su miško baldais, šiukšliadėžės. Išdėstytos patogiose vietose, lankomos miško lankytojų Liekės ir Paryžinės miškuose. Regykla, (metalinis apžvalgos bokštas) įrengta Novaraisčio ornitologiniame draustinyje, sutraukia daug lankytojų. Iš bokšto atsiveria vaizdas į užtvindytą ir neužtvindytą dalis jau išeksploatuoto Novaraisčio durpyno, kur migracijos metu susitelkia vandens paukščiai bei gervės.





20 ir 21 pav. Atokvėpio vieta (10 kv.) ir apžvalgos bokštas (54 kv.) Šilagirio girininkijoje.

4. PROJEKTUOJAMA REKREACIJOS TERITORINĖ SISTEMA

Šiame projekte miško lankytojų bei keliautojų po miškus poilsiui kuriama stovyklaviečių, poilsiaviečių, atokvėpio vietų, apžvalgos aikštelių, turistinių takų bei informacinių ženklų sistema.

Ši sistema – tai tikslas, kurį įgyvendinus per vykmetį – miškotvarkos projekto galiojimo laikotarpį (10 metų), būtų pilniau išnaudotas miškų urėdijos rekreacinis potencialas. Tokiu būdu, lankytojams būtų sudarytos patogesnės sąlygos pažinti Suvalkijos (Sūduvos) regioną ir jo miškus, jo gamtines ir kultūrines vertybes, urėdija geriausiai atliktų savo socialinę, auklėjamąją švietėjišką paskirtį, iš to gautų didžiausią visuomeninę naudą. Miškų urėdijos rekreacinė sistema geriau prisiderintų prie Marijampolės apskrities ir visos Lietuvos rekreacinės sistemos bei linijinių rekreacinių objektų tinklų.

Šis projektas remiasi jau esančia miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų rekreacine sistema ir ją toliau vysto atsižvelgiant į esamų rekreacinių objektų ir rekreacinės situacijos analizę. Esamos rekreacinės sistemos tobulinimui ir išvystymui yra projektuojami nauji įrenginiai bei priemonės. Kaip jau minėta, urėdijos valstybinės reikšmės miškuose yra 40 *rekreacinių objektų. 1000 ha miško žemės tenka apie 1,6 vnt. rekreacinių objektų.* Toliau vystant rekreacinę sistemą pilnesniam rekreacinio potencialo realizavimui ir poilsiautojų poreikių geresniam tenkinimui dar **suprojektavome** iš viso **22 naujus rekreacinis objektus** (8 ir 10 lentelės). Įrengus suprojektuotus naujus rekreacinius objektus, iš viso miškų urėdijos valstybinės reikšmės miškų žemėje ***būtų 62 rekreaciniai objektai,*** *1000 ha miško žemės tektų* ***apie 2,5 vnt.***

8 lentelė

Projektuojamų rekreacijos objektų suvestinė

Eil. Nr.	Girininkija	Informaciniai ženklai	Takai	Poilsiavietės	Atokvėpio vietos	Automobilių stovėjimo aikštelės	Kelio užkardai	Regykos	Viso
1	Baltkojų	(1)	-	-	-	-	-	-	(1)
2	Kidulių	2	-	-	-	-	10 (2)	-	12 (2)
3	Klevinių	(1)	-	-	-	1	-	-	1 (1)
4	Lekėčių	2	-	-	1	-	-	-	3
5	Plokščių	(1)	-	-	1 (1)	-	-	1	2 (2)
6	Sutkų	(1)	1	1	-	-	-	-	2 (1)
7	Šakių	(2)	-	-	-	-	-	-	(2)
8	Šilagirio	(1)	-	-	-	-	-	-	(1)
	Iš viso:	**4 (7)**	**1**	**1**	**2 (1)**	**1**	**10 (2)**	**1**	**20 (10)**

Pastaba: (....) projektuojami objektai ne valstybinės reikšmės miškų žemėje

Žmonių poilsio organizavimas urėdijos miškuose yra ne vien tik urėdijos rūpestis. Šią veiklą reikia derinti su Šakių rajono savivaldybe, Panemunių regioniniu parku. Ieškoti finansavimo šaltinių, panaudojant Šakių rajono savivaldybės tam skiriamas lėšas, ES struktūrinius fondus ir pan.

Esamos miškų urėdijos rekreacinės teritorinės sistemos tolesnis kūrimas ir tobulinimas yra ilgalaikis procesas susidedantis iš daugelio įvairių darbų. Siekiant šių darbų kuo didesnio efektyvumo, labai svarbu tolygiai vystyti ir tvarkyti visas šios sistemos dalis – esamus ir naujai įrengtus rekreacinius objektus vienodai prižiūrėti, esant reikalui rekonstruoti.

9 lentelė

Rekonstruojamų rekreacijos objektų
Suvestinė

Eil. Nr.	Girininkija	Poilsiavietės	Atokvėpio vietos	Viso
1	Baltkojų	-	-	-
2	Kidulių	-	-	-
3	Klevinių	-	-	-
4	Lekėčių	-	-	-
5	Plokščių	-	-	-
6	Sutkų	1	-	1
7	Šakių	-	1	1
8	Šilagirio	-	-	-
	Iš viso:	**1**	**1**	**2**

Šiuolaikinėmis sąlygomis artimiausiais metais pagrindiniu tikslu laikytinas esamos rekreacinės sistemos išsaugojimas ir jos funkcionavimo užtikrinimas bei informacinės sistemos išvystymas.

Išskirtinį dėmesį reikia skirti poilsio organizavimui intensyviausiai lankomuose miškuose prie Nemuno, Lekėčių informacinio centro funkcionavimui bei Novaraisčio vertybių eksponavimui.

Esant galimybėms pirmiausiai reikėtų:

- įrengti informacinius stendus prie girininkijų administracinių pastatų,
- įrengti informacinius stendus su miškų urėdijos schema prie miškų urėdijos administracinio pastato bei prie Lekėčių gamtos ir miškininkystės istorijos informacinio centro.

4.1 Projektuojami objektai

Miškų pritaikymas žmonių rekreaciniams poreikiams – tai pasirengimas naudoti miškus taip, kad jie galėtų priimti lankytojus be žalos miškų ekosistemoms, tenkinant visuomenės pažintinius bei

poilsio gamtoje poreikius. Šių poreikių tenkinimui urėdijos miškuose buvo projektuojami 10 lentelėje išvardinti nauji rekreaciniai objektai, o 11 lentelėje pateikiami du rekonstruojami esami rekreaciniai objektai.

Kaip matome iš 8 ir 10 lentelių projektuojant naujus rekreacinės informacinės sistemos objektus miškų urėdijoje didžiausią dėmesį skyrėme informacinių stendų su girininkijų schemomis prie visų girininkijų administracinių pastatų bei informacinių stendų su miškų urėdijos schem įrengimui. Juos projektavome neatsižvelgiant į tai ar jie bus statomi valstybinės reikšmės miškų žemėje ar ne. Šių stendų įrengimo būtinybė akivaizdi.

Kidulių girininkijoje kelių užkardai reikalingi miškų lankytojų srautų reguliavimui – jų suprojektavome iš viso 12. Du kelių užkardai suprojektuoti Sudargo miške bei trys Šilininkų miške netoli valstybinės sienos. Likusieji 7 – suprojektuoti Švarcgirio miške. Įrengiant kelių užkardus ne valstybinės reikšmės miškų žemėje būtina jų įrengimą derinti su žemės valdytojais.

Klevinių girininkijoje 139 kvartale projektuojame įrengti automobilių stovėjimo aikštelę prie senos liepos augančios kadaise buvusios eiguvos sodybos vietoje.

Lekėčių girininkijoje numatome įrengti atokvėpio vietą 137 kvartale apaugusiame mišku sename karjeriukyje. Pavėsinę projektuojame perkelti iš greta privačioje žemėje esančios atokvėpio vietos. Taip pat reikės įrengti privažiavimą kvartalo pakraščiu.

Plokščių girininkijoje atokvėpio vieta projektuojama prie tvenkinio girininkijos sodyboje. Šioje girininkijoje prie Plokščių pažintinio tako projektuojame regyklą ant Plokščių piliakalnio, kur numatome įrengti laiptus užlipimui ant piliakalnio, viršuje apžvalgos aikštelę ir 2-3 suolus prie jos. Ši regykla bus įrengiama Panemunių regioninio parke esančio kultūros paveldo objekto (Plokščių piliakalnio) teritorijoje – reikalingas techninis projektas. Prie piliakalnio, prie upelių santakos, projektuojame įrengti atokvėpio vietą, kur numatome įrengti informacinį stendą su informacija apie Plokščių piliakalnį bei miško baldų komplektą.

Sutkų girininkijoje numatome įrengti poilsiavietę 146 kvartale Zyplinėje girioje, kai bus baigtas ūkinio karjeriuko eksploatavimas. Šios girininkijos rekreacinės paskirties Kriūkų šilelyje (1 kvartale) projektuojame natūralios grunto dangos pėsčiųjų rekreacinį taką nusidrieksiantį apie 2,2 km išilgai šilelio nuo tarybinių karių kapinių iki Baraviškių poilsiavietės. Įrengimui ir priežiūrai siūlome pasitelkti seniūniją bei kaimo bendruomenę. Prie tako numatome išdėstyti apie 10 suolų. Takas projektuojamas Panemunių regioninio parko teritorijoje.

Rekonstruoti numatoma tik 2 rekreaciniai objektai (9 ir 11 lentelės), tai yra poilsiavietė Sutkų girininkijoje ir atokvėpio vieta Šakių girininkijoje (į poilsiavietę). Abiem atvejais projektuojame įrengti laužavietes ir suolus prie jų.

10 lentelė

Projektuojami rekreacijos objektai

(Kursyviniu šriftu pažymėti projektuojami objektai ne valstybinės reikšmės miškų žemėje)

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kvartalai	sklypai	Apibūdinimas
Baltkojų girininkija				
1	*Informacinis stendas*	*22*	*22*	*Įrengti informacinį stendą su girininkijos schema prie girininkijos adm. pastato, prie automobilių stovėjimo aikštelės*
Kidulių girininkija				
1	Informacinis stendas	1	18	Įrengti informacinį stendą su girininkijos schema prie automobilių stovėjimo aikštelės prie pavėsinės
2	Informacinis stendas	1	18	Įrengti informacinį stendą su girininkijos schema prie automobilių stovėjimo aikštelės su informacija apie KMB
3	Kelio užkardas	5	13,18	
4	Kelio užkardas	6	1	
5	Kelio užkardas	6	19	
6	Kelio užkardas	6	27	
7	Kelio užkardas	8	21	
8	Kelio užkardas	12	13,20	
9	Kelio užkardas	47	5,7	
10	*Kelio užkardas*	*51 prie 54*	*Prie 19*	
11	Kelio užkardas	156	32,49	
12	Kelio užkardas	161	12	
13	Kelio užkardas	166	44,53	
14	*Kelio užkardas*	*304 Prie 9*	*Prie 23*	
Klevinių girininkija				
1	*Informacinis stendas*	*162*	*2*	*Įrengti informacinį stendą su girininkijos schema prie automobilių stovėjimo aikštelės*
2	Automobilių stovėjimo aikštelė	139	2	5-8 lengviesiems automobiliams. Prie senos liepos
Lekėčių girininkija				
1	Informacinis stendas	18	9	Įrengti informacinį stendą su girininkijos schema prie automobilių stovėjimo aikštelės
2	Informacinis stendas	18	9	Įrengti informacinį stendą su urėdijos schema prie automobilių stovėjimo aikštelės
3	Atokvėpio vieta	137	36	Buvusio nedidelio karjero teritorijoje įrengti pavėsinę su miško baldais, įrengti 2-3 mašinoms stovėjimo vietą greta pavėsinės, sutvarkyti privažiavimą prie jos.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kvartalai	sklypai	Apibūdinimas
				(Perkelti pavėsinę su miško baldais esančią greta šio sklypo privačioje žemėje).
Plokščių girininkija				
1	*Informacinis stendas*	*61*	*1*	*Įrengti informacinį stendą su girininkijos schema plento*
2*	Atokvėpio vieta	60	11	Pastatyti informacinį stendą bei miško baldų komplektą prie upelių santakos.
3	*Atokvėpio vieta*	*61*	*1*	*Pastatyti pavėsinę su miško baldais*
4*	Regykla	60	12,13	Įrengti laiptus užlipimui ant piliakalnio bei jo viršuje apžvalgos aikštelę su 2- 3 suolais. ***Reikalingas techninis projektas bei finansavimo šaltinis***
Sutkų girininkija				
1	*Informacinis stendas*	*64*	*1*	*Įrengti informacinį stendą su girininkijos schema prie plento*
2	Poilsiavietė	146	13	Baigus karjeriuko eksploataciją jo teritorijoje įrengti poilsiavietę. Pastatyti didelę pavėsinę su miško baldais, ugniakurą židinį pavėsinėje, 2 miško baldų komplektus, 4 suolus, šiukšliadėžę, iki 10 lengvųjų automobilių stovėjimo aikštelę.
3*	Pėsčiųjų rekreacinis takas	1	15-17, 20,24, 25,28, 31-33, 35,51	Įrengti natūralaus grunto dangos taką išilgai 1 kvartalo. Tako pradžia prie kapinių – pabaiga Baraviškių poilsiavietėje. Prie tako išdėstyti apie 10 suoliukų. Tako ilgis apie 2,2 km
Šakių girininkija				
1	*Informacinis stendas*	*27*	*34*	*Įrengti informacinį stendą su urėdijos schema prie automobilių stovėjimo aikštelės*
2	*Informacinis stendas*	*328*	*5*	*Įrengti informacinį stendą su girininkijos schema prie g-jos administracinio pastato*
Šilagirio girininkija				
1	*Informacinis stendas*	*1*	*5*	*Įrengti informacinį stendą su girininkijos schema prie g-jos administracinio pastato*

Pastaba: * - objektai Panemunių regioninio parko teritorijoje

11 lentelė

Rekonstruojami rekreacijos objektai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kvartalai	Sklypai	Apibūdinimas
Sutkų girininkija				
1	Poilsiavietė	51	11	Yra didelė pavėsinė su miško baldais, šiukšliadėžė ***Rekonstruoti*** Įrengti tvarkingą laužavietę bei 2 suoliukus prie jos

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kvartalai	Sklypai	Apibūdinimas
Šakių girininkija				
1	Atokvėpio vieta	141	5	Yra nedidelė pavėsinė su miško baldais, 2 suolai, tiltelis per griovį. ***Rekonstruoti*** į poilsiavietę įrengiant laužavietę 2 suoliukus prie jos



22 pav. Kriūkų šilelyje projektuojame pėsčiųjų rekreacinį taką (Sutkų g-ja 1 kv.)

4.2. Kraštovaizdžio tvarkymo darbai

Kraštovaizdžio tvarkymo darbams veikiausiai reikėtų priskirti ir neapaugusių mišku plotų (laukymių, aikščių, poilsiaviečių) naudojamų rekreaciniais tikslais saugojimą nuo apaugimo sumedėjusia augalija bei jų kasmetinį vieną ar kelis kartus per sezoną šienavimą, rekreacinių želdinių įveisimą, trako ir pomiškio retinimą medynuose, kuriuose negalimi kraštovaizdžio formavimo kirtimai pagal galiojančias miško kirtimo taisykles.

Kraštovaizdžio formavimo kirtimai

Kraštovaizdžio formavimo kirtimais siekiama sukurti visų pirma patrauklius rekreaciniu požiūriu vietovaizdžius, o taip pat padidinti vandenų ir dirvų apsaugines, sanitarines higienines ir kitas naudingas miško funkcijas. Jie yra priskiriami specialiesiems kirtimams.

Kraštovaizdžio formavimo miško kirtimais medžiai ir (ar) krūmai kertami prie miškuose

esančių lankomų ir (ar) saugomų gamtos ir kultūros paveldo objektų, turizmo trasų, pažintinių ir rekreacinių takų, kitų poilsiui skirtų objektų, rekreacinėse zonose, siekiant tikslingai formuoti miškingą kraštovaizdį, vizualiai išryškinti estetiniu, gamtiniu ar kultūriniu požiūriu vertingą kraštovaizdį, jo elementus, sudaryti galimybes apžvelgti vaizdingas erdves ar objektus arba siekiant formuoti miško erdvinę struktūrą ir medžių rūšių sudėtį taip, kad ji kiek galima labiau atitiktų vietovės, kurioje vykdomas šis miško kirtimas, apsaugines ir (ar) rekreacines funkcijas.

Kraštovaizdžio formavimo kirtimai vykdomi visų miškų grupių ir kategorijų miškuose, išskyrus rezervatinius miškus.

Dažniausiai vykdomi kompleksinio kraštovaizdžio formavimo kirtimai.

Daugiausiai projektavome kompleksinius kraštovaizdžio formavimo kirtimus.

Kirtimų intensyvumas gali būti labai įvairus: nuo didelio – visiško sumedėjusios augalijos iškirtimo (iki 0,1 ha ploto aikštelėse), iki nedidelio intensyvumo – nugenint apatines medžių šakas, valant pomiškį bei traką. Projektuojant kiekvienu atveju intensyvumas buvo nustatomas vietoje, įvertinant ne likvidinį, o bendrą iškertamą tūrį.

Žymiausią kraštovaizdžio formavimo kirtimų dalį sudarytų didelio skalsumo, uždaro kraštovaizdžio tipo medynų retinimas, paverčiant juos gerai apžvelgiamu ir praeinamu mišku. Sengirių dekoratyvumą padidintų saikingi rinktiniai kirtimai, įvairiaardžių ar mišrių eglynų – atsiliekančių augime eglių atranka. Šiais kirtimais reikėtų atidengti įdomesnius senojo miško medžius ir reginių perspektyvą, paįvairinti pakelės medynų monotoniją, atveriant šviesias laukymes, trako paslėptus medynus. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai integruoja visas kitas kirtimų sistemas (ugdymo, sanitarinius ir atkuriamuosius – rekonstrukcinius). Jie turėtų vyrauti rekreacinės paskirties miškuose Šakių ir Sutkų girininkijose, o taip pat ir ūkinių bei apsauginių miškų sklypuose intensyviai naudojamuose rekreacijai bei kultūros paveldo objektų teritorijose.

Šiame projekte projektuojant kraštovaizdžio formavimo kirtimus numatėme jų maksimalų intensyvumą, nurodėme jų konkrečius siekiamus tikslus – tai supaprastina jų įgyvendinimą. Prieš kraštovaizdžio formavimo kirtimus sanitariniais kirtimais iškertamas tūris neįtrauktas į kraštovaizdžio formavimo kirtimų iškertamo maksimalaus tūrio apimtis. Nelikvidinių žabų tūris derlingose augavietėse skaitome, kad vidutiniškai bus iškertamas apie 10 m^3 iš 1 ha. Atlikus trako ir pomiškio kirtimo etapą vėliau kas antri metai turi būti kartojamas trako valymas siekiant neleisti vėl įsigalėti trakui ir nepageidaujamam pomiškiui. Daugeliu atvejų projektuojant kraštovaizdžio formavimo kirtimus žiniaraštyje nurodomas visas sklypo plotas, o praktiškai bus kertama tik dalyje sklypo siekiant nurodytų tikslų. Tas pat liečia ir pomiškio ar trako kirtimą – prie kelių, takų ar vietose, kur reikia atidengti norimą objektą, reikia kirsti intensyviau ar net ir plynai, o sklypo gilumoje galbūt retinti tik šiek tiek arba ir visai nekirsti.

Vykdyti šiuos kirtimus reikėtų etapais ir vykdyti nuolatos. Pradėti reikėtų nuo menkaverčio trako ir pomiškio iškirtimo, vėliau kirsti ir nepageidaujamus medžius formuojant estetiniu požiūriu priimtinas, patogias poilsiui erdves ir perspektyvas. Medyno formavimą kraštovaizdžio formavimo kirtimais pradžioje reikėtų atlikti palaipsniui, maždaug per 3 metus, o vėliau jį reikėtų tęsti kartojant kas 2 metai, pašalinant tai kas atsiranda nereikalinga: želiantis nepageidaujamas trakas ar pomiškis, atsirandantys sausuoliai, vėjavartos, vėjalaužos bei skurstantys prasto estetinio vaizdo medžiai bei kiti tapę nepageidaujami medžiai. Kai kurias esančias natūralias ar suformuotas atviras laukymes intensyviai lankomose vietose reikėtų 2 – 3 kartus per metus nušienauti. Kirstinus medžius turėtų atrinkti specialistai vegetacijos periodo metu esant medžiams su lapais, o kirsti – ne poilsio sezono metu. ***Kirtimo liekanas reikia pašalinti.***

Projektuojant kraštovaizdžio formavimo kirtimus numatomas iškirsti maksimalus tūris per vykmetį. Šis tūris gali būti ir neiškertamas jei kirtimo tikslas yra pasiekiamas kertant vien tik traką ir pomiškį bei iškertant tik dalį nurodyto maksimalaus galimo iškirsti tūrio.

Trakas bei pomiškis retinamas dažniausiai ne ištisai. Palei kelius ir takus trakas bei spygliuočių pomiškis dažniausiai kertamas mozaikiškai, formuojamos vaizdingos grupės. Jaunuose, ypač spygliuočių, medynuose genimos apatinės šakos.

Pakelių tvarkymo kirtimai tai specifinė kraštovaizdžio formavimo kirtimų rūšis. Šiais kirtimais siekiama pakelėms suteikti kuo estetiškesnį vaizdą, sumažinti kraštovaizdžio monotoniškumą ir pagerinti apžvelgiamumą nes prie kelių ir takų dažniausiai vyrauja uždari giliau nepražvelgiami kraštovaizdžiai. Čia dažnai vyrauja suvešėjęs trakas ir gausus II–as ardas. Kirtimais gali būti apimama iki 40 – 50% pakelių siekiant suformuoti besikeičiančią uždarų ir atvirų vietų mozaiką. Kirtimo metu iškertamas ir pašalinamas trakas bei menkavertis nepageidaujamas pomiškis. Kertama menkaverčių rūšių bei nustelbti medžiai, atidengiami vaizdingesni medžiai. Kertamos ir paliekamos nekirstos trako grupės bei medžiai nustatomi prieš kirtimą. Pakelių tvarkymo kirtimų apimamų juostų plotis gali svyruoti nuo 5 iki 50 m. Juostos turėtų vingiuoti ir būti nevienodo pločio. Šie kirtimai derlingesnėse augavietėse turėtų būti kartojami kas 2 – 3 metai. Į pakelių tvarkymą turėtų įeiti ir pakelių kasmetinis šienavimas. Griovių trasų valymas čia neaptariamas. Kraštovaizdžio formavimo kirtimus projektavome ir tuose sklypuose, kur jie jau buvo pradėti vykdyti praeitame vykmetyje, o šiame – reikia tęsti pradėtą darbą.

Kaip matome iš 12 ir 13 lentelių kraštovaizdžio formavimo darbais numatoma apimti **112 ha** miškų plotą. Didžiąją jų dalį sudaro **kraštovaizdžio formavimo kirtimai**, kuriais vykmečio bėgyje numatoma apimti **111 ha** ir iškirsti šiais specialiaisiais kirtimais iki **3,2 tūkst. m³** medienos. Dar suprojektuota po 0,4 ha atvirų vietų šienavimo bei kitų kraštovaizdžio tvarkymo darbų.

Daugiausiai kraštovaizdžio formavimo kirtimų suprojektuota Šakių (55 ha), Sutkų (30 ha) ir Lekėčių (17 ha) girininkijose, visai nesuprojektuota Šilagirio girininkijoje.

Panemunių regioniniame parke Šakių, Sutkų ir Plokščių girininkijose suprojektuota kraštovaizdžio formavimo kirtimų 90 ha plote, iškertant iki 2,57 tūkst. m³ medienos (girininkijose atitinkamai 55 ha, 29 ha ir 6 ha).

12 lentelė

Kraštovaizdžio tvarkymo priemonių suvestinė

Eil. Nr.	Girininkija	Kraštovaizdžio formavimo priemonės							
		Iš viso		Kraštovaizdžio formavimo kirtimai				Šienavimas, ha	Kiti kraštovaizdžio tvarkymo darbai, ha
				iš viso		iš jų regioniniame parke			
		ha	m³	ha	m³	ha	m³		
1	Baltkojų	2,0	48	2,0	48	-	-	-	-
2	Kidulių	1,3	19	0,9	19	-	-	-	0,4
3	Klevinių	0,2	30	0,2	30	-	-	-	-
4	Lekėčių	16,8	501	16,8	501	-	-	-	-
5	Plokščių	6,0	492	6	492	6,0	492	-	-
6	Sutkų	29,9	753	29,5	753	29,0	742	0,4	-
7	Šakių	55,4	1334	55,4	1334	55,4	1334	-	-
8	Šilagirio	-	-	-	-	-	-	-	-
Iš viso miškų urėdijoje		**111,6**	**3177**	**110,8**	**3177**	**90,4**	**2568**	**0,4**	**0,4**

Baltkojų girininkijos 22 kvartale kraštovaizdžio formavimo kirtimais (2,0 ha) numatoma atverti vaizdą į upeliuko slėnio medyną žvelgiant nuo pamiške einančio kelio, o taip pat suformuoti tinkamesnę poilsiavimui aplinką prie esamos poilsiavietės.

Kidulių girininkijoje projektuojame kraštovaizdžio formavimo priemones prie dviejų poilsiaviečių, tai yra1 kvartale Švarcgirio miške ir 167 kvartale Šilininkų miške. Poilsiavietė 1 kvartale yra įrengta saugomoje kertinėje miško buveinėje, tad joje formuoti tinkamą poilsiavimui ir estetiškai patrauklią aplinką reikia labai atsargiai. Vengiant užšlamštinimo kertant traką bei pomiškį iškirstus žabus reikia pašalinti. Nukirtus pavojingus stambius medžius, pašalinti galima tik smulkias šakas – visa kita turi likti KMB teritorijoje iki visiško suirimo. Jau prakirstą „langą“, atveriantį vaizdą į Nemuno slėnį bei Jurbarką, reikia ir toliau saugoti nuo apaugimo periodiškai kertant želiantį traką ir pomiškį. Prie šios poilsiavietės reikėtų apsiriboti tik trako ir pomiškio retinimu, o medžius kirsti tik

kraštutiniu atveju, kai jie tampa pavojingi lankytojams.

Klevinių girininkijoje kraštovaizdžio formavimo kirtimais numatome atverti apžvelgimui nuo kelio Kleviniai – Naidynė seną įspūdingą liepą augančią buvusios senos eiguvos sodybos vietoje 139 kvartale Gerdžių miške. Prie kelio toje vietoje projektuojame ir automobilių stovėjimo aikštelę.

Lekėčių girininkijoje šios kategorijos kirtimai projektuojami prie Lekėčių girininkijos pažintinio tako Rūdšilio miške siekiant formuoti įdomesnę, estetiškai patrauklesnę, atraktyvesnę lankytojams tako aplinką. Tako aplinka daugeliu atvejų formuojama tik iki 20 m pločio juostose į abi tako puses, nors kai kur ši juosta gali būti ir tik iki 5 m pločio ar net virš 100 m pločio, kai tvarkoma palaukiniai sklypai prie Lekėčių miestelio. Daugeliu atvejų nenumatome žymesnio medynų išretinimo apsiribojant trako ir pomiškio retinimu bei nustelbtų ir atsilikusių augime medžių iškirtimu.

137 kvartale prie projektuojamos atokvėpio vietos buvusio karjeriuko teritorijoje numatome išretinti jaunuolyną siekiant sudaryti palankias sąlygas jame poilsiauti.

Plokščių girininkijos miškuose kraštovaizdžio formavimo kirtimai suprojektuoti tik kultūros paveldo objekto – Plokščių piliakalnio – teritorijoje 60 kvartale. Suprojektuota gan didelis kirtimų intensyvumas (net iki 40 %tūrio viename sklype) siekiant šį piliakalnį atidengti apžvelgimui tiek iš apačios, tiek ir nuo jo viršaus. Traką ir želiantį pomiškį reikėtų šalinti ištisai, siekti dirvos paviršiaus suvelėnėjimo.

Sutkų girininkijoje kraštovaizdžio formavimo kirtimų didžioji dalis suprojektuota Kriūkų šilelyje 1 kvartale apie naujai projektuojamą rekreacinį pėsčiųjų taką rekreacinės paskirties miške. Kirtimais siekiame suformuoti tinkamus poilsiavimui ir estetiškai patrauklius medynus šilelio rytinėje dalyje įsiterpusioje į Kriūkų miestelį bei vakarinėje dalyje aplink Baraviškių poilsiavietę. Taip pat siekiame suformuoti estetiškai patrauklią projektuojamo tako aplinką bei per šilelį einančių kelių pakeles. Dalis šilelio teritorijos rytinėje dalyje šiuo metu yra labai gerai prižiūrima – darbus reikėtų tęsti ir galimybių ribose išplėsti jų apimtis. Kraštovaizdžio tvarkymo darbams Kriūkų šilelyje reikėtų pritraukti vietos bendruomenę, bendradarbiauti su seniūnija.

51 kvartale Kūdrų miške kraštovaizdžio formavimo kirtimų tikslas – formuoti estetiškai patrauklius peržvelgiamus gilyn į mišką poilsiavietės aplinkos medynus. Zyplinėje girioje, 160 kvartale esančiose kapinaitėse, projektuojame kasmetinį šienavimą bei trako šalinimą.

Šakių girininkijoje kraštovaizdžio formavimo kirtimai suprojektuoti kultūros paveldo objekto Gelgaudiškio dvaro sodybos parko teritorijoje Aukštutinio Gelgaudiškio miške 101 ir 102 kvartaluose. Tai labai jautri miško teritorija ir projektuojant kraštovaizdžio formavimo kirtimus apsiribojome trako ir pomiškio retinimu bei želiančių savaiminių medžių kirtimu atidengiant

apžvelgimui nuo takų senuosius vaizdingus parko medžius ar medynus bei į senų ąžuolų lajas lendančias jaunas egles. Daugumoje sklypų projektavome tik labai mažo intensyvumo kirtimus – iškertant tik iki 4-5 % tūrio. Didesnį intensyvumą (7-10 %) projektavome tik einamųjų kirtimų amžiaus eglynuose. 20 % tūrio numatyta iškirsti tik 0,2 ha ploto jaunuolyne. Kraštovaizdžio formavimo kirtimai šiame parke reikalaus daug pastangų, tad būtina jų vykdymui pasitelkti vietos bendruomenę, bendradarbiauti su seniūnija bei Panemunių regioninio parko direkcija.



23 pav. Kraštovaizdis Kriūkų šilelio rytinėje dalyje Sutkų g-jos 1 kv.

13 lentelė

Kraštovaizdžio formavimo priemonės

(* - pažymėti sklypai Panemunių regioninio parko teritorijoje)

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
Baltkojų girininkija												
22	16	1,4	0,2	5D 2B 1Ą 1J 1E 10E Trakas: Lz, Šm, Št, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, amžius nevienodas.	70 70 70 70 70 65	0,8 0,3	Lcs	Formuoti peržvelgiamą nuo kelio ir iš poilsiavietės medyną. Retinti traką ir E II-ą ardą. Retinti traką.	10	46	9	460
22	20	1,8	1,8	6Ą 1B 1D 2E Pomiškis: 10E (15), 2m, 500/ha. Trakas: Lz, Šm, vidutinio tankumo. Medyno	70 70 70 70	0,8	Lcs	Formuoti peržvelgiamą nuo kelio medyną atidengiant apžvelgimui upeliūkščio slėnį. Kirsti nustelbtus medžius, atidengti apžvelgimui vaizdingesnius ąžuolus ir klevus. Retinti traką ir pomiškį. Senus pav. Lz krūmus išsaugoti. Iš E pomiškio formuoti vaizdingas grupes	7	22	39	310

Kraštovaizdžio formavimo priemonės												
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsu-mas	Auga-vietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas.								
Iš viso			**2,0**								**48**	
kraštovaizdžio formavimo kirtimai			**2,0**								**48**	
šienavimas												
kiti KT darbai												
Kidulių girininkija												
1	10	2,2	0,2	5Ą 3L 2P Trakas: Lz, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, amžius nevienodas, augavietė įvairuoja.	115 100 150	0,6	Ščp	Neleisti užželti „langui“ atveriančiam vaizdą į Nemuno slėnį iš poilsiavietės apžvalgos aikštelės.	0	0	0	240
1	13	5,5	0,5	8P 1E 1Ą L 10Ą	150 150 150 100 60	0,6 0,2	Ncl	Iki 15 m pločio juostose į abi tako puses ir aplink įrenginius retinti traką formuojant peržvelgiamą gilyn medyną. Kirsti pavojingus nudžiūvusius medžius, medieną palikti vietoje.	5	18	9	360

Kraštovaizdžio formavimo priemonės												
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				Trakas: Lz, Št, Šm, tankus. Skalsumas nevienodas, amžius nevienodas, augavietė įvairuoja.								
1	14	0,7	0,2	4Ą 3K 2B 1P Trakas: Lz, Št, Šm, vidutinio tankumo.	60 60 60 80	0,7	Ndp	Iki 15 m pločio juostoje aplink poilsiavietę retinti traką formuojant peržvelgiamą gilyn medyną tinkamą poilsiavimui.	0	0	0	220
167	8	8,6	0,4	6P 3E 1B 10E Skalsumas nevienodas, amžius nevienodas, augavietė įvairuoja. Stovyklavietė su nakvynės vietomis	105 105 105 80	0,7 0,3	Lbl	Formuoti estetiškai patrauklų poilsiavietės aplinkos medyną. Iki 20 m atstumu aplink poilsiavietę kirsti estetiškai menkaverčius pažeistus medžius	5	24	10	490
Iš viso			**1,3**								**19**	
kraštovaizdžio formavimo kirtimai			**0,9**								**19**	
šienavimas												
kiti KT darbai			**0,4**									

Kraštovaizdžio formavimo priemonės												
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
Klevinių girininkija												
139	2	1,1	0,2	8P 2P B E 10E Pomiškis: 10E (25), 2m, 1000/ha. Trakas: Šm, Št, Lz, tankus. Skalsumas nevienodas	65 75 70 65 45	0,8 0,1	Ncl	Atidengti apžvelgimui nuo kelio „Liepą motinėlę“, iki 10 m spinduliu aplink jos lają retinti E II-ą ardą.“. Iki 20 m spinduliu aplink liepą šalinti traką, iš po lajos kirsti medžius.	40	150	30	375
Iš viso			**0,2**								**30**	
kraštovaizdžio formavimo kirtimai			**0,2**								**30**	
šienavimas												
kiti KT darbai												
Lekėčių girininkija												
11	18	1,0	1,0	10P P E B 10E	90 70 90 85 45	0,8 0,2	Lbl	Formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti traką ir pomiškį. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime medžius. Genėti apatines medžių šakas iki 10 m juostoje pagal taką	7	31	31	440

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				Pomiškis: 10E (20), 3m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, Kd, retas. Amžius nevienodas								
11	19	0,6	0,1	10P E B 10E Trakas: Št, Kd, retas. Skalsumas nevienodas.	60 60 60 30	0,9 0,4	Nbl	Formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako ir kelio medyną. Retinti traką ir pomiškį bei E II-ą ardą. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pažeistus medžius.	10	41	4	410
17	18	5,0	0,2	9P 1E M B K D 10E Trakas: Šm, Št, Ps, retas.	50 50 50 50 45 45 50	0,9 0,1	Nbl	Iki 20 m pločio juostoje pagal taką formuoti peržvelgiamą medyną. Netolygiai retinti taką. Kirsti pavojingus, nustelbtus, atsilikusius augime medžius. Iki 5 m pločio juostoje pagal taką genėti apatines medžių šakas	10	34	7	340
18	1	5,1	0,2	10P E B 10E Pomiškis: 9E1Ą (20), 3m, 1000/ha. Trakas: Kd, Št, Šm, retas. Skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja.	90 90 85 45	0,8 0,1	Nbl	Iki 20 m pločio juostose abipus tako formuoti peržvelgiamą medyną. Netolygiai retinti traką ir pomiškį. Kirsti pavojingus, nustelbtus, atsilikusius augime medžius. Iki 5 m pločio juostoje abipus tako genėti apatines medžių šakas	10	42	8	420
18	2	7,9	1,0	7P 3E B	90 90 85	0,9	Ncl	Iki 20 m pločio juostose abipus tako formuoti peržvelgiamą medyną. Netolygiai retinti traką ir pomiškį. Kirsti pavojingus, nustelbtus, atsilikusius	10	55	55	550

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				E 10E Pomiškis: 10E (20), 2m, 1500/ha. Trakas: Št, Šm, retas. Skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja.	70 50	0,1		augime medžius. Iki 5 m pločio juostoje abipus tako genėti apatines medžių šakas				
18	3	2,2	0,1	10P E B M 7E 3E Pomiškis: 8E2Ą (20), 3m, 1000/ha. Trakas: Št, Šm, retas. Skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja	90 90 85 70 25 45	0,8	Lbl	Iki 20 m pločio juostoje pagal taką formuoti peržvelgiamą medyną. Netolygiai retinti taką ir pomiškį. Kirsti pavojingus, nustelbtus, atsilikusius augime medžius. Iki 5 m pločio juostoje pagal taką genėti apatines medžių šakas	5	22	2	445
18	4	4,0	0,9	10P E B 9E 1Ą Pomiškis: 9E1Ą (20), 3m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, retas. Skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja.	95 90 90 50 40	0,8 0,2	Lbl	Iki 20 m pločio juostose abipus tako formuoti peržvelgiamą medyną. Netolygiai retinti taką ir pomiškį. Kirsti pavojingus, nustelbtus, atsilikusius augime medžius. Iki 5 m pločio juostoje abipus tako genėti apatines medžių šakas	7	36	32	510
18	17	1,3	1,3	10P 7E 3L Trakas: Št, Šm, Kd, vidutinio	60 30 25	0,8 0,2	Nbl	Formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti taką ir II-ą ardą. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime medžius.	10	36	47	360

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				tankumo. Sausuolių 4m³ sklype.				Genėti apatines medžių šakas iki 10 m juostoje pagal taką				
18	23	1,0	0,2	7P 2E 1B D 10E Pomiškis: 10E (20), 3m, 500/ha. Trakas: Št, Lz, Šm, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas	95 95 85 85 60	0,8 0,1	Ncl	Iki 20 m pločio juostoje pagal taką formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti traką ir pomiškį. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius.	10	50	51	495
18	24	0,7	0,1	5P 3B 2E D 10E Pomiškis: 10E (20), 3m, 1000/ha. Trakas: Št, Šm, retas. Skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja. Sausuolių 4m³ sklype	90 85 90 80 45	0,7 0,2	Lcl	Iki 20 m pločio juostose pagal taką formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti traką ir pomiškį. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius. Genėti apatines medžių šakas iki 5 m juostose pagal taką	7	30	3	430
18	26	0,9	0,4	8P 1E 1B D	90 90 85 80	0,8	Nbl	V sklypo dalyje prie tako formuoti estetiškai patrauklų netolygiai peržvelgiamą nuo tako bei plento medyną. Retinti traką ir pomiškį.	10	44	18	445

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				10E Pomiškis: 10E (20), 3m, 1000/ha. Trakas: Št, Šm, retas. Skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja.	45	0,2		Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius. Genėti apatines medžių šakas iki 5 m juostose pagal taką				
18	27	0,6	0,3	4P 3E 3B D 10E Pomiškis: 10E (15), 1,5m, 1000/ha. Trakas: Št, Šm, retas. Skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja	90 85 85 80 60	0,8 0,1		V sklypo dalyje prie tako formuoti estetiškai patrauklų netolygiai peržvelgiamą nuo tako bei plento medyną. Retinti traką ir pomiškį. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius.	7	32	10	455
18	28	1,4	0,4	9P 1E E B 10E Pomiškis: 9E1Ą (20), 3m, 2000/ha. Trakas: Šm, Št, retas. Skalsumas nevienodas, amžius nevienodas	90 90 70 85 50	0,8 0,1	Lbl	Iki 20 m pločio juostoje pagal taką formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti traką ir pomiškį. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius.	7	29	12	420
18	30	0,8	0,3	9P 1P E B 10E Trakas: Št, Šm, retas.	65 85 65 65 40	0,8 0,3	Lbl	Iki 20 m pločio juostoje pagal taką formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti traką. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius. Genėti apatines medžių šakas iki 5 m juostose pagal taką	10	40	12	405

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				Skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja.								
21	2	0,8	0,1	9P 1P E 9E 1Ą Trakas: Šm, Št, retas. Skalsumas nevienodas, amžius nevienodas	110 170 60 30 30	0,8 0,1	Nbl	Iki 20 m pločio juostoje pagal taką retinant taką bei E II-ą ardą atverti vaizdą į medyną žvelgiant nuo tako. Retinti taką. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius. Genėti apatines medžių šakas iki 5 m juostose pagal taką	7	30	3	430
21	3	1,4	1,4	8P 2P E Pomiškis: 7Ą3E (20), 4m, 500/ha. Trakas: Šm, Št, retas. Skalsumas nevienodas, amžius nevienodas.	170 110 50	0,7	Nbl	Formuoti estetiškai patrauklų medyną. Atidengti apžvelgimui nuo tako bei iš miestelio pusės vaizdingas senas pušis. Retinti pomiškį ir taką. Kirsti nustelbtus medžius	5	17	24	350
21	4	2,7	0,8	10P P B 10E Pomiškis: 5E5Ą (20), 3m, 500/ha. Trakas: Šm, Št, Kd, retas. Skalsumas nevienodas, amžius nevienodas.	90 110 85 30	0,9 0,1	Nbl	Iki 30 m juostoje pagal taką formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti taką ir pomiškį. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius. Genėti apatines medžių šakas iki 5 m juostose pagal taką	10	43	34	430
21	6	2,6	0,4	10P E B	90 90 85	0,8	Lbl	Iki 20 m pločio juostoje pagal taką retinant taką, pomiškį bei E II-ą ardą netolygiai atverti vaizdą į medyną žvelgiant nuo tako. Kirsti nustelbtus ir	7	30	12	425

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				7E 3E Pomiškis: 10E (20), 3m, 1000/ha. Trakas: Št, Šm, retas. Skalsumas nevienodas.	30 50	0,2		atsilikusius augime, pavojingus medžius. Genėti apatines medžių šakas iki 5 m juostoje pagal taką				
21	7	0,7	0,2	6P 3B 1E P 10E Skalsumas nevienodas, amžius nevienodas, augavietė įvairuoja	65 60 65 85 40	0,8 0,5	Lbl	Iki 20 m pločio juostoje pagal taką retinant E II-ą ardą atverti vaizdą į medyną žvelgiant nuo tako. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius. Genėti apatines medžių šakas iki 5 m juostoje pagal taką	10	42	8	420
21	8	7,7	1,4	7P 2E 1B D E 10E Pomiškis: 10E (20), 2m, 2000/ha. Trakas: Št, Šm, retas. Skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja.	90 90 85 85 70 55	0,9 0,1	Lbl	Iki 20 m pločio juostose pagal taką bei sklypo vakariniame kampe formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti traką ir pomiškį. Iš E pomiškio formuoti vaizdingas grupes. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius. Genėti apatines medžių šakas iki 5 m juostose pagal taką	10	50	70	500
21	12	2,4	0,1	7P 2E 1E P B 10E	90 95 75 110 85 55	0,8 0,1	Nbl	Iki 20 m pločio juostose pagal taką formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti traką ir pomiškį. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius. Genėti apatines medžių šakas iki 5 m juostose pagal taką	7	30	3	430

Kraštovaizdžio formavimo priemonės												
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				Pomiškis: 10E (20), 2m, 1000/ha. Trakas: Šm, Št, retas. Skalsumas nevienodas, amžius nevienodas, augavietė įvairuoja.								
21	16	0,7	0,7	9P 1E B Pomiškis: 9E1Ą (20), 3m, 1500/ha. Trakas: Šm, Št, Kd, retas. Skalsumas nevienodas	90 90 85	0,8	Nbl	Formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti traką ir pomiškį. Iš pomiškio formuoti grupinio išsidėstymo antrą ardą. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius.	7	27	19	380
21	17	0,6	0,6	5E 3P 1E 1P B Pomiškis: 10E (15), 1,5m, 1000/ha. Trakas: Št, Šm, retas.	110 110 80 80 80	0,7	Lcl	Formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą medyną. Retinti traką ir pomiškį. Iš pomiškio formuoti grupinio išsidėstymo antrą ardą. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus medžius.	5	19	12	390
21	19	1,0	0,4	5P 3E 1P 1E B Pomiškis: 10E (20), 2m, 1000/ha. Trakas: Št, Šm, vidutinio tankumo. Skalsumas	105 105 130 80 80	0,7	Ncl	Iki 20 m pločio juostose pagal taką formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti traką ir pomiškį. Iš pomiškio formuoti vaizdingas grupes. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, pavojingus bei pažeistus medžius. Atidengti apžvelgimui senas vaizdingas P.	7	27	11	390

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				nevienodas, amžius nevienodas, augavietė įvairuoja. Sausuolių 10m³ sklype. Liemenų kenkėjai: pažeista E 5% plote, medžiai žuvę.								
21	20	0,7	0,1	6J 2B 1D 1Bt K Pavieniai medžiai 10J Trakas: Kr, Iv, Št, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja	8 8 8 8 15 75	0,6	Udp	Iki 5 m pločio juostose pagal taką šalinti traką. Atidengti pavienius klevukus bei senus J iki 10 m atstumu nuo tako. Iki 2 m juostas pagal taką šienauti	0	0	0	40
21	22	2,8	0,4	9P 1B E J 5Ą 3E 2K L Pomiškis: 10E (20), 2m, 1000/ha. Trakas: Št, Šm, Iv, vidutinio tankumo. Skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja.	75 75 75 65 35 35 35 35	0,7 0,3	Ncl	Sklypo dalyje tarp tako ir iki 20 m juostoje pagal taką formuoti estetiškai patrauklų peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti traką ir pomiškį bei II-o ardo E. Iš pomiškio formuoti vaizdingas grupes. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime, medžius	7	27	11	385

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
137	36	1,1	0,1	10P E B Pomiškis: 7E3Ą (20), 2m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, retas. Augavietė įvairuoja. Int.0,1ha PB(20) 0,9sk	50 60 50	0,8	Lbl	Prie projektuojamos atokvėpio vietos, buvusiame mišku apaugusiame karjeriuke (0,1 ha intarpas sklype), formuoti poilsiavimui tinkamą medyną, retinant PB jaunuolyną.	5	15	2	300
Iš viso			**16,8**								**501**	
kraštovaizdžio formavimo kirtimai			**16,8**								**501**	
šienavimas												
kiti KT darbai												
Plokščių girininkija												
60	11*	0,8	0,8	9E 1Ą Trakas: Lz, Sm, retas. Augavietė įvairuoja, skalsumas nevienodas. Sausuolių 4m³ sklype. Virtėlių 4m³ sklype	50 50	1,0	Nds	Siekiant atidengti piliakalnį apžvelgimui ištisai šalinti traką, retinti E, šalinti užšlamštinimą. E kirsti per 3 etapus, medyną retinti palaipsniui.	40	188	150	470
60	12*	2,9	2,9	10E B D	100 80 60	0,8	Ščs	Siekiant atidengti piliakalnį apžvelgimui ištisai šalinti traką ir pomiškį, retinti E, šalinti užšlamštinimą. E kirsti per 3 etapus, medyną retinti palaipsniui.	25	102	297	410

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				Pomiškis: 10E (10), 1m, 500/ha. Trakas: Lz, Sm, retas. Skalsumas nevienodas, amžius nevienodas. Sausuolių 15m³ sklype. Virtėlių 15m³ sklype								
60	13*	0,6	0,6	5E 3Ą 2B Trakas: Lz, Sm, Šv, vidutinio tankumo. Sausuolių 3m³ sklype. Virtėlių 6m³ sklype	50 50 50	0,6	Ncs	Siekiant atidengti piliakalnį apžvelgimui ištisai šalinti traką ir pomiškį, retinti E, šalinti užšlamštinimą.	10	20	12	200
60	14*	1,2	1,2	3Ą 2K 2E 3D Bt Sb Trakas: Lz, Šm, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, amžius nevienodas. Sausuolių 6m³ sklype. Virtėlių 12m³ sklype.	90 80 80 60 50 60	0,5	Šcs	Siekiant atidengti piliakalnį apžvelgimui ištisai šalinti traką ir pomiškį, retinti E, šalinti užšlamštinimą.	5	10	12	200
60	15*	0,5	0,5	6E 1Ą 1B 2Bt	50 50 50 40	0,7	Ncs	Siekiant atidengti piliakalnį apžvelgimui ištisai šalinti traką ir pomiškį, retinti E, šalinti užšlamštinimą.	15	42	21	280

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				Trakas: Lz, Sm, Šv, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas. Virtėlių m³ sklype								
Iš viso			**6,0**								**492**	
kraštovaizdžio formavimo kirtimai			**6,0**								**492**	
šienavimas												
kiti KT darbai												
Sutkų girininkija												
1	1*	2,5	0,4	10P Ą Trakas: Šm, Št, tankus.	105 55	0,7	Nbl	Iki 20 m pločio juostoje pagal gatvę formuoti netolygiai peržvelgiamą gilyn medyną. Netolygiai retinti traką – intensyviau prie gatvės. Kirsti nustelbtus ir trukdančius eismui medžius. Atidengti apžvelgimui vaizdingesnes P.	5	17	7	340
1	2*	3,5	0,6	8P 1P 1E Trakas: Št, Šm, vidutinio tankumo.	85 105 95	0,8	Ncl	Iki 20 m pločio juostoje pagal gatvę formuoti netolygiai peržvelgiamą gilyn medyną. Netolygiai retinti traką – intensyviau prie gatvės. Kirsti nustelbtus ir trukdančius eismui medžius. Atidengti apžvelgimui vaizdingesnes P.	7	31	18	440

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
1	3*	1,9	0,7	9P 1E Trakas: Št, Šm, Lz, vidutinio tankumo	100 100	0,7	Nbl	Iki 20 m pločio juostoje pagal gatvę formuoti netolygiai peržvelgiamą gilyn medyną. Netolygiai retinti traką – intensyviau prie gatvės. Kirsti nustelbtus medžius. Atidengti apžvelgimui vaizdingesnes P. Genėti trukdančias eismui medžių šakas	5	18	13	370
1	7*	0,2	0,2	10P Trakas: Št, Šm, Lz, tankus	100	0,6	Nbl	Formuoti estetiškai patrauklų, peržvelgiamą pakelės medyną. Retinti traką. Kirsti nustelbtus medžius.	5	15	3	310
1	8*	0,5	0,1	10P Trakas: Št, Šm, Lz, vidutinio tankumo.	55	0,9	Nbl	Formuoti estetiškai patrauklų, peržvelgiamą pakelės medyno pakraštį iki 15 m pločio juostoje. Šalinti traką ir pomiškį. Kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime medžius.	10	37	4	370
1	15*	2,1	2,1	8P 2P E Trakas: Šm, Št, Lz, retas.	100 80 80	0,7	Nbl	Formuoti estetiškai patrauklų, netolygiai peržvelgiamą tiek nuo tako, tiek ir nuo gatvės, medyną. Kirsti nustelbtus, estetiškai menkaverčius medžius. Netolygiai retinti traką. Medyno pakraščiais atviresnes vietas šienauti 2-3 kartus per sezoną.	7	24	51	350
1	16*	0,3	0,3	10P P Trakas: Št, Šm, retas	100 80	0,6	Nbl	Tęsti kraštovaizdžio formavimo kirtimus. Šalinti traką, kasmet 2-3 kartus šienauti.	0	0	0	280
1	17*	0,3	0,3	Trasa (platesnė nei 10 m.) Elektros				1-2 kartus per sezoną nušienauti	0	0	0	0
1	18*	2,5	2,5	9P 1E 10E Pomiškis: 10E (30), 5m,	105 105 55	0,7 0,1	Nbl	Formuoti ažūrišką, estetiškai patrauklų, lengvai pereinamą, tinkamą poilsiavimui medyną. Retinti traką ir pomiškį iš jų formuojant vaizdingas grupes. Traką ir pomiškį intensyviau išretinti prie plento ir	7	28	70	400

Kraštovaizdžio formavimo priemonės												
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				500/ha. Trakas: Št, Šm, Lz, vidutinio tankumo				keliukų. Kirsti nustelbtus atsilikusius augime medžius. Atidengti apžvelgimui senas vaizdingas P.				
1	19*	0,1	0,1	Miško poilsiavietė			Nbl	Kasmet 1-2 kartus nušienauti	0	0	0	0
1	20*	0,9	0,9	10P E 10E Pomiškis: 10E (30), 4m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, Lz, vidutinio tankumo	105 105 55	0,7 0,1	Nbl	Formuoti ažūrišką, estetiškai patrauklų, lengvai pereinamą, tinkamą poilsiavimui medyną. Netolygiai retinti traką ir E pomiškį. Kirsti nustelbtas atsilikusias augime P. Atidengti apžvelgimui senas vaizdingas P. Netolygiai retinti E II-ą ardą.	5	20	18	400
1	21*	0,7	0,7	10P E 10E Pomiškis: 10E (30), 5m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, Lz, vidutinio tankumo.	105 105 55	0,7 0,1	Nbl	Formuoti ažūrišką, estetiškai patrauklų, lengvai pereinamą, tinkamą poilsiavimui medyną. Netolygiai retinti traką ir E pomiškį. Kirsti nustelbtas atsilikusias augime P. Atidengti apžvelgimui senas vaizdingas P. Netolygiai retinti E II-ą ardą.	5	20	14	395
1	24*	1,0	0,1	8P 2E B 10E Pomiškis: 10E (30), 4m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, Lz, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, pomiškis išsidėstęs grupėmis.	100 100 80 55	0,7 0,2	Nbl	Sklypo pietinėje dalyje prie tako formuoti peržvelgiamą nuo tako medyną. Netolygiai retinti traką ir E pomiškį. Kirsti nustelbtas atsilikusias augime P. Atidengti apžvelgimui senas vaizdingas P. Netolygiai retinti E II-ą ardą.	7	31	3	450
1	25*	4,8	1,7	7P 2E 1B	100 100 80	0,7	Nbl	P sklypo dalyje formuoti estetiškai patrauklų netolygiai peržvelgiamą nuo kelio bei projektuojamo	7	31	54	450

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				10E Pomiškis: 10E (30), 4m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, Lz, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, pomiškis išsidėstęs grupėmis	55	0,2		tako medyną. Netolygiai retinti traką ir E pomiškį. Netolygiai retinti E II-ą ardą. ŠV dalyje iki 15 m juostoje pagal gatvę formuoti netolygiai peržvelgiamą pakelės medyną. Netolygiai retinti traką ir pomiškį				
1	28*	16,0	15	10P Pomiškis: 10E (30), 4m, 1000/ha. Trakas: Šm, Št, vidutinio tankumo. Skalsumas nevienodas, pomiškis išsidėstęs grupėmis	100	0,7	Nbl	Formuoti estetiškai patrauklų lengviau pereinamą netolygiai peržvelgiamą medyną. Kirsti nustelbtas, atsilikusias augime, pavojingas P. Retinti traką ir E pomiškį. Iš jų formuoti grupes. Prie projektuojamo tako ir pagal gatves traką ir pomiškį retinti intensyviau	7	26	388	370
1	31*	0,6	0,6	10P	100	0,7	Nbl	Atidengti apžvelgimui nuo tako senas vaizdingas P. Kirsti eglaites trukdančias apžvelgti senas P. Kirsti nustelbtas P.	5	19	12	390
1	32*	1,1	0,5	7P 2E 1J B 10E Trakas: Št, Šm, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja	100 100 80 80 55	0,7 0,2	Lbl	Apie 50 m pločio juostoje P sklypo gale prie tako formuoti estetiškai patrauklų pereinamą, peržvelgiamą medyną. Retinti E II-ą ardą. Atidengti apžvelgimui senas vaizdingas P ir Ą. Retinti traką.	5	21	11	430
1	33*	1,5	0,6	7P 2E 1B	100 100 80	0,7	Nbl	Iki 20 m juostose pagal taką į abi puses formuoti netolygiai peržvelgiamą estetiškai patrauklų medyną atidengiant apžvelgimui nuo tako vaizdingas P.	5	21	13	430

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				10E Pomiškis: 10E (30), 4m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, Lz, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, pomiškis išsidėstęs grupėmis.	55	0,2		Netolygiai retinti taką ir pomiškį formuojant jų grupes. Netolygiai retinti E II-ą ardą. Kirsti nustelbtus medžius				
1	38*	2,1	0,3	7P 2E 1B 10E Pomiškis: 10E (30), 4m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, Lz, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, pomiškis išsidėstęs grupėmis.	100 100 80 55	0,7 0,2	Nbl	Iki 15 m juostoje pagal kelią formuoti netolygiai peržvelgiamą gilyn į mišką medyną. Atidengti apžvelgimui vaizdingus medžius. Retinti taką ir pomiškį. Kirsti nustelbtus medžius.	5	18	6	370 60
1	42*	0,8	0,1	5P 2P 3E Trakas: Št, Šm, Lz, vidutinio tankumo.	90 70 90	0,7	Ncl	Iki 15 m juostoje pagal kelią formuoti netolygiai peržvelgiamą gilyn į mišką medyną. Retinti taką ir pomiškį. Kirsti nustelbtus medžius.	5	19	2	380
1	44*	3,2	0,3	10P Trakas: Št, retas.	55	1,0	Nbl	Iki 15 m juostoje pagal kelią formuoti netolygiai peržvelgiamą gilyn į mišką medyną. Retinti taką ir pomiškį. Kirsti nustelbtus medžius. Iš K ir L formuoti II-ą ardą.	15	62	18	410
1	51*	1,1	1,1	8P 2P	80 100	0,8	Nbl	Formuoti estetiškai patrauklų netolygios struktūros medyną. Aikštę prie Kriūkų herbo 3-4 kartus per	7	30	33	430

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				E Pomiškis: 6K3Ą1E (15), 5m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, vidutinio tankumo. Int.0,1 ha aikštė.	80			sezoną šienauti. Pagal gatvę iki 5m pločio juostą kasmet šienauti 2-3 kartus. Pagal taką iki 2 m pločio juostas šienauti kasmet 1-2 kartus. Netolygiai retinti traką ir pomiškį. Iš K ir Ą pomiškio formuoti II-ą ardą. Kirsti nustelbtus ir estetiškai menkaverčius medžius.				
1	52*	0,2	0,2	8P 2P Pomiškis: 7K3Ą (15), 6m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, vidutinio tankumo.	80 100	0,7	Nbl	Formuoti estetiškai patrauklų medyną. Šalinti traką. Iš pomiškio formuoti II-ą ardą. Kirsti nustelbtus ir estetiškai menkaverčius medžius.	5	18	4	370
51	11	0,8	0,3	4E 2E 1M 1Ą 1Ą 1B J Trakas: Št, Šm, Lz, retas. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja.	35 20 35 60 35 35 35	0,8	Ncl	Iki 30 m atstumu aplink poilsiavietę formuoti peržvelgiamą ir pereinamą medyną. Retinti traką ir eglaites. Genėti apatines medžių šakas. Atidengti apžvelgimui vaizdingesnius Ą, kirsti nustelbtus ir atsilikusius augime medžius.	10	31	9	310
51	13	1,1	0,1	8P 1E 1B 10E Pomiškis: 10E (20), 3m, 1000/ha. Trakas: Lz, Št, Šm, tankus. Medyno rūšinė	105 85 85 50	0,5 0,2	Lcl	Iki 30 m atstumu aplink poilsiavietę formuoti peržvelgiamą ir pereinamą medyną. Retinti traką ir pomiškį. Genėti apatines medžių šakas.	5	17	2	345

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja								
160	7	1,0	0,1	9P 1E B 10E Trakas: Št, Šm, retas.	105 85 85 65	0,7 0,2	Lbl	Šalinti traką iš kapinaičių teritorijos. Šią teritoriją kasmet nušienauti1-2 kartus.	0	0	0	475
Iš viso			**29,9**								**753**	
kraštovaizdžio formavimo kirtimai			**29,5**								**753**	
šienavimas			**0,4**									
kiti KT darbai												
Šakių girininkija												
101	5*	2.2	2.2	7P 2Ą 1L E L 9L 1K Trakas: Šm, Lz, vidutinio tankumo. Skalsumas nevienodas, dalis sklypo	180 180 120 120 80 45 45	0,6 0,2	Ncl	Iki 100m pločio juostoje pagal keliuką bei P sklypo kampe formuoti ažūrišką, peržvelgiamą nuo keliuko medyną. Aplink senąsias kapinaites formuoti estetišką kapinaičių aplinką. Retinti traką, pomiškį ir II-ą ardą atidengiant apžvelgimui senus P ir Ą.	5	19	42	390

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				šlaite.								
101	11*	1,2	1,2	10P B U K 10Sb L Trakas: Sm, Št, retas. Dalis sklypo šlaite.	95 80 80 80 40 40	0,8 0,3	Ncp	Iki 50 m pločio juostoje pagal taką bei iki 15 m juostoje pagal keliuką retinti taką bei II-ą ardą. Siekiant atverti vaizdą į medyną. Atidengti geresniam apžvelgimui sklype esančias juodąsias pušis. Vėl atverti „langą“ į Panemunės pilį iš apžvalgos aikštelės – šalinti taką ir pomiškį, kirsti ir trukdančius stambesnius medžius.	5	28	34	560
101	14*	4,3	4,3	9Ą 1L P E 10L Trakas: Lz, Ož, Sm, vidutinio tankumo. Skalsumas nevienodas, dalis sklypo šlaite.	180 120 180 140 40	0,6 01	Lcp	Atidengti apžvelgimui nuo tako senus vaizdingus medžius. Ąžuolų alėjoje iš ąžuolų tarpų šalinti želiančius menkaverčius medžius. Pagal takus iki 50 m juostose retinti taką ir nepageidaujamą pomiškį. Senus Lz krūmus išsaugoti (ypač retesnėse vietose). Šalinti užšlamštinimą. Atidengti apžvelgimui nuo takų veimutinę pušį. Š sklypo dalyje atidengti apžvelgimui upelio slėnio šlaitus nuo tako (kaštonų alėjos tęsinio)	5	17	73	340
101	15*	8,4	8,4	6P 2E 2Ą Bu 5L 2Sb 3E Trakas: Lz, Sm, Ož, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas.	180 140 180 180 50 50 50	0,7 0,1	Ncl	Formuoti vaizdingą peržvelgiamą nuo takų medyną. Iki 50 m juostose pagal takus retinti taką ir nepageidaujamą pomiškį siekiant atidengti senus vaizdingus medžius. Prie senų Bu grupės ugdyti Bu pomiškį siekiant suformuoti jo II-ą ardą. Šalinti užšlamštinimą bei pavojingus medžius. Sklypo dalyje ties juodųjų pušų grupe atidengti apžvelgimui graužos šlaitus kertant taką. Š sklypo dalyje prie liepto retinant taką senus Lz krūmus išsaugoti. Aikštelę prie liepto bent 2 kartus per sezoną nušienauti.	5	22	185	435

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
101	16*	1,0	1,0	10M Ą Ą L Trakas: Lz, Ož, Sm, vidutinio tankumo. Skalsumas nevienodas. Int.0,1 ha Ą(70) 0,6sk.	120 150 70 70	0,9	Ncp	Atidengti apžvelgimui nuo takų vaizdingus maumedžius. Praretinti lapuočių medžių ardą – intensyviau ten kur tankesni maumedžiai. Retinti traką ir pomiškį. Pietinėje sklypo dalyje palaukę neišretinti. Atidengti apžvelgimui nuo tako veimutinę pušį esančią 14 sklype	5	44	44	880
101	17*	4,1	4,1	5E 2P 1Ą 1B 1E P Pomiškis: 8E2Ą (20), 2m, 500/ha. Trakas: Št, Šm, retas. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja.	70 70 80 70 120 130	0,8	Ncl	Formuoti estetiškai patrauklų, peržvelgiamą nuo takų ir „spindulių“, lengvai pereinamą medyną. Retinti traką ir pomiškį. Atviresnėse vietose iš E pomiškio formuoti grupes. Vaizdingus trako Ą išsaugoti. Kirsti nustelbtas ir atsilikusias augime E. Kirsti E stelbiančias ąžuolus.	7	29	119	410
101	18*	1,4	1,4	6P 2E 1Ą 1Ą P E 8E 2Ą Trakas: Šm, Lz, Št, retas. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, amžius nevienodas.	180 130 180 100 70 80 55 50	0,7 0,1	Ncp	Retinant II-o ardo E formuoti peržvelgiamą vaizdingą medyną. Atidengti apžvelgimui senmedžius. Prie keliukų retinti traką.	5	21	29	425
101	19*	2,1	2,1	9Ą 1E	140 120	0,7	Ncp	Iki 50 m juostoje pagal taką Š sklypo dalyje bei tokioj pat juostoje pagal kelią P sklypo dalyje ir iki 15	5	17	35	335

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
				Ą L 7L 3E Trakas: Št, Šm, Sm, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas.	80 120 45 55	0,1		m juostoje pagal taką išilgai sklypo retinti taką ir pomiškį atidengiant apžvelgimui senus vaizdingus medžius (Ą,E.L). Retinti II-ą ardą daugiausiai kertant E (ypač iš po Ą lajų)				
101	20*	14,4	14,4	7E 3Ą B L B Trakas: Lz, Šm, retas. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, augavietė įvairuoja.	70 80 70 40 70	0,8	Lcs	Pagal takus „spindulius“ iki 30 m pločio juostose netolygiai netolygiai retinti mtraką ir pomiškį. Iš E ir K pomiškio formuoti grupes. Takus „spindulius“ kur želia žolė bent vieną kartą per sezoną šienauti. Pagal pagrindinį taką traką šalinti iki 80 m juostose. Retesnėse medyno vietose formuoti grupes iš E pomiškio. Visame sklype kirsti sausuolius, atsilikusias augime bei nustelbtas E. Prie „žvaigždės“ centrinės aikštelės atlaisvinti ąžuoliukus nukertant jiems trukdančias E ir P.	10	41	590	410
101	21*	3,3	3,3	6Ą 2Ą 2E B L 8L 2E Pomiškis: 10L (10), 2m, 500/ha. Trakas: Lz, Šm, Sm, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, amžius nevienodas.	100 80 70 70 70 45 60	0,7 0,1	Ncp	Formuoti netolygiai peržvelgiamą nuo kelio medyną atidengiant apžvelgimui nuo kelio vaizdingus Ą. Retinti traką ir pomiškį. Kirsti E iš po Ą lajų.	5	17	56	345

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
102	26*	1,2	1,2	6P 4E K 5Sb 3E 2L	110 110 60 50 60 50	0,6 0,2	Ncp	Formuoti peržvelgiamą gilyn medyną iki 50 m juostose pagal taką, keliuką ir palaukėje. Retinti taką ir pomiškį, šalinti užšlamštinimą	5	16	19	330
102	27*	0,4	0,4	10P 5Ąr 1K 2Sb 2B 1L Skalsumas nevienodas, amžius nevienodas.	120 30 30 30 30	0,5 0,2	Ncp	Retinti II-ą ardą formuojant jį iš raudonojo ąžuolo. Atidengti apžvelgimui nuo tako seną raudonąjį ąžuolą. Retinti taką	4	10	4	255
102	28*	0,2	0,2	5Sb 2Ą 1E 1Bl 1B	15 15 15 15 15	0,7	Ncp	Formuoti ažūrišką, peržvelgiamą nuo tako Ą, Sb, E ir B medyną	20	6	1	30
102	36*	1,7	1,7	5Ą 2P 2E 1L Sb E Trakas: Lz, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, amžius nevienodas.	180 140 140 80 80 60	0,6	Ncs	Formuoti ažūrišką, peržvelgiamą nuo tako medyną. Retinti taką ir pomiškį, kirsti nustelbtus L,E,Sb. Šalinti užšlamštinimą.	5	13	22	270

Kraštovaizdžio formavimo priemonės											
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
102	37*	8,9	3,7	3Ą 1L 2E 1E 1Sb 1Sb 1P K Bt Trakas: Lz, Sm, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, amžius nevienodas	180 140 140 80 80 140 180 70 40	0,6	Šds	Retinant traką, nepageidaujamą pomiškį bei menkaverčius jaunus lapuočius medžius, atverti apžvelgimui šlaituose esantį vaizdingą seną medyną, žvelgiant nuo kalno, takų, laiptų ir apžvalgos aikštelės.	5	12	19	240
102	38*	2,4	2,4	6P 2E 1Ą 1E B L Trakas: Lz, Št, vidutinio tankumo. Medyno rūšinė sudėtis grupinė, skalsumas nevienodas, amžius nevienodas.	180 140 180 70 40 40	0,7	Šcs	Netolygiai retinant traką bei kertant nustelbtas L.B,E atidengti upelio slėnį apžvelgimui nuo Velnio kalno.	5	16	38	330
102	39*	1,6	1,6	5P 2Ą 2E 1P 8E 2Ą L	180 180 140 80 60 60 60	0,6 0,1	Ncl	Atidengti apžvelgimui senus vaizdingus Ą,P,E, iškirsti eglaites lendančias į Ą lajas. Retinti traką ir pomiškį. Palaukės iki 20 m pločio juostą neišretinti. Iš karpotojo ožekšnio formuoti grupes bei išsaugoti pavienius vaizdingus egzempliorius. Retinti II-o ardo E siekiant atidengti apžvelgimui senmedžius	5	15	24	310

Kraštovaizdžio formavimo priemonės												
Kv	Skl.	Sklypo plotas, ha	KFK plotas sklype, ha	Medyno rūšinė sudėtis	Amžius	Skalsumas	Augavietė	Kirtimų pobūdis	Iškertamas max. tūrio %	Iškertamas maksimalus tūris, m³		Tūris 1 ha, m³
										iš 1 ha	sklype	
Iš viso			**55,4**								**1334**	
kraštovaizdžio formavimo kirtimai			**55,4**								**1334**	
šienavimas												
kiti KT darbai												
Iš viso miškų urėdijoje			**111,6**								**3177**	
kraštovaizdžio formavimo kirtimai			**110,8**								**3177**	
šienavimas			**0,4**									
kiti KT darbai			**0,4**									

4.3 Rekreacinės infrastruktūros aptarnavimas

Bet kokie rekreacinės infrastruktūros objektai palikti be priežiūros greitai sunyktų bei taptų šiukšlynais. Kad to išvengti, būtina organizuoti šių objektų priežiūrą. Objektų priežiūrą sudarytų šie darbai:

- objektų apžiūra, sutvarkymas ir paruošimas poilsiavimo sezonui,
- pastovus šiukšlių surinkimas ir išvežimas sezono metu,
- funkcionuojančių lauko tualetų priežiūra,
- objektų teritorijos nušienavimas,
- malkų pristatymas laužavietėms,
- pastoviai atliekami einamojo remonto darbai.

Vienas iš pačių svarbiausių priežiūros darbų būtų šiukšlių surinkimas ir išvežimas atliekamas bent kartą per savaitę (lankomiausiuose objektuose bent 2 kartus) sezono metu. Geras šiukšlių problemos sprendimas labiausiai lankomuose ir šiukšlinamuose objektuose – statyti centralizuotai aptarnaujamus šiukšlių konteinerius. Šiuo metu miškų urėdijos miškuose kai kuriuose rekreaciniuose objektuose yra šiukšlių konteineriai. Reikia nepamiršti, kad miško sąlygomis iš neuždengtų šiukšliadėžių ar šiukšlių konteinerių ten ir tvarkingai poilsiautojų sudėtos šiukšlės vėl gali būti paskleistos, o to kaltininkai būna miško paukščiai bei žvėreliai ieškantys ten maisto.

Labai svarbu yra tinkamai prižiūrėti įrengtus ir funkcionuojančius lauko tualetus. To tinkamai neatliekant, rekreaciniai objektai poilsiautojams tampa nepatraukliais, atstumiančiais, teršiamas aplinkinis miškas. Galbūt pagrindiniuose objektuose sezono metu vertėtų statyti mobilias, centralizuotai aptarnaujamas, lauko tualeto kabinas. O ir visų kitų intensyviai naudojamų rekreaciniuose objektuose įrengtų tualetų aptarnavimą (fekalijų šalinimą) manome reikėtų vykdyti centralizuotai pasitelkiant rangovus turinčius atitinkamą techniką susikaupiančio turinio pašalinimui.

Poilsiaviečių ir kitų objektų teritorijos derlingesnėse augavietėse vasaros bėgyje turėtų būti nušienaujamos nors 2-3 kartus, vešlesnę žolę pašalinant iš objektų teritorijos.

Einamojo remonto darbai turėtų būti atliekami prieš poilsiavimo sezono pradžią, o vėliau – esant reikalui. Tai ir pavėsinių stogų einamasis remontas, sulūžusių ar aplaužytų miško baldų sutvarkymas, tvorelių remontas, išvirtusių iš savo vietos laužavietes juosiančių akmenų atstatymas ir panašūs darbai. Potvynių vandens užsemiamose vietose esantys objektai turėtų būti apžiūrimi bei paremontuojami ir po didesnių potvynių, ir rekreacijos periodo metu.

Visus rekreacinių objektų priežiūros darbus turėtų atlikti žmonės pastoviai prižiūrintys svarbiausius rekreacinės infrastruktūros objektus. Bene geriausia, kad tai atliktų rangovai, o ne girininkijų darbuotojai, kuriems tikslingiausia būtų pavesti rangovų kontrolės funkciją. Girininkijų

darbuotojams verta palikti tik smulkesnių, rečiau lankomų ir reikalaujančių mažiau dėmesio rekreacinių objektų priežiūrą. Esamomis ekonominėmis sąlygomis vargu ar tikėtina geresnė rekreacinių objektų priežiūra. Tad iš aukščiau minėtų rekreacinių objektų priežiūros darbų reikėtų vykdyti bent svarbiausius (ypač savalaikį šiukšlių išvežimą, tualetų priežiūrą).

Didelė einamojo remonto reikšmė. Šiuos remonto darbus reikėtų visur, kur to reikia, stengtis atlikinėti, siekiant atitolinti kapitalinio remonto laiką, ko ilgiau išsaugoti nuo susidėvėjimo esamus rekreacinius įrenginius.

Esant labai dideliems poilsiautojų srautams yra labai svarbi einamoji rekreacinių objektų priežiūra.

4.4 Rekreacinės infrastruktūros kapitalinis remontas ir atnaujinimas

Kapitalinio remonto darbus reikėtų atlikti kas 5 metai. Per tiek laiko miško sąlygomis daugelis medinių įrenginių stipriai apipūva ir juos tenka remontuoti kapitališkai, pakeisti kai kurias jų dalis arba ir visą įrenginį. Kapitalinis remontas galėtų būti atliekamas ir rečiau, kai į žemę įkasamos įrenginių dalys daromos iš spygliuočių medienos prieš įkasimą stipriai apdegintos lauže, arba impregnuotos antiseptikais. Taip paruošti pavėsinių stulpai stovi 20 ir daugiau metų. Šiuolaikinis būdas labai pailginantis statinių tarnavimo laiką - įruošti sraigtinius cinkuoto plieno pamatus. Neakmenuotame grunte galėtų būti įrengiami labai ekonomiški gręžtiniai betoniniai pamatai. Šie darbai galėtų būti atliekami ne rekreacinio sezono metu, tų pačių žmonių, kurie prižiūri rekreacinę infrastruktūrą. Jeigu naujai suprojektuotų objektų įrengimas vyks nuosekliai viso vykmečio bėgyje, tai šių objektų kapitalinis remontas prasidės tik 6 – siais vykmečio metais. Iki tol kapitalinio remonto objektais turėtų būti jau dabar esantys ir jau eilę metų eksploatuojami objektai, kurių būklė jau to reikalauja.

Pažymėtinas daug kantrybės reikalaujantis vandališkai nuniokotų rekreacinių objektų atstatymas. Labiausiai niokojamus objektus atstatant reikėtų vengti smulkių lengvai sulaužomų detalių. Miško baldus reikėtų daryti mažiau dekoratyvius, primityvesnius. Stulpus labiau įgilinti, imtis priemonių, kad juos nebūtų galima išrauti. Labiausiai niokojamų objektų lankytojų intensyvesnei kontrolei pasitelkti policijos pareigūnus. Esant intensyviam ir nuolat pasikartojančiam atskirų rekreacinių objektų niokojimui juos iš tokių nepalankių vietų reikėtų perkelti kitur.

Atsižvelgiant į tai, jog miškų urėdija turi skirti gana dideles lėšas esamų rekreacinių įrenginių eksploatacijai, esamomis sąlygomis didesnės apimties naujų rekreacinių objektų įrengimas artimiausiais metais yra mažai tikėtinas (nebent gavus finansavimą iš ES fondų). Pirmiausiai reikėtų kapitališkai remontuoti būtinai to reikalaujančius įrenginius, ypač pavėsines ir kitus stambiuosius statinius. Didinti šių statinių ilgaamžiškumą ir atsparumą vandališkam poveikiui.

Literatūros sąrašas

1. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas (patvirtintas 2002).
2. Miško kirtimų taisyklės (patvirtintos 2010).
3. Nacionalinių dviračių trasų specialusis planas (2005).
4. Nacionalinio lygmens autoturizmo specialusis planas (2009).
5. Nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas (2009).
6. Rekreacinės infrastruktūros plėtros ir tvarkymo valstybiniuose miškuose programa (patvirtinta 2006).
7. Marijampolės apskrities teritorijos bendrasis (generalinis) planas (2010 m.).
8. Šakių rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas (2007).
9. Panemunių regioninio parko tvarkymo planas (patvirtintas 2010).

P R I E D A I

1 PRIEDAS

Objektai įrašyti į kultūros vertybių registrą ir valstybės saugomi gamtos paveldo objektai

(Yra miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų teritorijoje)

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
Klevinių girininkija					
GAMTOS PAVELDO OBJEKTAI					
		Botaniniai objektai			
1		Dvikamienė Zyplių miško pušis	48	22	
Lekėčių girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Archeologiniai objektai			
		Senovės gyvenvietės			
1*	2564	Senovės gyvenvietė	355	17d	Šakių r. sav., Žemosios Panemunės mstl. (Kriūkų sen.)
		Architektūriniai objektai			
1*	29927	Žemosios Panemunės Šv. Vincento Pauliečio bažnyčios pastatų kompleksas	356	9d	Šakių r. sav., Žemosios Panemunės mstl. (Kriūkų sen.)
GAMTOS PAVELDO OBJEKTAI					
		Hidrogeologiniai objektai			
1		Lekėčių šaltinis	11	20	VĮ Šakių miškų urėdijos Lekėčių g-jos (11 kv.) teritorija, Lekėčių miškas X 468713 Y 6095800
Plokščių girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Archeologiniai objektai			
		Piliakalniai			
1*	3275	Plokščių, Vaiguviškių piliakalnis	60	11-15	Šakių r. sav.
Sutkų girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Archeologiniai objektai			

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
		Piliakalniai			
1*	3267	Joginiškių piliakalnis vad. Kalnu	343, 344	35d; 2d	Šakių r. sav., Joginiškių k. (Kriūkų sen.)
Šakių girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Architektūriniai objektai			
1*	1013	Gelgaudiškio dvaro sodyba	101, 102	1-5,7d, 11-21; 21d,26-28,29d, 36,37d, 38,39	Šakių r. sav., Gelgaudiškio m. (Gelgaudiškio sen.), Parko g. 2, 3, 5
2	585	Daukantiškių (Daugerdiškių) buv. dvaro sodybos fragmentai	323	50	
GAMTOS PAVELDO OBJEKTAI					
		Botaniniai objektai			
1*		Gelgaudiškio IV ąžuolas	101	5,15	X 435386 Y 6105555
2*		Gelgaudiškio III ąžuolas	101	19	X 435467 Y 6104885
3*		Gelgaudiškio pušis	102	38	X 436140 Y 6105392
4*		Obeliškių antrasis ąžuolas	111	5	X 441491 Y 6107064
5*		Obeliškių III ąžuolas	111	5	X 441239 Y 6107158
6*		Obeliškių III skroblas	111	5	X 441433 Y 6107128
7*		Voniškių I uosis	111	7	X 441760 Y 6106918
8*		Voniškių II uosis	111	7	X 442098 Y 6106966
9*		Voniškių III uosis	111	7	X 442099 Y 6106969
Šilagirio girininkija					
GAMTOS PAVELDO OBJEKTAI					
		Botaniniai objektai			
1		Šilagirio pušis	37	14	

Pastaba: * - objektas yra Panemunių regioninio parko teritorijoje

2 PRIEDAS

Kiti krašto pažintiniu požiūriu įdomūs objektai

(Kursyviniu šriftu pažymėti objektai esantys miškų urėdijos valdomų valstybinės reikšmės miškų teritorijoje)

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
Baltkojų girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Archeologiniai objektai			
		Piliakalniai			
1	3257	Piliakalnis	434	20	Šakių r. sav., Klepų k. (Kudirkos Naumiesčio sen.)
		Senovės gyvenvietės			
1	16378	Simokų senovės gyvenvietė	495	67	Senovės gyvenvietė yra deš. Šešupės krante, jos slėnyje ir užima pailgą žemės plotą r.v. kryptimi. Plotas 1,3 ha
		Memorialiniai objektai objektai			
1		*Paminklas Lietuvos partizanams*	*179*	*62*	
		Senoviniai gynybiniai įtvirtinimai			
1		*Betoninis bunkeris*	*141*	*4*	
2		*Betoninis bunkeris*	*142*	*4*	
Kidulių girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Archeologiniai objektai			
		Piliakalniai			
1	16141	Piliakalnis III	301	9	
2	3264	Piliakalnis II	301	18,11d	
3	3265	Sudargo, Burgaičių piliakalnis vad. Vorpiliu	301	11	
4	24736	Kukarskės piliakalnis su gyvenviete	306	3d,6	

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
5	24752	Maštaičių, Narkūnų piliakalnis su priešpiliais ir papiliu	310	27,28d	
		Senkapiai			
1		*Kidulių senkapiai*	*5*	*28*	
2		*Senkapiai*	*166*	*51*	
3		Senkapis	306	Prie 13	
		Kapinės			
1		*Senosios Pervazininkų kapinės*	*7*	*19*	
2		Dievaičių kaimo evangelikų kapinės	27	20	
3	11177	Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vieta	306	Prie 12	
		Istoriniai objektai			
1		*Žydų žudynių vieta*	*7*	*26*	
2		Žydų žudynių vieta	7	28	
		Architektūriniai objektai			
1	1611	Kidulių dvaro sodyba	306	Prie 12	
2	588	Kaimelio (Kidulių) buv. dvaro sodybos fragmentai	306	13	
		Kulto objektai			
		Bažnyčios			
1	16102	Šv. arkang. Mykolo bažnyčios kompleksas	306	Prie13	
BOTANINIAI OBJEKTAI					
1		*Aukščiausia Lietuvos vinkšna*	*1*	*12*	
Klevinių girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Istoriniai objektai			
1		*Lietuvos partizanų bunkerio vieta*	*71*	*12*	
2		Žuvimo vieta	394	50	Žuvusi Stanislova Stankevičiūtė „Regina“
		Memorialiniai objektai			
1		*Lietuvos partizanų bunkerio vieta*	*4*	*36*	

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
2		*Paminklas Lietuvos partizanams*	*12*	*11*	
3		*Paminklas Agurkiškės kaime 1946.06.12 žuvusiems partizanams*	*17*	*31*	
4		Paminklas Lietuvos partizanams Valčiams	400	39	
		Architektūriniai objektai			
1	1616	Zyplių dvaro sodyba	392	1-9	
GAMTOS PAVELDO OBJEKTAI					
		Botaniniai objektai			
1		Dvikamienė Zyplių miško pušis	48	22	X 454220 Y 6086038
2		*Liepa Motinėlė*	*139*	*2*	*Buvusios eiguvos sodybos vietoje*
Lekėčių girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Archeologiniai objektai			
		Piliakalniai			
1*	3269	Piliakalnis	355	28d, 29,40	
2	24679	Mikytų piliakalnis su gyvenviete	363	Prie 10	
3	3274	Šėtijų piliakalnis vad. Jundakalniu	364	68,69	
4	5044	Jadagonių piliakalnis vad. Raguvos kalnu	367	23-25	
		Senovės gyvenvietės			
1	17184	Nosiedų, Pavilkijo senovės gyvenvietė	1	14	
2	27089	Mikytų senovės gyvenvietė	363	Prie 4	
3	17183	Mikytų, Pavilkijo senovės gyvenvietė	363	11,13	
4	27090	Šėtijų senovės gyvenvietė	363	23	
5	2375	Jadagonių senovės gyvenvietė	367	Prie 36	
		Senovės laidojimo vietos			
		Kapinynai, senkapiai			

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
1	16377	Nosiedų, Pavilkijo kapinynas	359	Prie 32	
2	3273	Mikytų kapinynas	363	12	
3	27091	Šėtijų kapinynas	364	Prie 47	
4	5997	Riogliškių kapinynas	368	Prie 118	
		Senovės kulto vietos			
		Alkakalniai			
1	5045	Kalnas vad. Raguvos kalnu	367	71, 104	
2	5043	Kalnas vad. Rioglos kalnu	368	121	
		Memorialiniai objektai			
1*	17029	Stasio ir Vytauto Tamulaičių namas	355	Prie 2	
2	2137	Paminklas Lietuvos Nepriklausomybės 10-mečiui	30	Tarp 4 ir 7	
		Istoriniai objektai			
1		*Lietuvos partizanų žuvimo vieta*	*15*	*23*	*1951.05.21 žuvo partizanai Petras Jurkšaitis – Beržas ir Julijonas Būtėnas – Strėvė. Paminklai ir atstatytas bunkeris*
2		*Lietuvos partizanų žuvimo vieta*	*8*	*20*	*Bunkerio vieta ir paminklas*
		Architektūriniai objektai			
1*	594	Žemosios Panemunės buv. dvaro sodybos fragmentai	355	Prie 29	
2	591	Pavilkijo dvaro sodyba	359	Prie 32	
3	590	Buv. palivarko sodyba	363	Prie 14	
GAMTINIAI OBJEKTAI					
		Hidrogeologiniai objektai			
1		*Šaltinis*	*43*	*29*	*KMB teritorijoje*
		Botaniniai objektai			
1		5 stambūs ąžuolai senoje sodybvietėje	357	Prie 39	
2		Vaičiūnų klevas	42	Prie 18	Gamtos paveldo objektas saugomas Kauno rajono savivaldybės
Plokščių girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
		<u>Archeologiniai objektai</u>			
		Piliakalniai			
1*	3276	Stulgių piliakalnis vad. Šančiumi, Prancūzų apkasais	333	45	
2*	3277	Kubilių, Šilvėnų piliakalnis vad. Piliuku, Pilaite	335	Prie 23	
3*	3268	Piliakalnis	335	18	Šakių r. sav., Misiūnų k. (Kriūkų sen.)
4*	24749	Dulinčiškių piliakalnis su gyvenviete	336	15,16,18	
		<u>Memorialiniai objektai</u>			
1		Paminklas Lietuvos partizanams	49	Prie 13	
		<u>Architektūriniai objektai</u>			
1*	592	Paveliuonių (Fricynės) buv. dvaro sodybos fragmentai	59, 335	7d,8d; 1	
GAMTINIAI OBJEKTAI					
		Botaniniai objektai			
1		*Didžiosios girios ąžuolas*	*44*	*1*	
2*		Ilguvos ąžuolas	336	10	X 456660 Y 6103246
Sutkų girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		<u>Archeologiniai objektai</u>			
		Piliakalniai			
1*	3270	Žuklijų piliakalnis	342	1,2	
		Senovės gyvenvietės			
1*	17182	Klangių, Kriūkų senovės gyvenvietė	342	Prie 343 skl.10	
		<u>Kapinės</u>			
1*	11179	Kapinės	1	Prie 16	
2*		*Sentikių kapinės*	*1*	*25*	
3		Nežinomo vokiečių kareivio kapas (II Pas. karo)	54	Prie 5	
4		*Kapinės*	*160*	Prie 4,*7d*	
		<u>Kulto objektai</u>			
		Bažnyčios			

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
1		Bažnyčia	347	Tarp 24 ir 26	
		<u>Memorialiniai objektai</u>			
1		*Paminklas Lietuvos partizanams*	*80*	*4*	
2		Žuvimo vieta, kryžius	Prie 160	Prie 8	
3	2136	Lietuvos Nepriklausomybės dešimtmečio paminklas	347	Tarp 24 ir 26	
		<u>Istoriniai objektai</u>			
1		*Lietuvos partizanų žuvimo vieta*	*263*	*13*	*Žuvę 1948.II.17 Tauro apygardos „Žalgirio“ rinktinės partizanai: Vitas Budrys – Vilkas, Vaclovas Urbaitis – Vingėla, nežinomas partizanas – Šarūnas*
2		*Lietuvos partizanų bunkerio vieta*	*295*	*19*	
		<u>Architektūriniai objektai</u>			
1*	593	Sviatošino buv. dvaro sodybos fragmentai	Prie 2	Prie 7	
2*	587	Ilguvos dvaro sodybos ir Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios statinių kompleksas	341	2,3	
3*	1613	Magazinas	342	Prie kv.1 prie skl.16	
GAMTINIAI OBJEKTAI					
		Botaniniai objektai			
1		*Senpušė*	*42*	*9*	
Šakių girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		<u>Laidojimo vietos</u>			
1		*Kumpupių k. Prancūzkapiai*	*21*	*8*	
*2**		*Senosios Baronų kapinės*	*101*	*5*	
		<u>Architektūriniai objektai</u>			
1*	584	Branduoliškių (Aukštojo Gelgaudiškio) buv. dvaro sodybos fragmentai	323	Tarp 11 ir 24	

Eil. Nr.	MC, Registro Nr.	Pavadinimas, apibūdinimas	Kvartalai	Sklypai	Pastabos
GAMTINIAI OBJEKTAI					
		Botaniniai objektai			
1		*Šakių miškininkų ąžuolynas*	*30, 32*	*20; 6*	
2*		Obeliškių pirmasis ąžuolas	Prie 111	Prie 5	X 441447 Y 6107070
3*		Obeliškių I skroblas	Prie 111	Prie 5	X 441450 Y 6107071
4*		Obeliškių II skroblas	Prie 111	Prie 5	X 441450 Y 6107071
5*		Gelgaudiškio dvaro parko pirmasis ąžuolas	Prie 101	Prie 2	X 434917 Y 6105285
6*		Gelgaudiškio dvaro parko antrasis ąžuolas	Prie 101	Prie 2	X 434906 Y 6105309
Šilagirio girininkija					
KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI					
		Memorialiniai objektai			
1		*Paminklas Lietuvos partizanams*	*44*	*02*	
		Laidojimo vietos			
1		Kuro kaimo kapinės	34	Prie 7	

Pastaba: * - objektas yra Panemunių regioninio parko teritorijoje

3 PRIEDAS

Teritorijų planavimo dokumentuose numatyti rekreacinės infrastruktūros objektai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas VR miškų žemėje		Apibūdinimas
		Kvartalai	sklypai	
Baltkojų girininkija				
	Marijampolės apskrities teritorijos bendrajame plane			
	Nacionalinės trasos			
1	Autoturizmo maršrutas „Piligrimų Lietuva“			Atkarpa: Kudirkos Naumiestis –Šakiai;
2	Autoturizmo maršrutas „PV Lietuva“	21		Atkarpos: Kudirkos Naumiestis – Šakiai; Šakiai - Slavikai
	Regioninės trasos			
1	„Suvalkijos dviračių žiedas“			Kudirkos Naumiestis-Turčinai-Totorviečiai-Panoviai-Slavikai
2	„Suvalkijos autoturizmo žiedas“	21		Atkarpos: Kudirkos Naumiestis – Šakiai; Šakiai - Slavikai
3	Šešupės vandens turizmo trasa			Kudirkos Naumiestis - Slavikai
	Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano projekte			
1	Trasa Kalvarija – Vištytis – Kybartai – Sudargas	21		Kudirkos Naumiestis-Panoviai-Slavikai
2	Trasa Kalvarija – Vilkaviškis – Kazlų Rūda - Kriūkai			Tamošbūdis-Griškabūdis-Pentiškiai
Kidulių girininkija				
	Marijampolės apskrities teritorijos bendrajame plane			
	Nacionalinės trasos			
1	Autoturizmo maršrutas „PV Lietuva“	1,2,8,9,14, 15,21,38, 39,161,162		Šakiai –Sudargas – Kiduliai – Jurbarkas
2	„Pietinis Nemuno dviračių kelias“			Maštaičiai – Kiduliai – Sudargas
3	„Nemuno vandens kelias“			Maštaičiai – Kiduliai – Smalininkai
	Regioninės trasos			

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas VR miškų žemėje		Apibūdinimas
		Kvartalai	sklypai	
1	„Suvalkijos dviračių žiedas“	1,2,8,9, 14, 15, 38,39, 161,162		Maštaičiai – Kiduliai – Sudargas - Slavikai
2	„Suvalkijos autoturizmo žiedas“	1,2,8,9, 14, 15,38,39, 161,162		Slavikai – Sudargas – Kiduliai - Maštaičiai
3	Šešupės vandens turizmo trasa			Slavikai-Kirkilai
	Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano projekte			
1	Trasa Kalvarija – Vištytis – Kybartai – Sudargas	38,39,43, 44,161,162		Slavikai – Pukniai – Sudargas
2	„Nemuno dviračių kelias“	1,2,8,9, 14, 15,27,38, 39, 43,44		Maštaičiai – Kiduliai - Sudargas
Klevinių girininkija				
	Marijampolės apskrities teritorijos bendrajame plane			
	Nacionalinės trasos			
1	Autoturizmo maršrutas „Piligrimų Lietuva“	123,137,15 1,211		Lembūdžiai – Lukšiai – Gerdžių miškas
	Regioninės trasos			
1	„Suvalkijos dviračių žiedas“			Pentiškiai – Lukšiai - Lembūdžiai
2	„Suvalkijos autoturizmo žiedas“	3,8,9,14, 26,33,40, 47,50,68, 75,76, 123,124, 138,139, 164,165, 175,183, 186,211		Zygmantai – Paluobiai – Agurkiškės miškas – Gerdžių miškas
	Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano projekte			
1	Trasa Kalvarija – Vilkaviškis – Kazlų Rūda - Kriūkai			Pentiškiai – Lukšiai – Zypliabūdis
Lekėčių girininkija				
	Marijampolės apskrities teritorijos bendrajame plane			
	Nacionalinės trasos			
1	Autoturizmo maršrutas „Piligrimų Lietuva“	36,37, 42,43, 201,213,28 9		Kuras – Lekėčiai – Jančiai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas VR miškų žemėje		Apibūdinimas
		Kvartalai	sklypai	
2	„Pietinis Nemuno dviračių kelias“			Altoniškiai – Mikytai – Kriūkai
3	„Nemuno vandens kelias“			Altoniškiai – Mikytai – Kriūkai
	Regioninės trasos			
1	„Suvalkijos autoturizmo žiedas“	4,5,11, 12,201, 213,289		Lekėčiai – Mikytai – Kriūkai
	Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano projekte			
1	Trasa Kalvarija – Vilkaviškis – Kazlų Rūda - Kriūkai			
2	Kaunas – Kačerginė – Gelgaudiškis – Sudargas			Altoniškiai – Mikytai – Kriūkai
Plokščių girininkija				
	Marijampolės apskrities teritorijos bendrajame plane			
	Nacionalinės trasos			
1	„Pietinis Nemuno dviračių kelias“			Ilguva – Plokščiai – Obeliškiai
2	„Nemuno vandens kelias“			Ilguva – Plokščiai – Obeliškiai
	Regioninės trasos			
1	„Suvalkijos dviračių žiedas“	28,33,44, 49,54		Būdviečiai – Plokščiai – Voniškiai
2	„Suvalkijos autoturizmo žiedas“	120-123		Meškeliūnai - Plokščiai – Voniškiai
	Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano projekte			
1	Kaunas – Kačerginė – Gelgaudiškis – Sudargas			Ilguva – Plokščiai – Obeliškiai
Sutkų girininkija				
	Marijampolės apskrities teritorijos bendrajame plane			
	Nacionalinės trasos			
1	„Pietinis Nemuno dviračių kelias“	1		Kriūkai – Ilguva
2	„Nemuno vandens kelias“			Kriūkai – Ilguva
	Regioninės trasos			
1	„Suvalkijos dviračių žiedas“			Būdviečiai - Bundzai
2	„Suvalkijos autoturizmo žiedas“	1,2		Kriūkai – Gerdžiūnai – Paužnykai
	Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano projekte			

Eil. Nr.	Pavadinimas	Adresas VR miškų žemėje		Apibūdinimas
		Kvartalai	sklypai	
1	Kaunas – Kačerginė – Gelgaudiškis – Sudargas	1		Kriūkai – Ilguva
2	Trasa Kalvarija – Vilkaviškis – Kazlų Rūda - Kriūkai	1,63,64, 74,75		Zypliabūdis – Gerdžiūnai – Kriūkai
Šakių girininkija				
	Marijampolės apskrities teritorijos bendrajame plane			
	Nacionalinės trasos			
1	Autoturizmo maršrutas „Piligrimų Lietuva“			Lukšiai – Šakiai – Duobiškėliai
2	Autoturizmo maršrutas „PV Lietuva“			Daugėliškiai – Šakiai - Duobiškėliai
3	„Nemuno vandens kelias“			Obeliškiai – Gelgaudiškis – Narkūnai
	Regioninės trasos			
1	„Suvalkijos dviračių žiedas“	101,110, 111		Atkarpose: -Lukšiai – Šakiai – Būdviečiai; - Obeliškiai – Gelgaudiškis – Narkūnai
2	„Suvalkijos autoturizmo žiedas“	102		Atkarpose: -Daugėliškiai – Šakiai – Duobiškėliai; -Voniškiai – Gelgaudiškis – Narkūnai
	Nacionalinių dviračių trasų specialiojo plano projekte			
1	Kaunas – Kačerginė – Gelgaudiškis – Sudargas	101,110, 111		Obeliškiai – Gelgaudiškis – Narkūnai
Šilagirio girininkija				
	Marijampolės apskrities teritorijos bendrajame plane			
	Nacionalinės trasos			
1	Autoturizmo maršrutas „Piligrimų Lietuva“	4-6,11-13		Kuras – Lekėčiai – Jančiai
	Regioninės trasos			
1	„Suvalkijos autoturizmo žiedas“	6		Lekėčiai – Jančiai

4 PRIEDAS

Esami rekreaciniai objektai

(- Kursyviniu pastorintu šriftu – nepriklauso miškų urėdijai.
- Kursyviniu šriftu pažymėti miškų urėdijai priklausantys objektai esantys ne valstybinės reikšmės miškų žemėje
* - objektas yra valstybinio parko teritorijoje)

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kvartalai	Sklypai	Apibūdinimas
Baltkojų girininkija				
	Atokvėpio vietos			
1	Atokvėpio vieta	30	18	Pavėsinė su miško baldais
2	Atokvėpio vieta	31	35	Pavėsinė su miško baldais
3	Atokvėpio vieta	136	23	Pavėsinė su miško baldais
	Poilsiavietės			
1	Poilsiavietė	22	20	Didelė pavėsinė su miško baldais, tualetas, laužavietė, šiukšlių konteineris. Reikia įrengti geresnę laužavietę
Kidulių girininkija				
	Atokvėpio vietos			
1	Atokvėpio vieta	163	20	Pavėsinė su miško baldais, šiukšliadėžė
	Poilsiavietės			
1	Poilsiavietė	1	13,14,18	Pavėsinė su miško baldais, šiukšlių dėžė, dvejos supynės, 3 miško baldų komplektai, tualetas, automobiliams stovėti aikštelė, 4 suolai, 2 kaladės kaip stalai. Iš poilsiavietės atsiveria vaizdas į Nemuno slėnį. Poilsiavietė yra KMB teritorijoje.
2	Poilsiavietė	39	4	Pavėsinė su miško baldais, laužavietė šiukšliadėžė, inf. stendas. Įrengti geresnę laužavietę
3	Poilsiavietė	167	8	Pavėsinė su miško baldais, šiukšlių dėžė, tualetas, laužavietė, suolas prie laužavietės, staliukas su suolu, tvorelė
Klevinių girininkija				
	Atokvėpio vietos			
1	Atokvėpio vieta	37	26	Pavėsinė su miško baldais, miško baldų komplektas, šiukšliadėžė, vieta mašinoms pastatyti
	Poilsiavietės			
1	Poilsiavietė „Saulutė“	2	33	Pavėsinė su miško baldais, laužavietė, šiukšliadėžė, stoginė, miško baldų

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kvartalai	Sklypai	Apibūdinimas
				komplektas
2	Poilsiavietė „Medžiotojų užeiga“	67, 74	44; 21	2 pavėsinės su miško baldais, šiukšliadėžė, laužavietė, dek. skulptūra. Labai patraukli, vaizdinga lankoma vieta
3	Poilsiavietė „Angliukas“	68, 75	35; 19	Pavėsinė su miško baldais, laužavietė, šiukšliadėžė, tualetas (reikia atstatyti)
4	Poilsiavietė „Musmirė“	154	6	Naujai įrenginėjama pavėsinė su miško baldais, šiukšliadėžė, laužavietė
Lekėčių girininkija				
	<u>Informaciniai centrai</u>			
1	*Gamtos ir miškininkystės istorijos informacinis centras*	*18*	*9*	
	<u>Atokvėpio vietos</u>			
1	*Atokvėpio vieta*	*137*	*36*	*Pavėsinė su miško baldais. Perkelti pavėsinę ir vietą automobiliams statyti į 36 sklypą, į buvusio karjeriuko kampą. Įrengti privažiavimą nuo kelio per 36 sklypą*
2	Atokvėpio vieta – šaltinis pritaikytas lankymui	43	29	Šaltinis yra KMB teritorijoje. Įrengta laiptai nulipimui nuo šlaito iki šaltinio. Ir ateityje esamas šaltinio lankymo intensyvumas gali išlikti
	<u>Poilsiavietės</u>			
1	Poilsiavietė „Prie Gintaro“	37	69	Pavėsinė su miško baldais, žaidimų įranga, šiukšliadėžė, laužavietė, automobiliams pastatyti vieta. Labai intensyviai lankoma
	<u>Takai</u>			
1	Lekėčių girininkijos pažintinis takas skirtas Lekėčių 500 metų jubiliejui	11, 17, 18, 21, 29		Pažintinis takas pradėtas įrenginėti 2006 m gegužės mėnesį ir yra nuolat papildomas, tobulinamas ir atnaujinamas. Tako ilgis apie 4,2 km
Plokščių girininkija				
	<u>Atokvėpio vietos</u>			
1	Atokvėpio vieta	2	18	Pavėsinė su miško baldais
*2**	*Atokvėpio vieta*	*333*	*Prie 26*	*Pavėsinė su miško baldais bei lentinis takas neįgaliesiems nuo pavėsinės iki vandens. Pavėsinė įrengta ant platformos, takas išardomas. Dėl ledonešio pavojaus šie įrenginiai rudenį nukeliami ir parvežami į girininkijos sodybą, o pavasary vėl sumontuojami. Pavėsinė ir takas yra Panemunių RP poilsiavietės teritorijoje.*

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kvartalai	Sklypai	Apibūdinimas
	Poilsiavietės			
1	Didžiosios girios poilsiavietė	49	9	Pavėsinė su miško baldais, laužavietė su stogu ir suolais, tualetas, laužavietė, šašlykinė, stoginė malkoms, suolas, miško baldų komplektas. Intensyviai lankoma
2	Poilsiavietė	148	37	Pavėsinė su miško baldais, laužavietė, tualetas. Šiukšlėms kabinamas maišas
	Takai			
1*	Plokščių pažintinis takas	60, **333,** 334	*3,4,6*,11-15*;* ***24,26*** *16-19*	Urėdijai priklausančio tako ilgis apie 3,5 km (rytinė kilpa). Kitos tako dalies ilgis taip pat apie 3,5 km (vakarinė kilpa). Intensyviau naudojama tik dalis tako.
Sutkų girininkija				
	Atokvėpio vietos			
1*	***Atokvėpio vieta***	***1***	***3***	***Suoliukas ir šiukšliadėžė. Priklauso seniūnijai***
2*	***Atokvėpio vieta***	***1***	***24***	***Suoliukas ir šiukšliadėžė. Priklauso seniūnijai***
3*	***Atokvėpio vieta***	***1***	***25***	***Pavėsinė su miško baldais. Tvarkinga***
4*	***Atokvėpio vieta***	***1***	***28***	***Pavėsinė su miško baldais. Tvarkinga***
5	Atokvėpio vieta	38	20	Nedidelė pavėsinė su miško baldais
6	Atokvėpio vieta	52	17	Pavėsinė su miško baldais ***Naikinti -*** greta biokuro sandėlis
7	Atokvėpio vieta	75	1	Pavėsinė su miško baldais, šiukšliadėžė, supynės, vieta automobiliams sustoti
8	Atokvėpio vieta	144	6	Pavėsinė su miško baldais, šiukšliadėžė
9	Atokvėpio vieta	146	14	Pavėsinė su miško baldais, šiukšliadėžė, supynės
10	Atokvėpio vieta	254	13	Pavėsinė su miško baldais, supynės, lipynė, šiukšliadėžė, informacinis stendas
11	Atokvėpio vieta „Skrybėlė“	309	28	Pavėsinė su miško baldais, 2 miško baldų komplektai, tualetas, šiukšliadėžė
	Poilsiavietės			
1*	Baraviškių poilsiavietė	1	19	Pavėsinė su miško baldais, miško baldų komplektas, 3 suolai, supynės, kopėčios, laužavietė, šiukšlių konteineris, tualetas. Labai intensyviai lankoma
2	Poilsiavietė	51	11	Didelė pavėsinė su miško baldais, šiukšliadėžė, laužavietė. ***Rekonstruoti*** Įrengti geresnę laužavietę, 2

Eil. Nr.	Pavadinimas	Kvartalai	Sklypai	Apibūdinimas
				suoliukus prie jos
Šakių girininkija				
	<u>Atokvėpio vietos</u>			
1	Atokvėpio vieta	141	5	Nedidelė pavėsinė su miško baldais, 2 suolai, tiltelis per griovį. ***Rekonstruoti*** į poilsiavietę įrengiant laužavietę
	<u>Poilsiavietės</u>			
1	Šilo poilsiavietė	7	31	Didelė pavėsinė su miško baldais, tualetas, maža stoginė malkoms, laužavietė, supynių buomas, inf. stendas, šiukšlių konteineris
2	Ąžuolyno poilsiavietė	30	19	Didelė pavėsinė su miško baldais, tualetas, laužavietė, šiukšlių konteineris, tiltelis per kanaliuką. Pakeisti tiltelį per upeliuką
	<u>Automobilių stovėjimo aikštelės</u>			
1	Automobilių stovėjimo aikštelė	21	18	Yra kelininkų tvarkomas šiukšlių konteineris
	<u>Takai</u>			
2*	Gelgaudiškio pažintinis pėsčiųjų takas	101, 102	5,11,13-21; 27,28,36-39	Įrengta automobilių stovėjimo aikštelė, laužaviečių, atokvėpio vietų, pastatyta skulptūrų, pasivaikščiojimo takai. Tako ilgis apie 2,5 km.
Šilagirio girininkija				
	<u>Atokvėpio vietos</u>			
1	Atokvėpio vieta	6	44	Pavėsinė su miško baldais, šiukšliadėžė
2	Atokvėpio vieta	10	10	Pavėsinė su miško baldais, šiukšliadėžė
3	Atokvėpio vieta	28	42	Pavėsinė ir šiukšliadėžė. *Įrengti stalą ir suoliuką*
4	Atokvėpio vieta	31	16	Pavėsinė su suolu ir stalu, šiukšliadėžė.
5	Atokvėpio vieta	45	12	Pavėsinė su miško baldais, šiukšliadėžė
	<u>Regyklos</u>			
1	Regykla	54	2	Metalinis apžvalgos bokštas, tualetas, šiukšliadėžė, 2 informaciniai stendai, automobilių stovėjimo aikštelė, kelio užkardas

5 PRIEDAS

Žemėlapiai

Girininkija	Psl.
Baltkojų	101
Kidulių	103
Klevinių	107
Lekėčių	109
Plokščių	113
Sutkų	115
Šakių	121
Kultūros paveldo objektai valstybinės reikšmės miškuose	123

Baltkojų girininkija M1:10.000

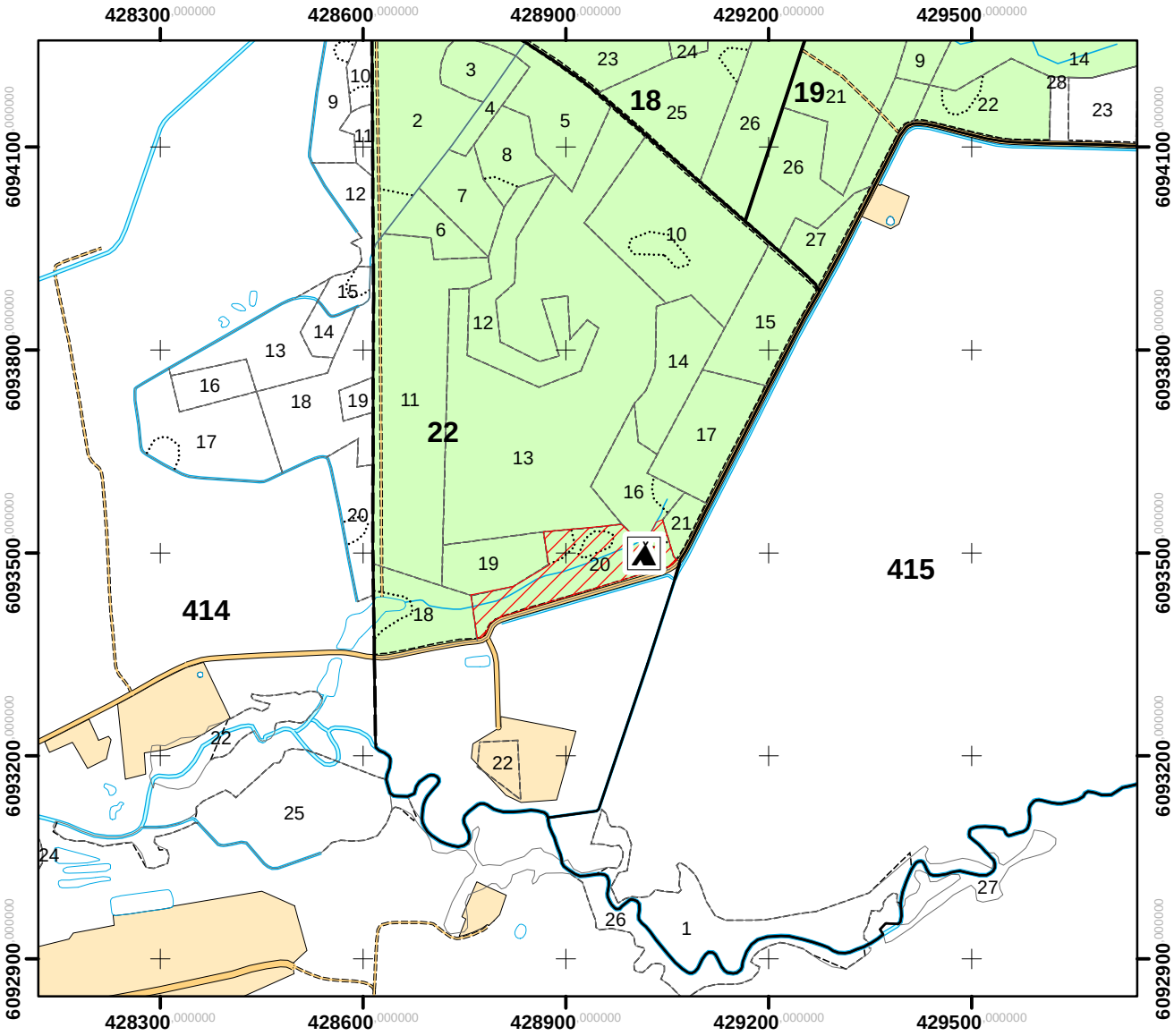

Sutartiniai ženklai

KFK_2013

Kidulių girininkija M 1:10 000

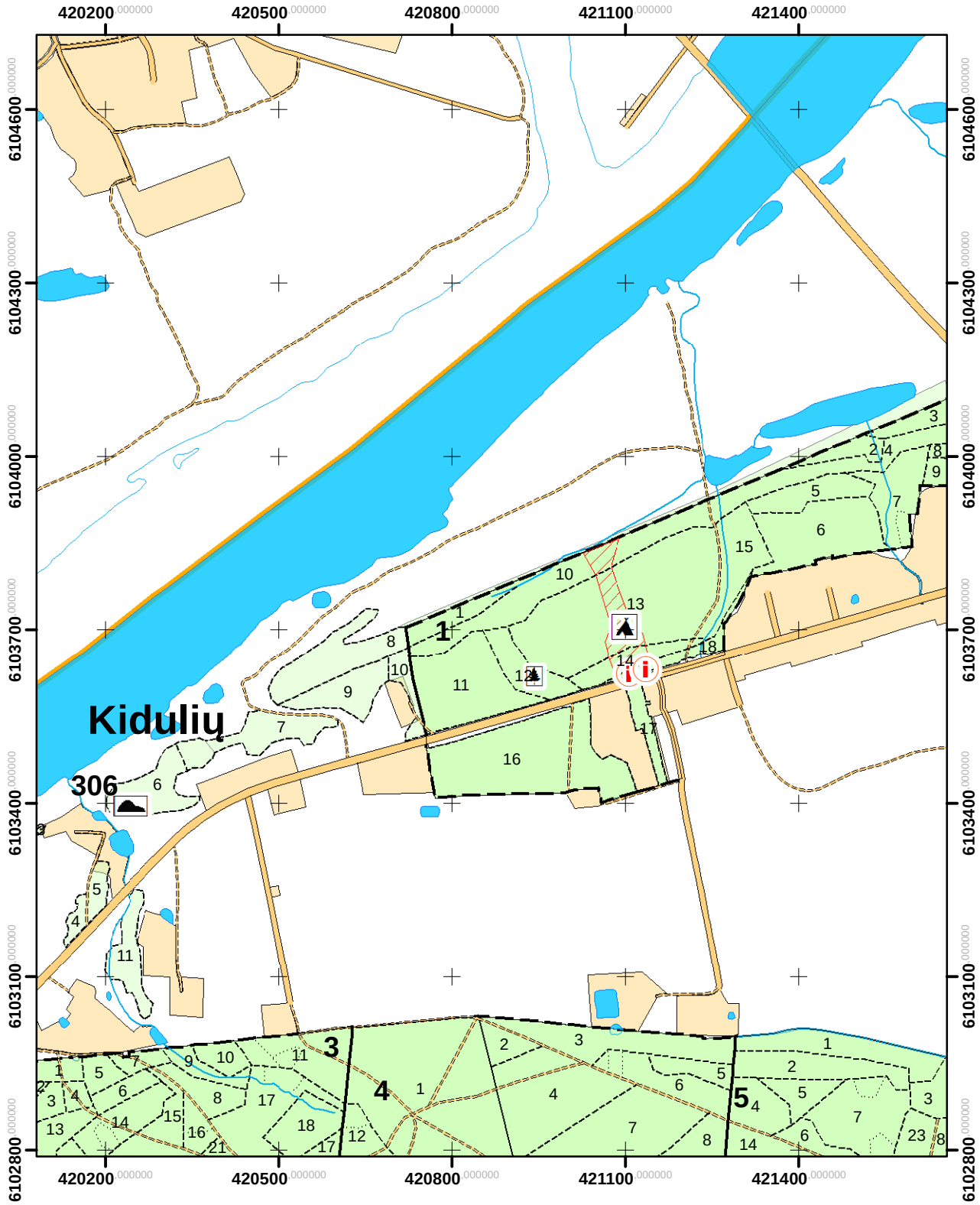

Sutartiniai ženklai

Kraštovaizdžio tvarkymo darbai

Projektuojamas informacinis stendas

Kidulių girininkija M 1:5 000

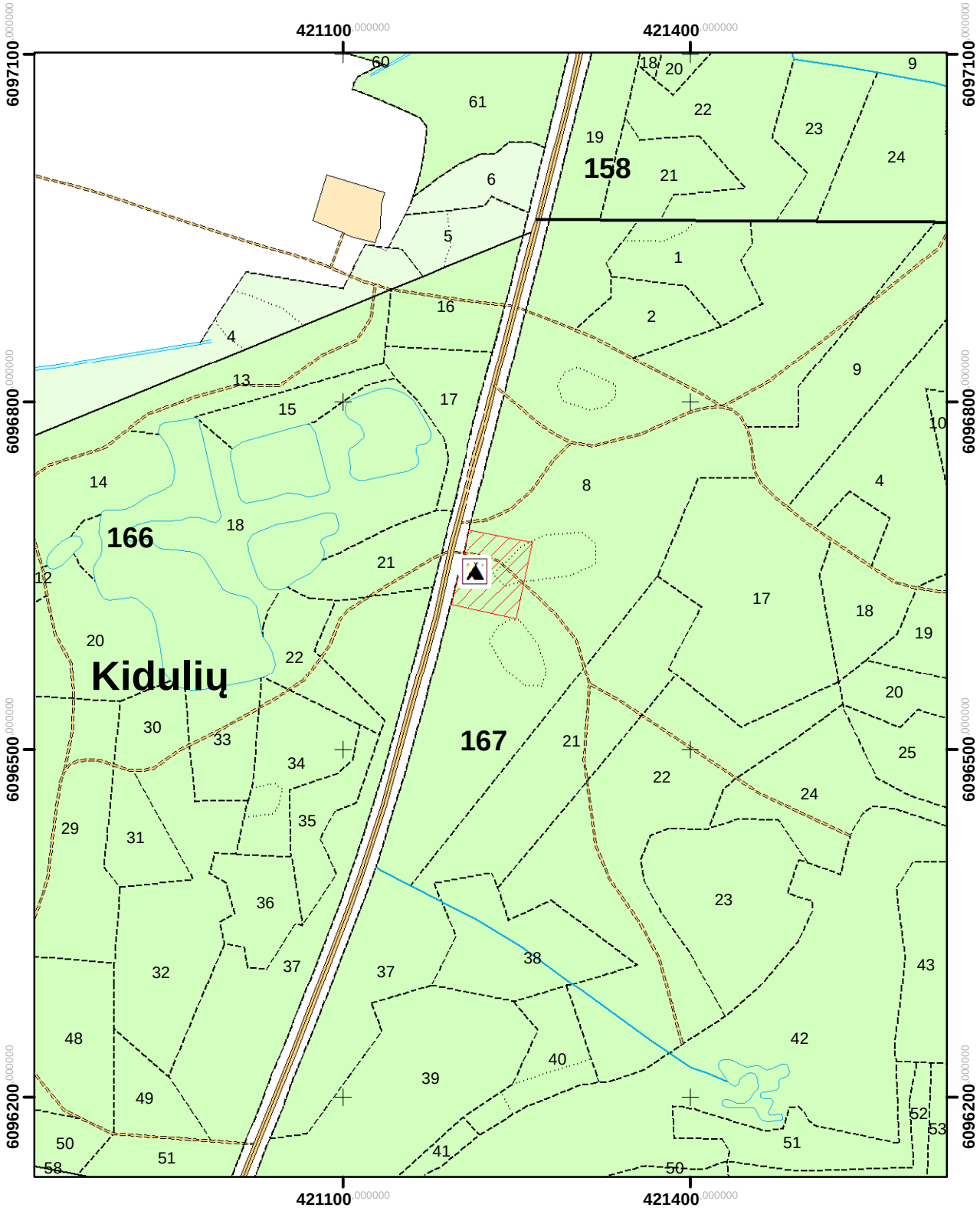

Sutartiniai ženklai

Kraštovaizdžio tvarkymo darbai

Klevinių girininkija M 1:5 000

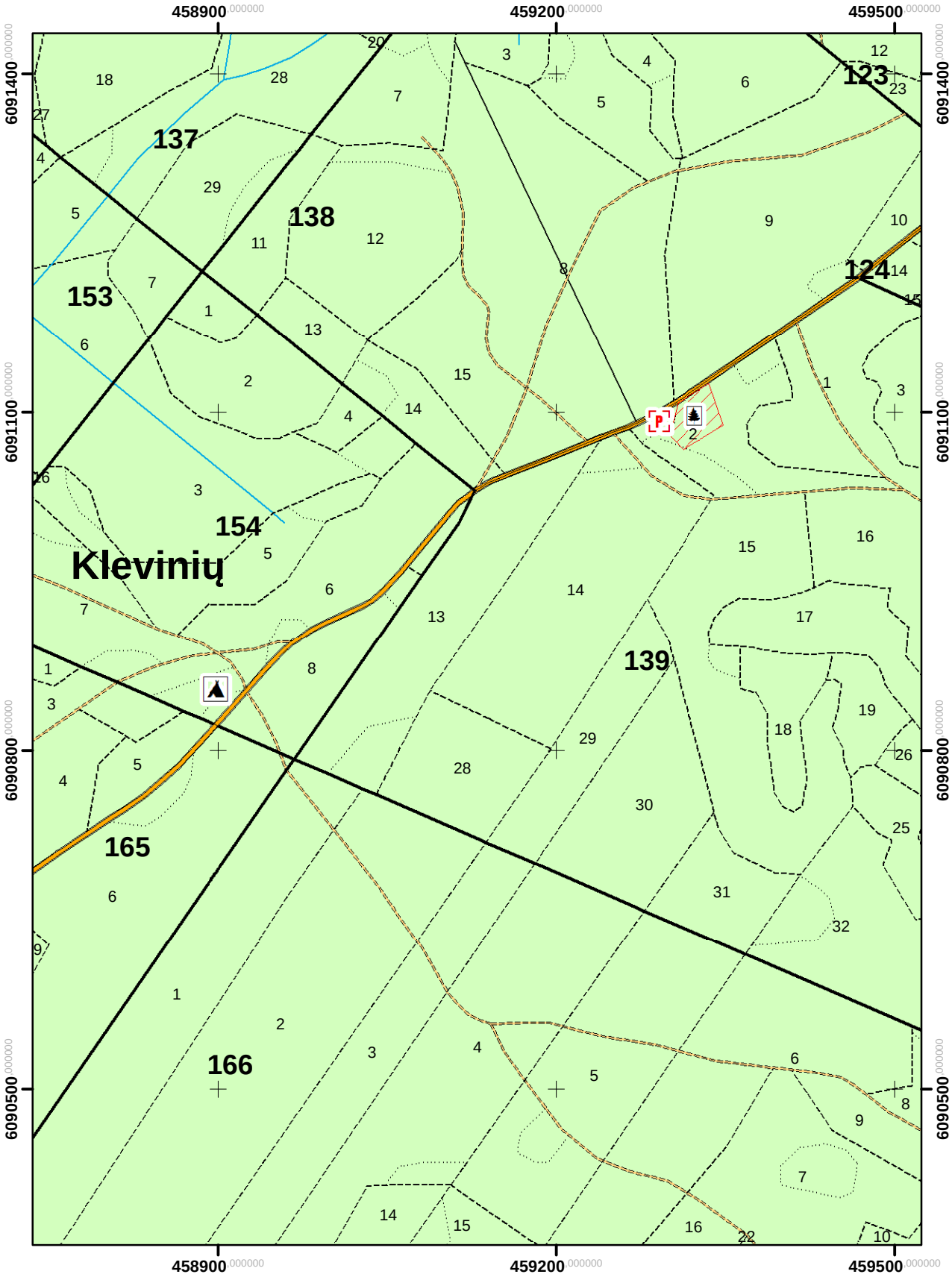

Sutartiniai ženklai

Kraštovaizdžio tvarkymo darbai

Lekėčių girininkija M 1:10 000

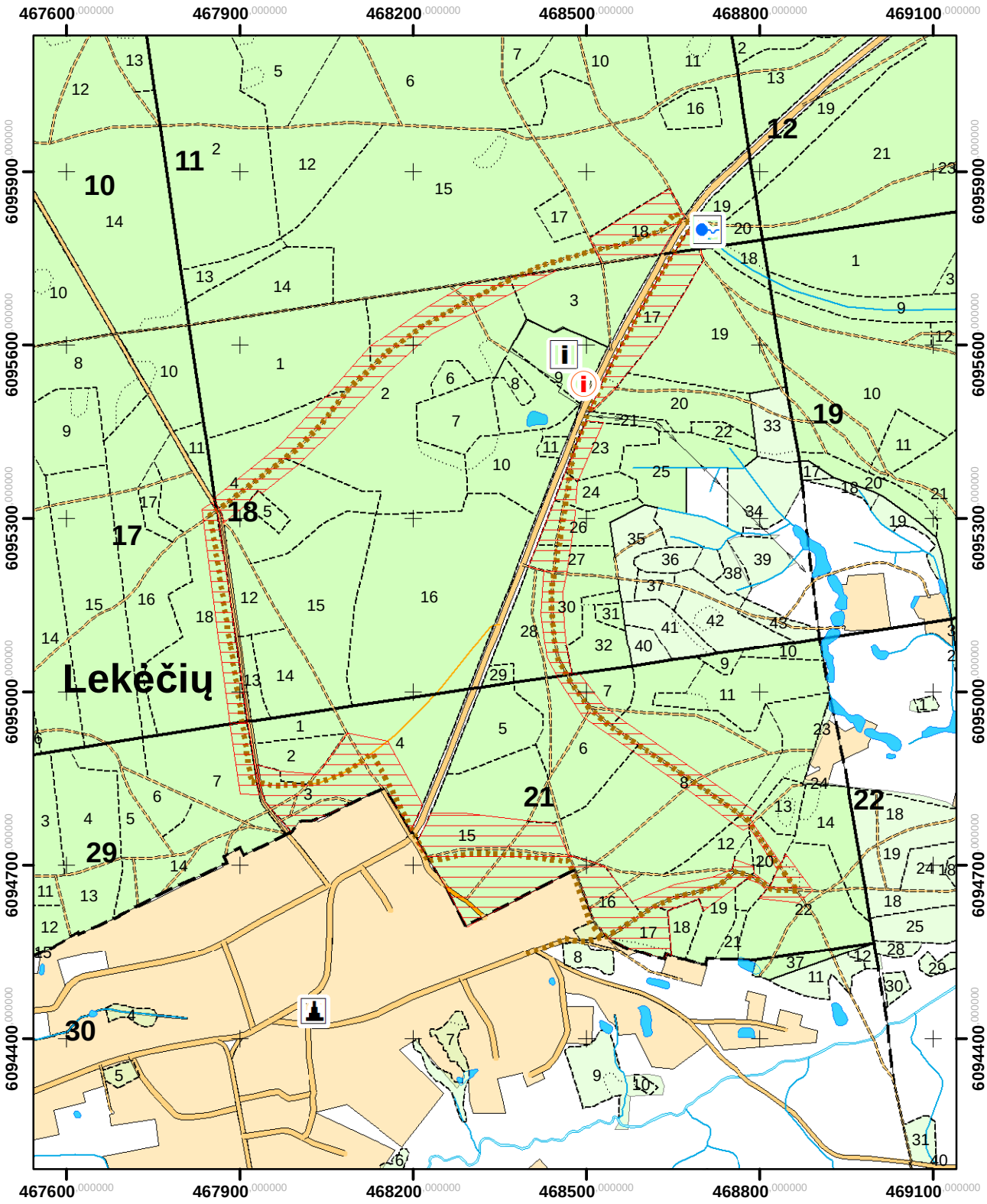

Sutartiniai ženklai

Kraštovaizdžio tvarkymo darbai

Esami pėsčiųjų takai

Lekėčių girininkija M 1:5 000

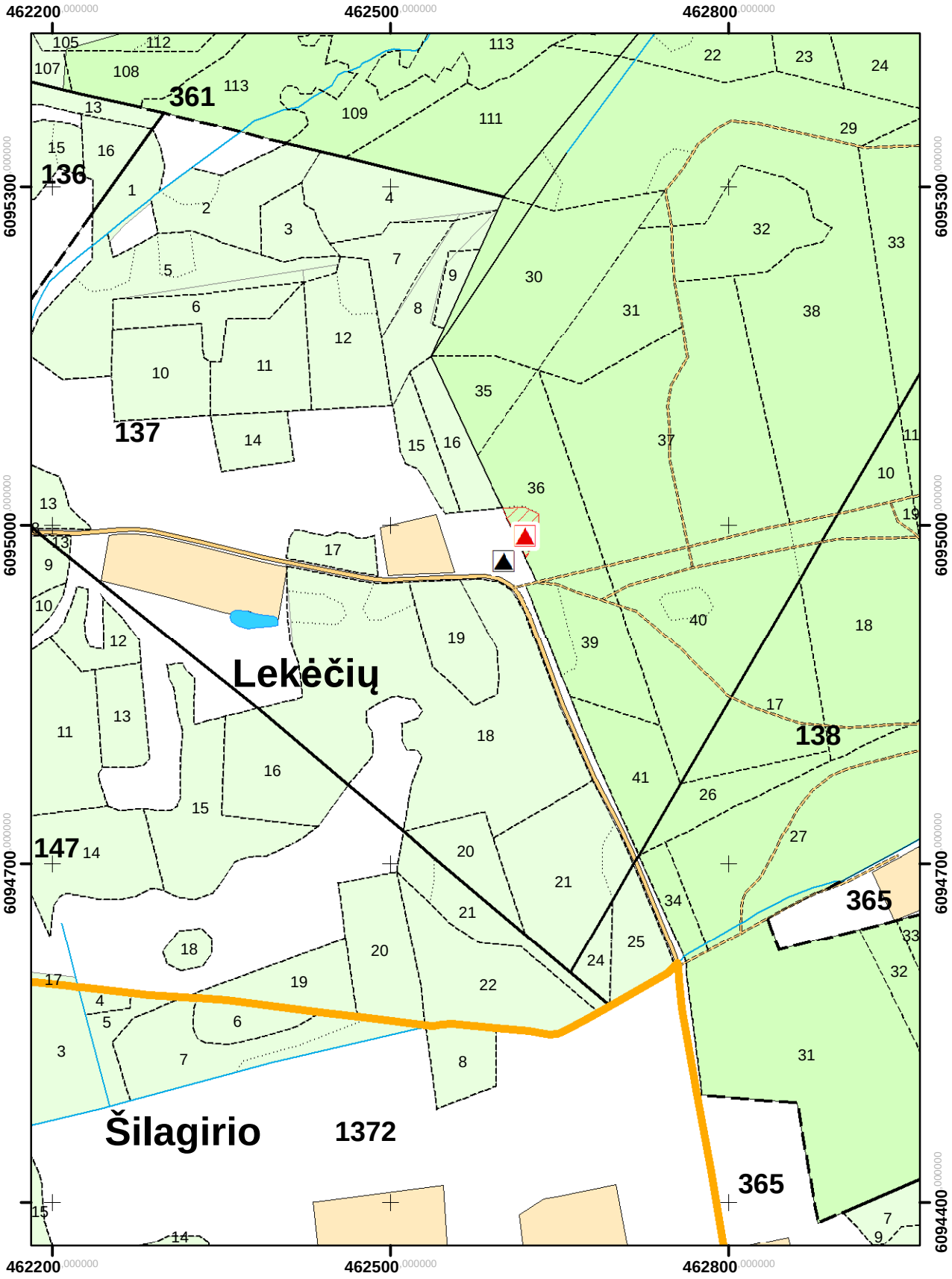

Sutartiniai ženklai

Kraštovaizdžio tvarkymo darbai

Plokščių girininkija M 1:10 000

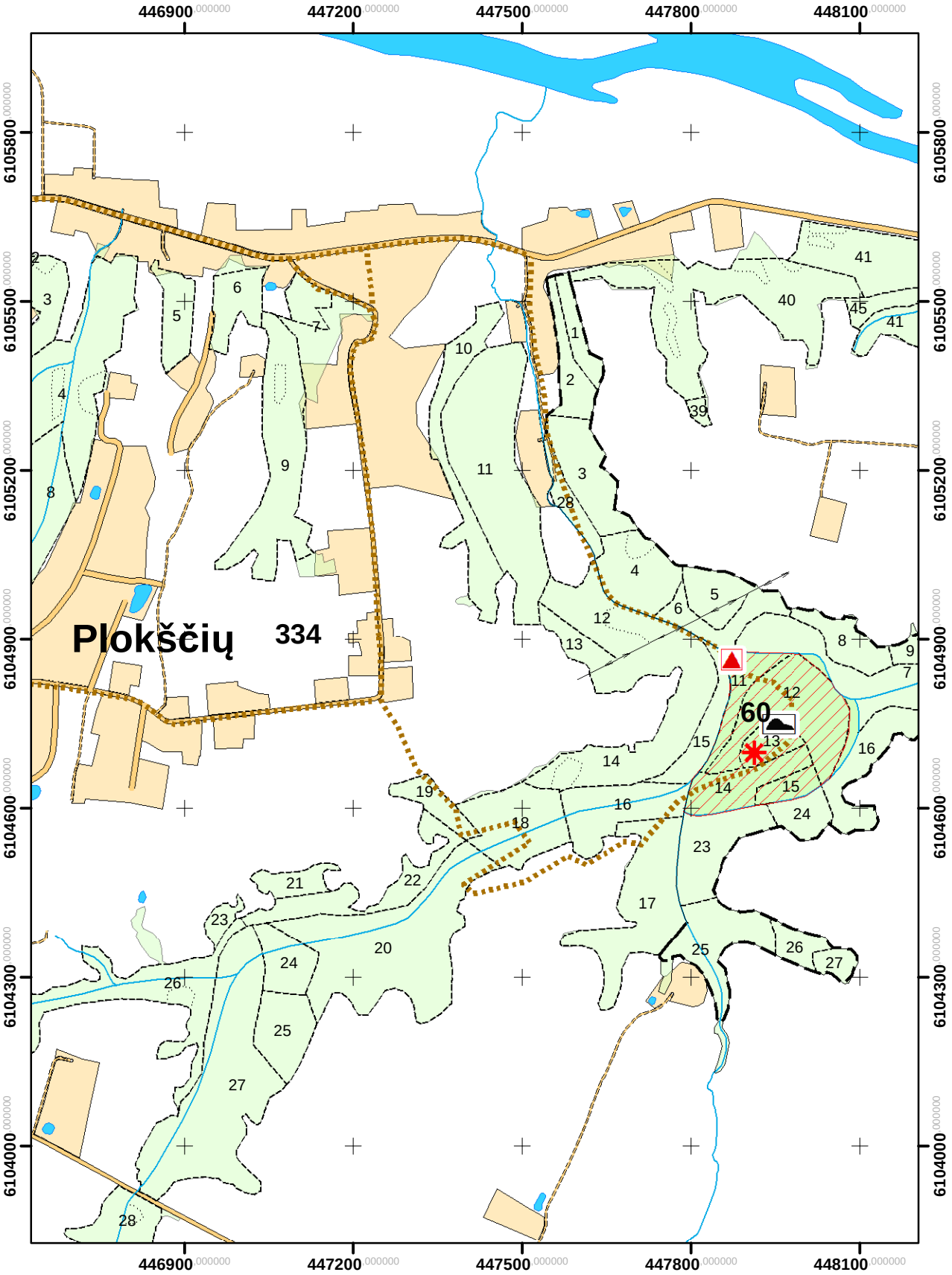

Sutartiniai ženklai

Kraštovaizdžio tvarkymo darbai

Sutkų girininkija M 1:10 000

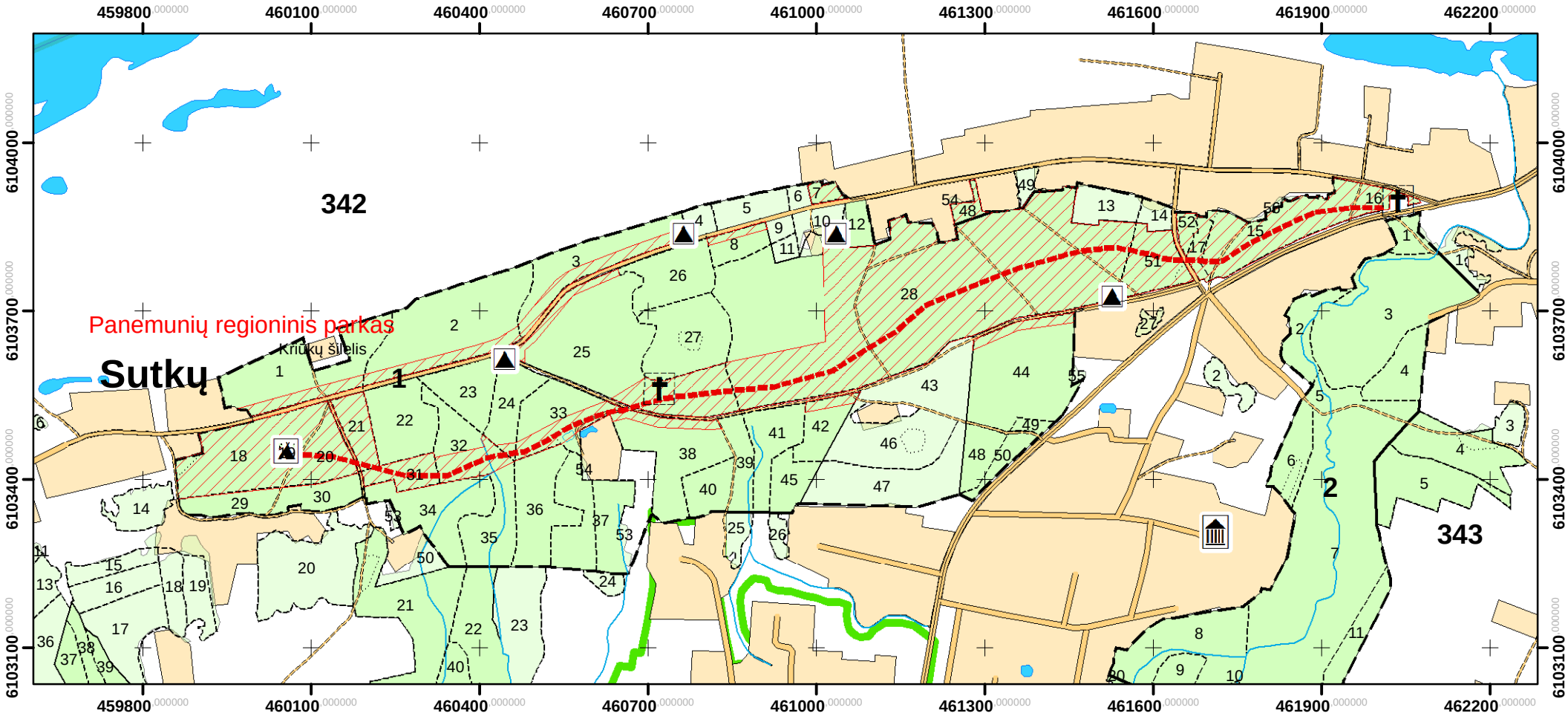

Sutartiniai ženklai

- Kraštovaizdžio tvarkymo darbai
- Esami pėsčiųjų takai
- Projektuojami takai

Sutkų girininkija M 1:5000

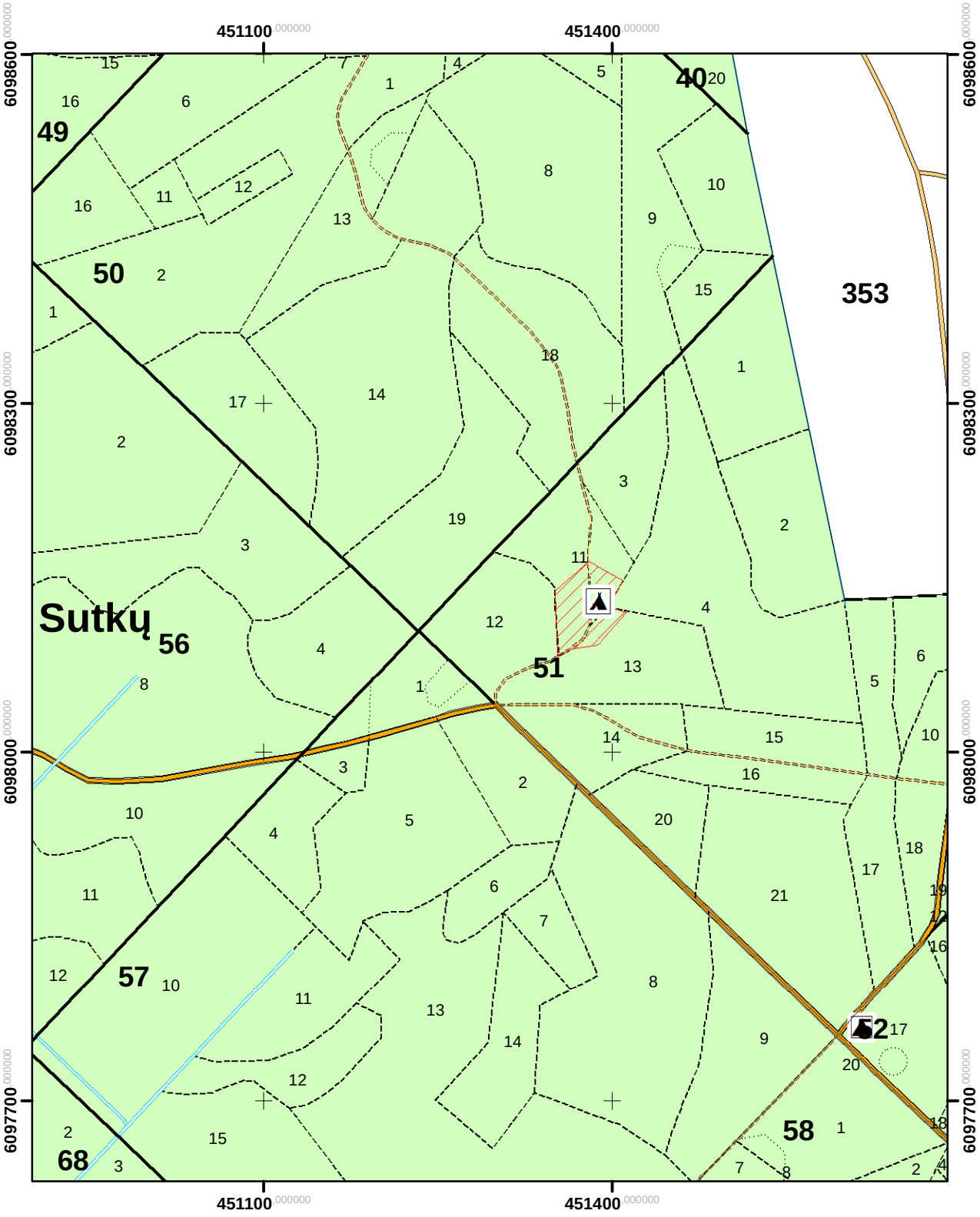

Sutartiniai ženklai

Kraštovaizdžio tvarkymo darbai

Sutkų girininkija M 1:5000

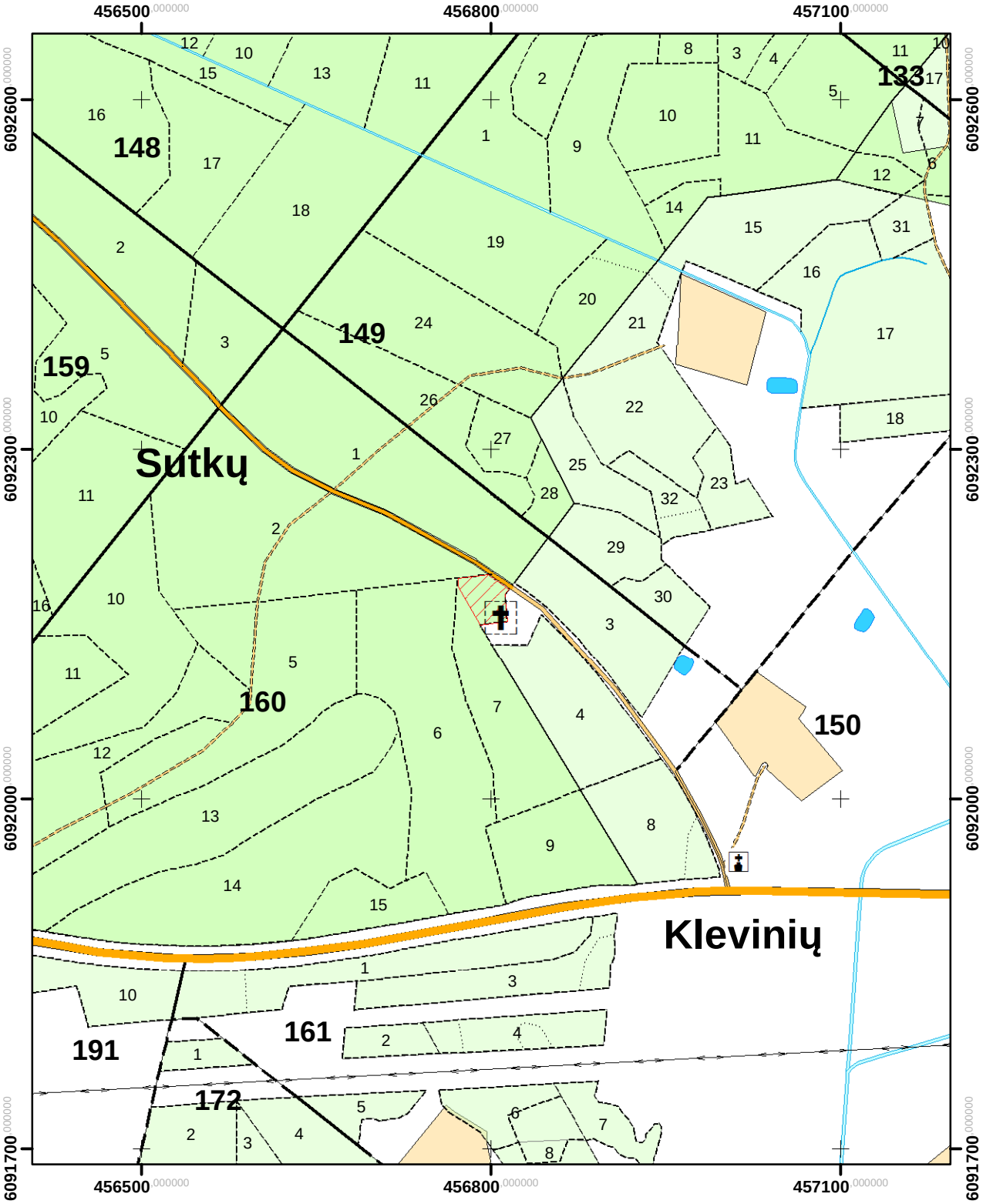

Sutartiniai ženklai

Kraštovaizdžio tvarkymo darbai

Šakių girininkija M 1:10 000

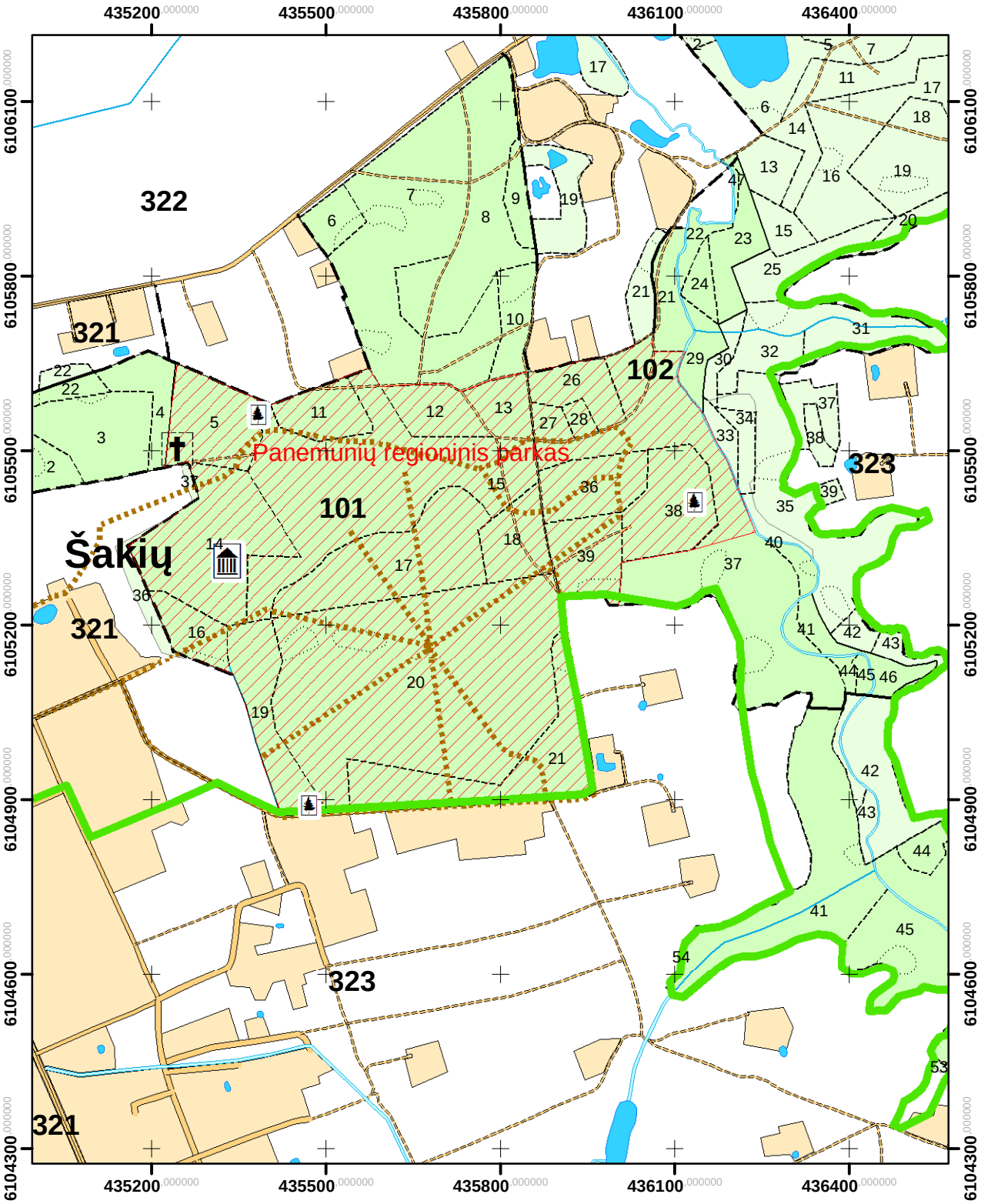

Sutartiniai ženklai

Kraštovaizdžio tvarkymo darbai

Lekėčių girininkija M 1:10 000
Kultūros paveldo objektai įrašyti į registrą

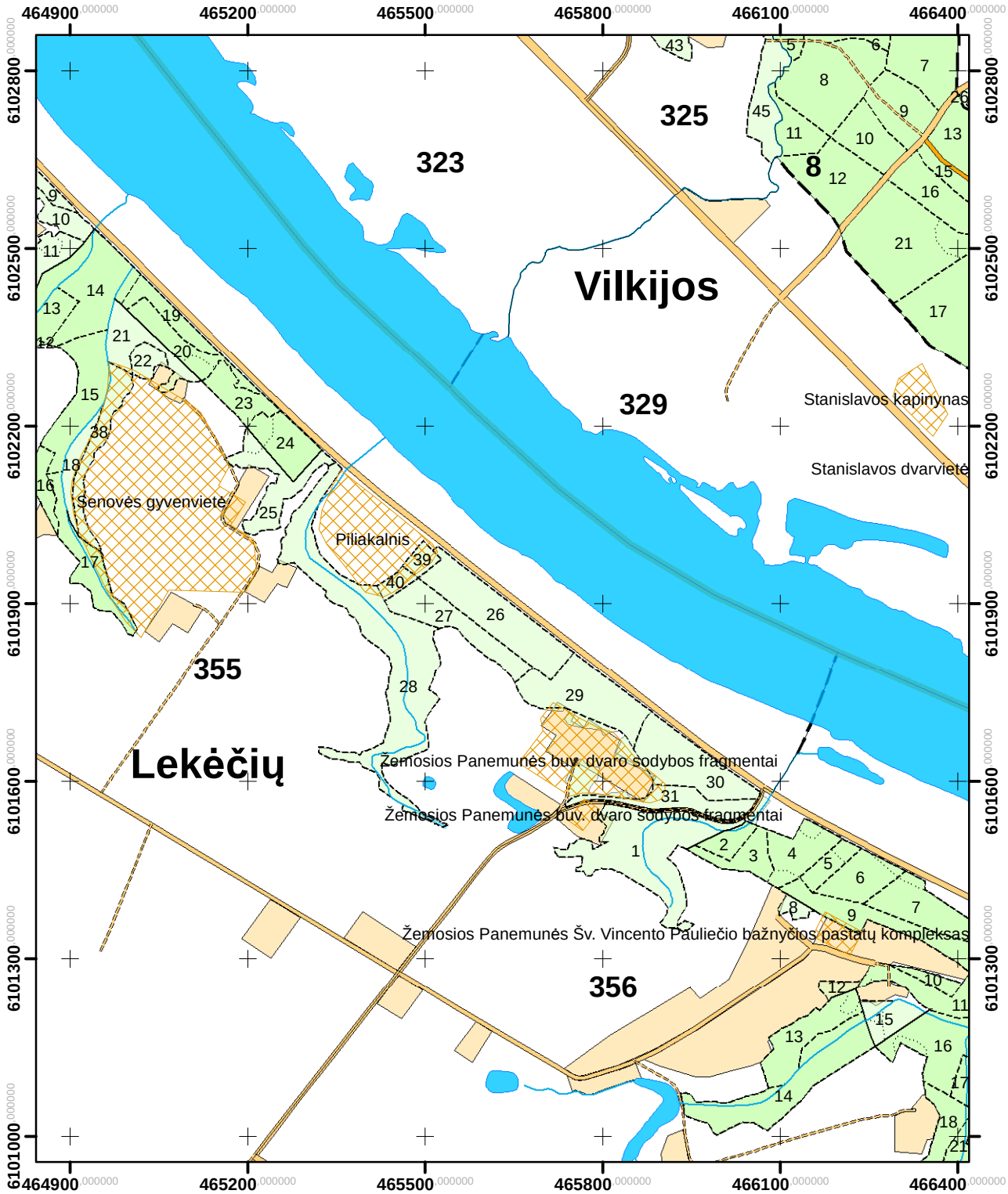

Sutartiniai ženklai

Kultūros paveldo objektai plotiniai

Fizinės apsaugos zona

Plokščių girininkija M 1:10 000
Kultūros paveldo objektai įrašyti į registrą

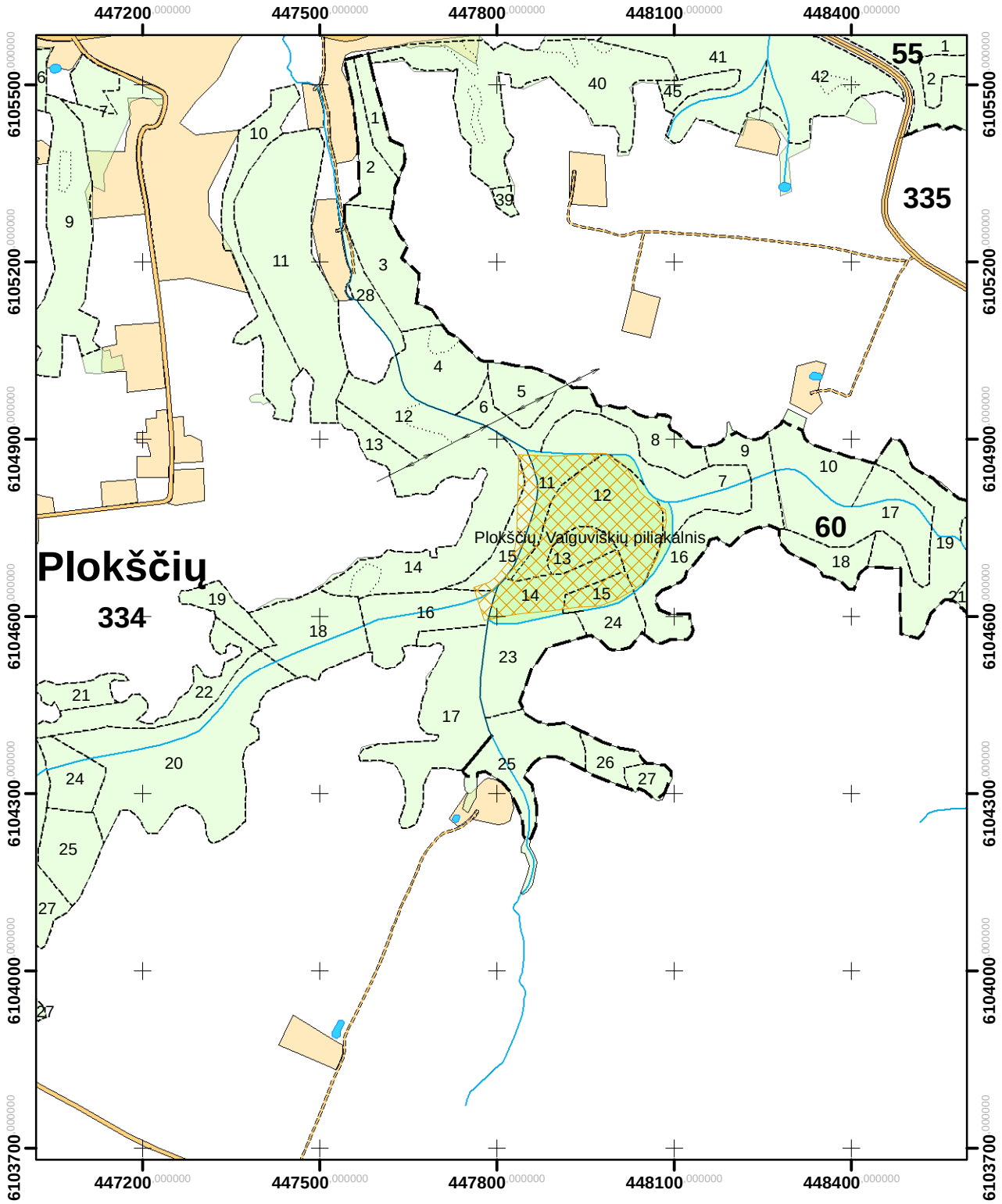

Sutartiniai ženklai

Kultūros paveldo objektai plotiniai

Fizinės apsaugos zona

Sutkų girininkija M 1:10 000

Kultūros paveldo objektai įrašyti į registrą

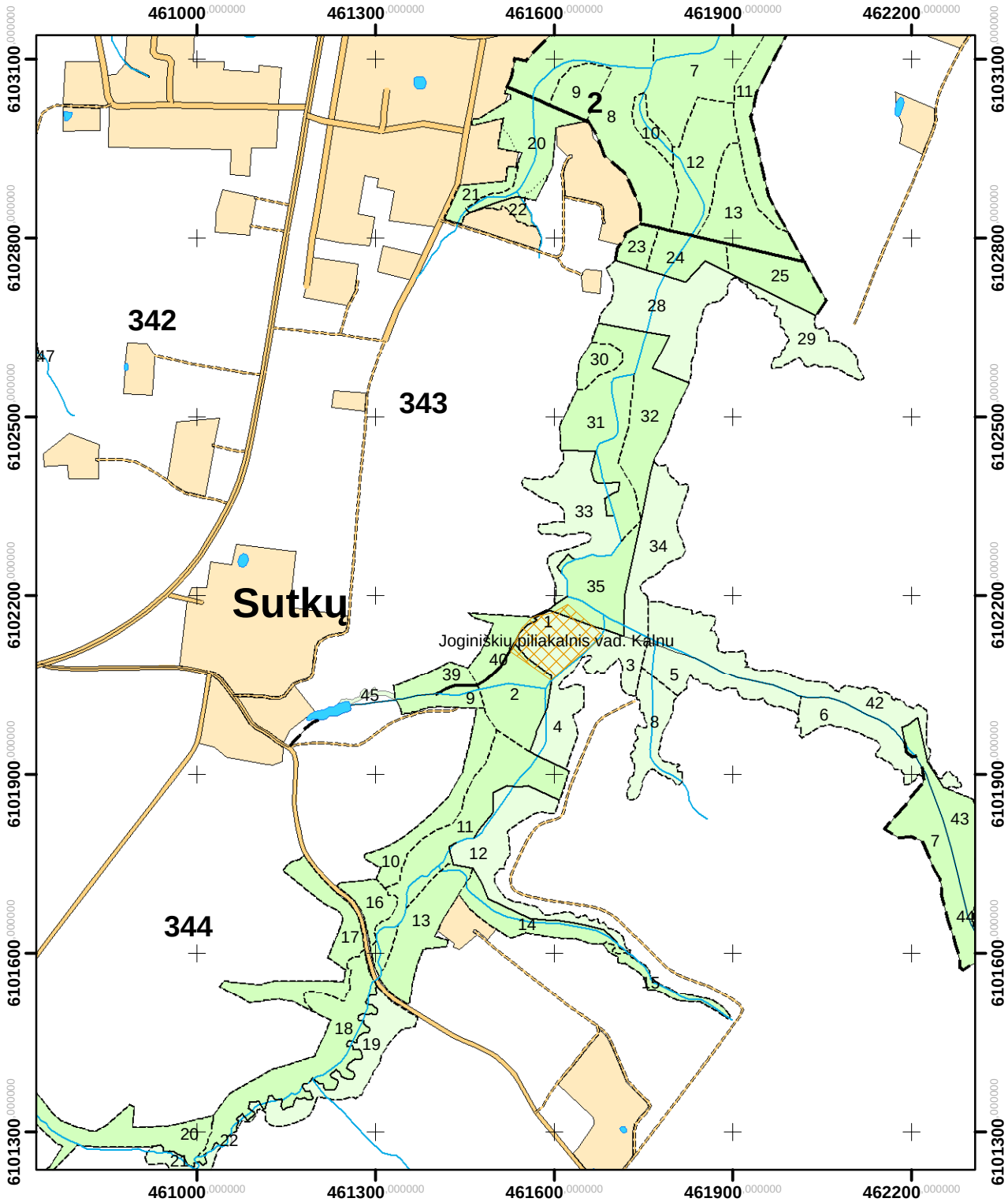

Sutartiniai ženklai

Kultūros paveldo objektai plotiniai

Fizinės apsaugos zona

Šakių girininkija M 1:10 000
Kultūros paveldo objektai įrašyti į registrą

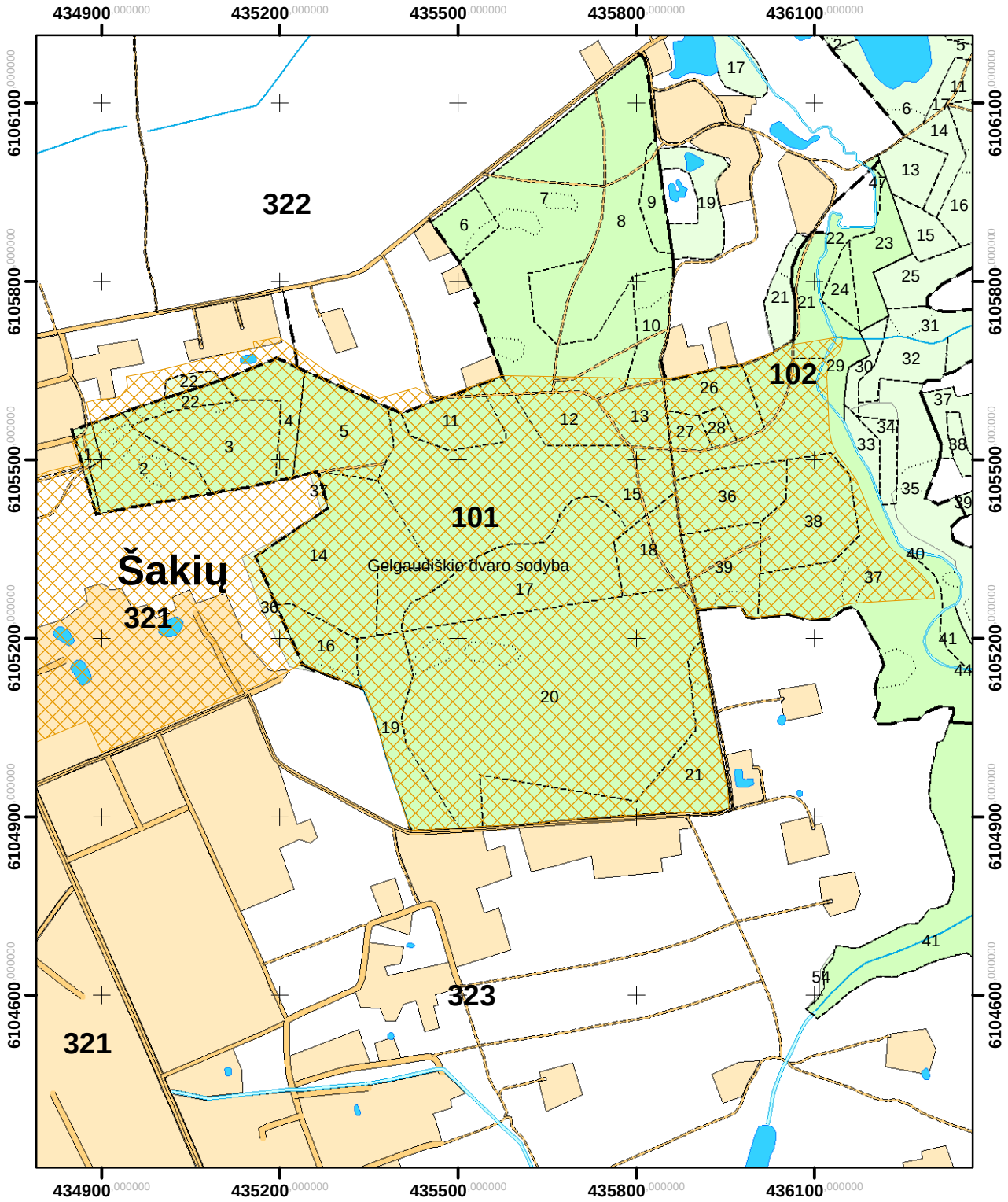

Sutartiniai ženklai

Kultūros paveldo objektai plotiniai

Fizinės apsaugos zona

Šakių girininkija M 1:10 000

Kultūros paveldo objektai įrašyti į registrą

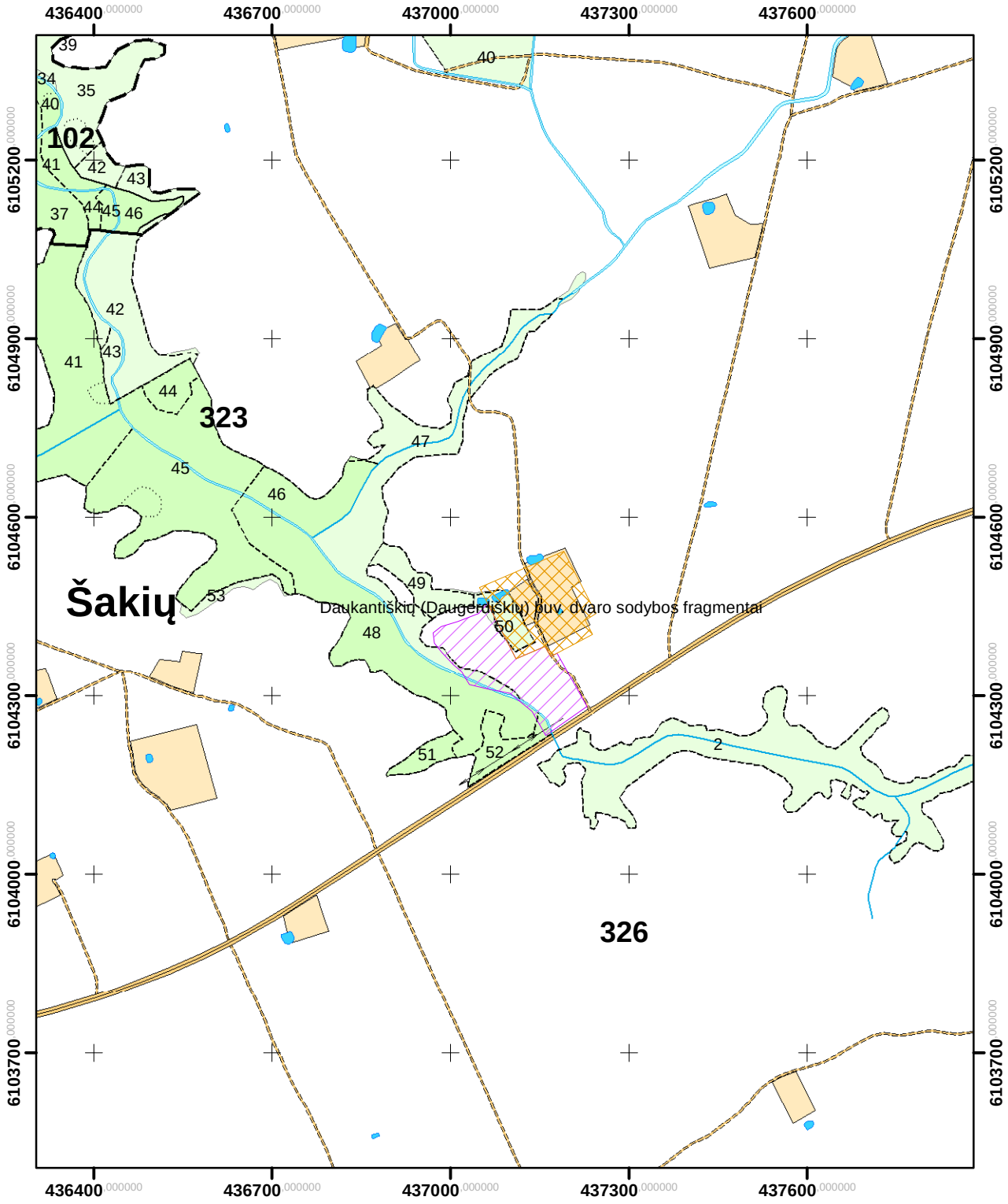

Sutartiniai ženklai

Kultūros paveldo objektai plotiniai

Fizinės apsaugos zona